

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Leeswijzer	5
Financiële samenvatting	7
Jaarverslag	9
Programmaverantwoording	11
Programma Bestuur en veiligheid	13
Programma Dienstverlening	21
Programma Sport en cultuur	25
Programma WMO en Jeugd	29
Programma Recreatie, economie en participatie	35
Programma Milieu en ruimtelijke ordening	43
Programma Beheer openbare ruimte	51
Programma Financiering	57
Financiële recapitulatie programma's	61
Overzicht bestuurlijke kaders per programma	62
Totaaloverzicht beleidsindicatoren	63
Verklarende lijst beleidsindicatoren	65
Paragrafen	67
Lokale heffingen	69
Weerstandsvermogen en risicobeheer	75
Onderhoud kapitaalgoederen	83
Financiering	91
Duurzaamheid	95
Bedrijfsvoering	101
Grondbeleid	109
Verbonden partijen	115
Jaarrekening	127
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	128
Overzicht van baten en lasten met toelichting	133
Balans met toelichting	145
Overzicht gerealiseerde lasten en baten per taakveld	166
Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen	169
Bijlage: Voortgangsrapportage archiefbeheer 2018	170

Voorwoord

Hierbij bieden wij u het Jaarverslag en de Jaarrekening over 2018 aan. Hiermee leggen wij verantwoording af over de uitvoering van het beoogde beleid dat is opgenomen in de begroting 2018.

In het begrotingsjaar 2018 zijn twee belangrijke gebeurtenissen van invloed geweest op de uitvoering van taken. Ten eerste is een nieuwe gemeenteraad door de bevolking gekozen en is daarmee ook een nieuw college aangetreden. Ten tweede kent de ambtelijke organisatie per 1 mei 2018 een nieuwe organisatiestructuur en per 1 juni 2018 een nieuw management. Bovendien hebben bestaande en nieuwe ambities een verdere uitwerking gekregen.

Het gevoerde beleid vertaalt zich in de jaarrekening, die met een positief resultaat van € 1.632.000,- wordt afgesloten. Gecorrigeerd met de incidentele baten en lasten resteert een nadeel van € 49.000,-. Per 31 december 2018 is de werkelijk vrij te besteden ruimte in de vrije reserve € 7.884.000,-. Rekening houdend met de in de meerjarenbegroting opgenomen onttrekkingen van € 3.239.000,- resteert een vrije reserve van € 4.646.000,-.

Dit geeft een gunstig beeld van de financiële positie van de gemeente Steenberg. Het komende jaar zullen we de ingezette lijn van het verbeteren van de planning en control cyclus voortzetten om zo de kaderstellende en controlerende rol van de raad te versterken. Hierbij gaan we uit van het principe “van overzicht naar inzicht en sturing”, waarbij we budgetten en uitgaven nog beter, gemakkelijker herleidbaar en daarmee transparanter kunnen presenteren. Bovendien zullen we resultaten zoveel als mogelijk zichtbaar willen maken in maatschappelijke effecten, indicatoren en meetbare doelen.

Het college van burgemeester en wethouders

Leeswijzer

De jaarstukken bestaan uit:

1. Een algemene inleiding met de financiële samenvatting.
2. Het jaarverslag
 - De programmaverantwoording
 - De paragrafen
3. De Jaarrekening
 - Inclusief de verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (Sisa)

In het **jaarverslag** zijn per programma de volgende onderdelen opgenomen:

- *Het raadsprogramma*, per programma staat beschreven wat in het raadsprogramma 'Van Gemeente naar Gemeenschap' is vastgelegd.
- *Wat willen we bereiken?* Hierin staan, 1.de hoofddoelstelling van het programma en 2. de kaders en beleidstukken waarbinnen het programma wordt uitgevoerd
- *Wat hebben we gedaan?* Hierin staat een toelichting op de voortgang en realisatie van de voorgenomen prestaties.
- *Wat heeft het gekost?* Hier wordt een cijfermatige opstelling gepresenteerd van de baten en lasten per programma met een toelichting op de voornaamste verschillen tussen realisatie en begroting (na wijziging).

Na de programmaverantwoording volgen de wettelijk verplichte **paragrafen**. Hierin staan de beleidslijnen met betrekking tot beheersmatige aspecten en lokale heffingen.

De **jaarrekening** is een financiële verantwoording waar een toelichting wordt gegeven op de balans en het resultaat. De jaarrekening bestaat uit diverse onderdelen:

- Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling
- Toelichting op het overzicht van baten en lasten. Hierbij wordt specifiek ingegaan op
 - Overzicht van baten en lasten
 - De post onvoorzien
 - Het overzicht van incidentele baten en lasten
 - Het overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserve
 - Informatie wet normering bezoldiging topfunctionarissen publiek en semipublieke sector (WNT)
 - Overzicht algemene dekkingsmiddelen
- De balans : geeft inzicht in de financiële positie als uitkomst van het financiële beheer en beleid.
- Sisa : verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen

Financiële toelichting per programma

Voor een toelichting op en analyse van de afwijkingen, verwijzen wij u naar de toelichtingen onder de desbetreffende programma's in de jaarstukken. Als ondergrens voor een te geven toelichting is in principe een voor- of nadeel van € 50.000,- (0,1 % van de totale lasten) op een taakveld gehanteerd. Het komt dus voor dat de toegelichte bedragen niet optellen tot het totale programmaverschil. Het niet toegelichte resterende saldo per programma betreft een cumulatie van kleinere verschillen.

In diverse tabellen wordt middels een i of s aangegeven of een genoemd bedrag incidenteel (i) of structureel (s) is. Daarnaast wordt de n (neutraal) gebruikt om aan te geven dat dit posten betreft die geen invloed hebben op het exploitatieresultaat. Het gaat dan voornamelijk om incidentele posten die worden gedekt door een onttrekking aan een reserve.

Beleidsindicatoren

De verplichting van het opnemen van deze beleidsindicatoren is ingegaan bij de begroting 2017. Het doel daarbij is om de sturing van de raad te versterken en gemeenten beter te kunnen vergelijken.

We hebben nog maar weinig ervaring in het werken met deze indicatoren. In het technisch beraad voor de begroting 2018, waarin we voor het eerst vergelijkende cijfers hebben opgenomen, heeft dit geleid tot veel vragen. Bijvoorbeeld de indicatoren bij de verwijzingen naar Halt leverde vragen op, maar ook op het gebied van onderwijs. Wij hebben echter geen inzicht in de metingen die hierachter liggen. Die worden vanuit verschillende bronnen voor alle gemeenten verzameld en wij kunnen die raadplegen op de website www.waarstaatjegemeente.nl.

Ook nu, bij het opstellen van de jaarstukken 2018, lopen we tegen dit soort vragen aan. En wij kunnen ons voorstellen dat deze vragen ook bij de raad opkomen bij het lezen van de jaarstukken. We stellen ons dan ook de vraag wat op dit moment de meerwaarde is van de beleidsindicatoren. Zijn ze bruikbaar en kunnen we ze inzetten als meetinstrument om te bepalen of we de juiste koers varen.

In dat licht stellen wij voor om de nut en noodzaak van de beleidsindicatoren te betrekken bij de ambitie om samen met de raad te komen tot een meer meetbare begroting met indicatoren. Wellicht komt daaruit voort dat een aantal beleidsindicatoren heel goed bruikbaar zijn voor de raad. Het blijft echter wettelijk verplicht om alle indicatoren op te nemen in begroting en jaarstukken. Maar we zijn als gemeente vrij om daarin keuzes te maken voor het gebruik van deze indicatoren

Financiële samenvatting

Hieronder geven wij de financiële resultaten van 2018 op hoofdlijnen weer. Verder is een overzicht van onze reservepositie opgenomen.

Financiële resultaat op hoofdlijnen

De jaarrekening sluit met een positief resultaat van € 1.632.000,- (afgerond). In de najaarsnota 2018 werd rekening gehouden met een voordelig saldo van € 984.200,-.

De afwijking tussen het verwachte resultaat 2018 volgens de najaarsnota en het resultaat volgens deze jaarrekening is € 647.800,-. Het verloop van het verwachte resultaat naar het werkelijk resultaat is als volgt:

Programma		Voordelig	Nadelig	Incident./struct.
Verwacht resultaat Tussenrapportage 2018		984		
Bestuur en Veiligheid	Reservering pensioenrechten wethouders		53	i
	Bijdrage GR Veiligheidsregio M-W Brabant	127		i
Dienstverlening	Bouwleges		53	i
WMO & Jeugd	Samenkracht en burgerparticipatie	144		s
	Maatwerk voorzieningen WMO		102	s
	Maatwerk dienstverlening jeugdzorg	484		s
	Uitvoeringskosten jeugdzorg		63	s
	Geescaleerde zorg jeugdzorg		77	s
Economie, recreatie en participatie	Inkomensregelingen, algemene uitgaven		265	s
	Inkomensregelingen, algemene bestaanskosten	506		s
	Inkomensregelingen, gemeentelijk minimabeleid	195		s
Milieu en ruimtelijke ordening	Bouwgrondexploitatie/bp RP 1 fase 2		554	i
	Ruimtelijke ordening/Advieskosten-div.bijdr.	88		i/s
	Afval/milieustraat		139	i *
Beheer openbare ruimte	Wegen	116		i
	Openbaar groen	166		i
Financiering	Treasury		84	i
	Algemene uitkering	193		i
Diverse posten		19		
		3.022	1390	
Voordelig resultaat jaarrekening 2018		1.632		

* De hogere kosten voor Afval/milieustraat zijn, ondanks dat deze een structureel karakter hebben, als incidenteel aangemerkt. Omdat er budgettair nog steeds wordt uitgegaan van 100% kostendekkendheid bij tarieven voor onder andere de afvalstoffenheffing heeft dit nadelig verschil

enkel een doorwerking naar het begrotingsjaar 2019. Daarna zullen mogelijke hogere kosten worden meegenomen in de tariefberekeningen voor die betreffende begrotingsjaren.

Het bovenstaande saldo betreft het saldo inclusief de incidentele baten en lasten. Het structurele resultaat, dus geschoond van de incidentele baten en lasten (zie voor specificatie blz. 138 ev), komt uit op een tekort en wordt als volgt bepaald:

Omschrijving	Bedrag
Resultaat na bestemming	1.632.000
Incidentele baten en lasten met invloed op het resultaat (Zie voor een nadere specificatie het overzicht van Incidentele baten en lasten)	1.681.000
Resultaat na bestemming exclusief incidentele mutaties	-49.000

Reservepositie

Op 9 november 2017 is de geactualiseerde nota Reserves en voorzieningen door de gemeenteraad vastgesteld. De begroting 2018 is conform deze nota opgesteld. De jaarrekening 2018 is ook de in de nota voorgestelde indeling van de reserves gehanteerd. Dit houdt in dat er nog een 5-tal reserves zijn. Een vergelijkend overzicht van 2017 en 2018 luidt dan als volgt:

Reserves	31-12-2018	31-12-2017
Algemene reserve	11.251	13.071
<i>Waarvan vrije ruimte</i>	<i>8.544</i>	<i>10.250</i>
Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling (RO)	302	285
Reserve Economische ontwikkeling	2.210	2.210
Reserve Beheer openbare ruimte	10.661	10.885
Bestemmingsreserve overig	13.220	14.233
Totaal	37.644	40.684

De weergegeven vrije ruimte is het bedrag aan vrije reserves exclusief de eventuele verplichtingen die er op de algemene reserve nog drukken. Zoals in de toelichting op de balans is aangegeven betreft het op de algemene reserve drukkende bedrag aan verplichtingen € 660.000,-. Hiermede rekening houdend bedraagt de werkelijk vrij te besteden ruimte € 7.884.000,-.

Voor nadere analyses, toelichtingen en specificaties wordt verwezen naar hetgeen bij de diverse afzonderlijke onderdelen in de jaarrekening is opgenomen.

Jaarverslag

Programmaverantwoording

Programma Bestuur en veiligheid

Wat willen we bereiken?

Bestuur

- Van gemeente naar gemeenschap. Overheid, ondernemers en inwoners in de gemeente Steenbergen voelen ieder de verantwoordelijkheid om samen de gemeenschap Steenbergen vorm te geven. Daarbij staan ze open voor elkaars meningen en betrekken elkaar bij plannen en ontwikkelingen, waarbij de gemeente een faciliterende rol heeft.
- Bewoners en ondernemers in de gemeente Steenbergen zien het gemeentebestuur en de gemeentelijke organisatie als een betrouwbare en transparante partner
- Een zelfstandige gemeente blijven die gestructureerd regionaal samenwerkt
- Steenbergen is een plaats waar het goed wonen, werken en recreëren is

Veiligheid

- In de gemeente Steenbergen is het veilig en voelt iedereen zich veilig
- Gemeente, politie/justitie en bewoners zien veiligheid als een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Eenheid	jaar laatste meting	meting begroting 2018	Huidige meting	Gemeente < 25.000
Bestuur en veiligheid					
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2018	6,1	6,4	
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2018	5	6,2	
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2018	€502	€436	
Externe inhuur	% totale loonsom (incl.inhuur)	2018	9	13	
Overhead	% totale lasten (excl.res.)	2018	13	11	
Verwijzingen Halt	aantal per 10.000 inwoners 12-17jr	2017	122,2	238	113
Winkeldiefstallen	aantal per 1.000 inwoners	2017	0,6	0,5	0,7
Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	2017	3,8	4	3,1
Diefstal uit woning	aantal per 1.000 inwoners	2017	2,4	1,7	2,2
Vernieling	aantal per 1.000 inwoners	2017	6,4	5,5	4,2
Jongeren met delict voor rechter	%	2015	0,9	0,78	0,83

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2018

Beleidsprioriteiten 2018	Toelichting
750 jaar Steenbergen	In de voorbereiding van dit feest is een eerste opzet van een plan van aanpak opgesteld. Deze wordt in 2019 verder geconcretiseerd, met het volgende uitgangspunt: we faciliteren de initiatieven die vanuit de samenleving (inwoners, verenigingen en bedrijven) voor de viering van 750 jaar Steenbergen komen.

Beleidsprioriteiten 2018	Toelichting
	Vanaf 2020 gaan we initiatieven - indien nodig - actief stimuleren. De financiële consequenties nemen we op in de begroting 2020 en meerjarenramingen 2020-2022.
Verkiezingen	Op 21 maart 2018 hebben de gemeenteraadsverkiezingen plaatsgevonden. In aanloop naar de verkiezingen is het draaiboek 'Steenbergen Stemt!' vastgesteld. In het draaiboek staan maatregelen en activiteiten opgenomen om de betrokkenheid en bewustwording van inwoners bij de verkiezingen te bevorderen en daarmee de opkomst te verhogen. Dit is onder andere gedaan door middel van het organiseren van een verkiezingsfestival, het beschikbaar stellen van een online stembulp en de inzet van communicatiemiddelen, zoals een infographic en een infoboekje. De opkomst is met 1.400 stemmen ten opzichte van 2014 toegenomen. Een evaluatie over de opkomstbevorderende campagne is door het presidium vastgesteld.
Ontwikkeling toekomstvisie	Begin september 2018 zijn de voorbereidingen voor de Toekomstvisie gestart. Inmiddels hebben wij de bestuursopdracht hiervoor vastgesteld en de raad geïnformeerd. De Toekomstvisie komt tot stand in nauwe samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Ons voornemen is de concept Toekomstvisie, met een voorstel voor het vervolg, in november 2019 aan u ter vaststelling aan te bieden. Wij informeren u met regelmaat over het verloop van het traject via een nieuwsbrief.
Organisatieontwikkeling	De organisatievisie en de nieuwe organisatiestructuur zijn vastgesteld. Dat was later dan gepland, maar wij hebben de zorgvuldigheid prioriteit gegeven boven de snelheid. Het jaar 2018 heeft vooral in het teken gestaan van het invullen van de vacatures. Vanaf 1 juli zijn de managementfuncties ingevuld. Aan de hand van het lopende formatieonderzoek en de strategische personeelsplanning (SPP) verkrijgen we meer inzicht in de kwantitatieve en kwalitatieve personele bezetting. Op basis van de eerste voorlopige resultaten komt de vraag naar boven of er sprake is van een juiste match tussen de ambities enerzijds en de capaciteit (kwalitatief en kwantitatief) anderzijds. Er lopen verschillende acties om de bedrijfsvoering te verbeteren. Deze maken deel uit van de uitvoeringsagenda; een plan om de organisatie te laten werken volgens de organisatievisie en kernwaarden 'betrokken', 'samenwerken' en 'wendbaar'. Op het gebied van planning en control is een workshop georganiseerd voor raadsleden rondom het sturen op maatschappelijke effecten. De workshop is goed ontvangen en krijgt een vervolg. Van de andere kant sluiten we de organisatie aan bij de koers van de raad. Voor het financieel pakket gaan we samenwerken met Woensdrecht.
Communicatieplan	Op basis van het in 2017 door de raad vastgestelde Communicatiebeleidsplan zijn acties uit het Uitvoeringsplan 2017-2018 uitgevoerd. Naar aanleiding van onder meer het nieuwe coalitieakkoord 2018-2022, waarin expliciete aandacht voor dienstverlening, acquisitie bedrijvigheid en een integraal PR- en marketingplan, wordt gestart met de evaluatie van het Communicatiebeleid. Op basis van de evaluatie en de bestuurlijke ambitie wordt gezien wat voor de langere termijn de gewenste structurele kwantitatieve en kwalitatieve formatie voor het cluster communicatie is.
Samenwerking "Veerkrachtig Bestuur"	In november 2017 is een interactieve bijeenkomst voor de raadsleden van de drie gemeenten georganiseerd. Doel was de inbreng van de raden op te halen voor het opstellen van een uitvoeringsagenda. Dit is gebeurd aan de hand van de drie inhoudelijke thema's wonen, werken en recreëren. Inmiddels is de inbreng van de gemeenteraden verwerkt in een uitvoeringsagenda op hoofdlijnen die richting geeft aan de samenwerking. De Stuurgroep met nieuwe leden is inmiddels bijeen gekomen. Er is een oproep gedaan aan de colleges om bestuurlijk trekkers aan te wijzen voor de hoofdthema's die inmiddels nader zijn geprecisieerd als: 1. Excellent Wonen en Leven, 2. Werken aan de economische pijlers en 3. Toerisme & Recreatie. Aan elk thema is vanuit Steenbergen een wethouder gekoppeld. Op 9 oktober hebben de drie colleges van de Brabantse Wal gemeenten

Beleidsprioriteiten 2018	Toelichting
	overleg gevoerd over de vervolgstappen. Deze stappen zijn in een gezamenlijke bijeenkomst van de drie gemeenteraden op 28 november verder verder toegelicht.
Handhaving	Het uitvoeringsprogramma toezicht en handhaving 2019 is niet, conform planning, in Q4 van 2018 vastgesteld. Aan het uitvoeringsprogramma wordt het onderdeel Vergunningverlening toegevoegd en vaststelling vindt plaats voor de wettelijke termijn van 1 februari 2019. De extra middelen die de raad in 2017 beschikbaar heeft gesteld om handhaving op een adequaat niveau uit te voeren zijn aangewend om de interne toezichtscapaciteit uit te breiden met 1 fte. Sinds eind januari 2018 beschikken we nu over een fulltime toezichthouder Leefomgeving en een fulltime toezichthouder Wabo. De overige middelen zijn aangewend om de activiteiten van de OMWB op een adequaat niveau uit te laten voeren. Uit de tussenrapportage 2018 van de OMWB bleek dat het budget verhoogd moest worden om alle activiteiten te kunnen laten uitvoeren. Dit is gedekt uit het positief resultaat van de OMWB over 2017. De extra activiteiten die we door de OMWB willen laten uitvoeren zijn doorgeschoven naar 2019 en opgenomen in het werkprogramma 2019.

Wat heeft het gekost

Financiële verantwoording 2018

	Begroting 2018		Begr. na wijz. 2018		Rekening 2018	
taakveld	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
bestuur	1.605.712	0	1.715.222	0	1.695.183	0
overhead	7.131.618	-83.839	7.770.646	-83.839	7.522.422	-105.178
crisisbeheersing en brandweer	1.297.818	0	1.297.650	0	1.130.650	-729
openbare orde en veiligheid	650.468	-15.000	904.968	-15.000	848.283	-4.837
mut.res.progr.bestuur en veiligheid	0	-918.209	0	-1.311.934	0	-998.407
Totaal	10.685.615	-1.017.048	11.688.485	-1.410.773	11.196.538	-1.109.151
Nadelig saldo	9.668.567		10.277.712		10.087.387	

Het programma Bestuur en veiligheid sluit ten opzichte van de begroting na wijziging € 190.325,- voordeliger. De voornaamste afwijkingen (> € 50.000,-) tussen raming en werkelijkheid (het niet toegelichte resterende saldo betreft een cumulatie van kleinere verschillen) betreffen:

Taakveld/ Product	Bedrag V(oordelig)/N(adelig)	i(ncid./s(truct.)/n(eutr.))
Bestuur	€ 20,000 V	
Wethouders/Gewezen wethouders	€ 53,000 N	
Toelichting:		

Taakveld/ Product	Bedrag V(oordelig)/N(adelig)	i(ncid./s(truct.)/n(eutr.)
	Jaarlijks vindt een actuariële berekening van de wethouderspensioenen plaats. Deze is moeilijk in te schatten omdat een goede berekening pas laat in het boekjaar gemaakt kan worden. De mutatie voor 2018 blijkt iets hoger dan begroot, nl € 24.000,-. Daarnaast is op dit product de toevoeging aan de voorziening wachtgeld vml. wethouders, ad € 42.000,- verantwoord, maar niet gebudgetteerd.	i
<i>Representatie-, vergader- en overige kosten</i>	€ 95,000 V	
	Toelichting: Het opgenomen budget voor de ontwikkeling van de toekomstvisie zal niet dit jaar maar in 2019 worden uitgevoerd (€ 95.000 V).	n
Overhead	€ 270,000 V	
<i>Personeel en organisatie</i>	€ 112,000 V	
	Toelichting: In de tussenrapportage is er voor Organisatieontwikkeling een bedrag vanuit 2017 overgeheveld waardoor het totaal besteedbaar budget op € 278.800 uitkomt. Voor een aantal activiteiten in het kader van de organisatieontwikkeling (o.a. onderzoek, advies en begeleiding) zijn de werkelijke kosten lager dan begroot. (€ 38.000 V). Voor ziekteverzuim is in de tussenrapportage een extra budget van €150.000 opgenomen. Eind 2018 is het ziekteverzuimbudget niet volledig benut doordat er inhuurcontracten voordeliger zijn uitgevallen (20.500 V). Daarnaast is er een onderbesteding van de opleidingskosten van de gemeente Steenberg. Dit mede doordat er minder aanvragen zijn geweest en door nog niet uitgevoerde werkzaamheden voor het onderzoek naar communicatie. (€ 45.500 V)	i/n
<i>Huisvesting</i>	€ 48,500 V	
	Toelichting: In 2018 zou er een veiligheidscan plaatsvinden van alle gemeentelijke gebouwen. Deze is niet uitgevoerd. (€20.000 V). Daarnaast heeft het onderhoud aan de audioapparatuur niet plaatsgevonden en zijn verschillende werkzaamheden voordeliger uitgevallen (€ 10.000 V). Ook zijn we geconfronteerd met verschillende problemen in de dakconstructie van het gemeentehuis. De herstelacties zijn pas in 2019 uitgevoerd (18.500 V)..	i/n
<i>Automatisering</i>	€ 109,500 V	
	Toelichting: In 2018 is een start gemaakt het ICT-outsourcingstracject. Er is een pas op de plaats gemaakt voor het uitvoeren van onderhoud (€ 42.500 V) en zijn vervangingsinvesteringen, waar mogelijk, doorgeschoven. Dit leidt tot een structurele besparing (€ 67.000 V).	i/s
<i>Crisisbeheersing en brandweer</i>	€ 168,000 V	
<i>Preparatie</i>	€ 127,000 V	
	Toelichting: In het 3de kwartaal 2018 is er vanuit de Veiligheidsregio MWB een teruggave ontvangen omtrent het resultaat 2017 (€ 46.000 V) en vrijval van reserves (€ 77.000 V). Het restant van € 4.000 bestaat uit overige kleine verschillen.	i
<i>Rampenbestrijding</i>	€ 60,000 V	
	Toelichting: De salariskosten van de beleidsmedewerker rampenbestrijding zijn vanwege de reorganisatie ook op andere taakvelden verdeeld. (€50.000 V) De aanschaf nieuwe piketauto en de oefening rampenbestrijding zijn doorgeschoven naar 2019 (€ 10.000 V)	n/i
Mutaties reserves	€ 314,000 N	
<i>Beschikking over reserves</i>	€ 314,000 N	
	Toelichting: In de begroting is rekening gehouden met eenmalige activiteiten en projecten die gedekt zouden worden uit verschillende reserves. Omdat niet alle activiteiten en projecten zijn gerealiseerd is de bijdrage uit deze reserves lager uitgevallen. Het gaat hier om: Uitbreiding formatie applicatiebeheer € 15.000,-, Ontwikkeling toekomstvisie	n

Taakveld/ Product**Bedrag V(oordelig)/N(adelig)**i(ncid./
s(truct.)/
n(eutr.)

€ 95.000,-, wachtgeld wethouders € 71.000,-Kwaliteitsverbetering handhaving
€ 70.000,- en voor Kwaliteitsslag gemeentelijke verordeningen € 40.000, Het resterend
bedrag van € 23,000 bestaat uit verschillende kleine mutaties. Die zijn niet verder
toegelicht. .

Investeringsen**Investeringsen > € 50.000,- betreffende dit programma**

Omschrijving	Investeringskrediet	Uitgaven t/m 2018	Restant krediet	Afgewikkeld/ vervallen 2018
Basisregistratie personen	50.000	46.860	3.140	nee
Toelichting:				
Het investeringskrediet "basisregistratie personen" is reeds in 2014 beschikbaar gesteld. Het betreft hier een project waarvoor de opdracht al is verstrekt en waarvan de implementatie reeds deels is uitgevoerd. De koppeling BAG-GBA moet nog worden gerealiseerd. Het restantkrediet dient hiervoor nog beschikbaar te blijven.				
Implementatie BGT	270.000	254.806	15.194	nee
Toelichting:				
De geplande koppeling in 2018 tussen de Basisadministratie Grootchalige Topografie (BGT) applicatie en de Beheer Openbare Ruimte (BOR) applicatie is uitgesteld naar 2019. Het restant krediet dient hiervoor beschikbaar te blijven.				
G-Rooster	51.130	6.765	44.365	nee
Ombouw Windows 2012 incl.cal-licenties	50.000	38.701	11.299	nee
Vervanging switches	105.000	-	105.000	nee
Koppelingen bestuurs- en raadsprocedure en Corsa Nxt	50.000	10.060	39.940	nee
Vervanging VMWare@oracle cluster	60.000		60.000	nee
Toelichting:				
In de aanloop naar een eventuele ICT samenwerking zijn in 2018 bovenstaande voorgenomen investeringen on hold gezet. Zodra besluitvorming heeft plaatsgevonden over de ICT samenwerking wordt besloten wat er gedaan moet worden met de investeringen.				
Vervanging telefooncentrale	75.000	60.633	14.367	nee
Toelichting:				
Met de begroting 2016 is het investeringskrediet ten behoeve van de vervanging van de telefooncentrale beschikbaar gesteld. Als gevolg van de uitbreiding van de centrale met de Fabrieksdijk zullen er in 2018 op dit krediet de nodige uitgaven verwacht worden.				
Vervanging discussieposten en randapparatuur	161.000	131.475	29.525	nee
Toelichting:				

Investerings > € 50.000,-- betreffende dit programma

Met de begroting 2016 is het investeringskrediet ten behoeve van de vervanging van de audiovisuele installatie en randapparatuur in de raadszaal beschikbaar gesteld. In 2018 is de aanleg afgerond en is de laatste termijn betaald. De audio-visuele installatie werkt echter nog niet zoals gewenst. Dit leidt mogelijk tot aanpassingen. Nog niet zeker is voor wiens rekening deze aanpassingen zullen komen. Het restant krediet zal daarvoor nog beschikbaar moeten blijven.

Aanschaf financiële applicatie (K2F)	60.000	32.044	27.956	nee
Toelichting:				

In 2018 is de huidige financiële applicatie (decade) vervangen door Key 2 Finance en is per 1 januari 2019 operationeel geworden. Begin 2019 is de implementatiefase nog niet geheel afgerond en is onder andere EB-match voor een snellere verwerking van de bankmutaties, koppeling e-facturen aangeschaft.

EUROPESE UNIE
KONINKRIJK DER NEDERLANDEN
PASPOORT

Programma Dienstverlening

Wat willen we bereiken?

Dienstverlening

- De gemeente levert haar producten en diensten op een klantvriendelijke en adequate manier aan burgers, bedrijven en samenwerkingspartners. Bij voorkeur digitaal, maar andere kanalen blijven als alternatief beschikbaar.
- Bewoners en ondernemers in de gemeente Steenbergen hebben inzicht in en begrijpen de uitgangspunten die de gemeente Steenbergen hanteert bij de levering van haar diensten en producten, waarbij de regels en kaders zoveel als mogelijk in een oplossingsgerichte manier worden toegepast.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2018

Beleidsprioriteiten 2018	Toelichting
Beter contact	De activiteiten vanuit het project Beter Contact zijn in 2018 verankerd in de reguliere processen en belegd in de nieuwe teams.
Actualisatie Welstandsbeleidsplan	Het actualiseren van het beleidsplan wordt doorgeschoven naar Q3-2019. We kunnen dan de relevante partners op een goede manier betrekken bij de actualisatie en zo het beleid beter afstemmen op de beleving van onze inwoners en initiatiefnemers. Ook wordt de afstemming met andere beleidsthema's zoals het duurzaamheidsbeleid, de Omgevingswet en het erfgoedbeleid gezocht. In het nog op te stellen plan van aanpak wordt ingegaan op de mate waarin en de wijze waarop de relevante partners worden betrokken. Verder wordt de planning van het project uitgewerkt en vastgesteld.
Toptaken website	In februari 2018 is de nieuwe dienstverleningswebsite van de gemeente Steenbergen geïntroduceerd. Daarnaast hebben wij voor het waarborgen van de continuïteit van de website structuur aangebracht in de rollen webmaster, webbeheerder en contentbeheerder.
Herziening evenementenbeleid	De kaderstellende nota 'evenementen gemeente Steenbergen 2018-2023' is door de gemeenteraad op 30 november 2017 vastgesteld. De nota is uitgewerkt in de nadere regels evenementen, die op 20 februari 2018 door het college en de burgemeester zijn vastgesteld.

Wat heeft het gekost

Financiële verantwoording 2018

	Begroting 2018		Begr. na wijz. 2018		Rekening 2018	
taakveld	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
burgerzaken	888.941	-430.068	839.259	-436.745	919.994	-440.291
openbare orde en veiligheid p2	11.429	-17.703	11.429	-12.172	1.800	-17.110
wonen en bouwen	568.887	-723.870	568.887	-851.271	495.848	-808.381
milieubeheer	139.945	0	139.945	0	136.253	0
mut.res.progr bestuur & dienstverlening	0	-112.401	0	-52.401	0	-41.777
Totaal	1.609.202	-1.284.042	1.559.520	-1.352.589	1.553.896	-1.307.559
Nadelig saldo	325.160		206.931		246.337	

Het programma Dienstverlening sluit ten opzichte van de begroting na wijziging € 39.406,- nadeliger. De voornaamste afwijkingen (> € 50.000,-) tussen raming en werkelijkheid (het niet toegelichte resterende saldo betreft een cumulatie van kleinere verschillen) betreffen:

Taakveld/ Product	Bedrag V(oordelig)/N(adelig)	i(ncid./s(truct.)/n(eutr.)
Burgerzaken	€ 77,000 N	
Dienstverlening	€ 71,000 N	
	Toelichting:	
	De salariskosten van de webmaster zijn vanwege de reorganisatie van de afdelingen naar het product dienstverlening verplaatst. (€ 60.000 N). Het restant betreft een cumulatie van kleinere verschillen. Deze zijn niet verder toegelicht.	i
Wonen en Bouwen	€ 30,000 V	
Bouwleges	€ 53,000 N	
	Toelichting:	
	Bij de tussenrapportage 2018 zijn de verwachte legesopbrengsten verhoogd. De reden daarvoor was dat er extra inkomsten werden verwacht vanuit een speciaal project (windmolens Karolinadijk). Deze inkomsten zijn ontvangen. Het aantal geraamde, reguliere aanvragen, is echter met name in het 2de halfjaar achtergebleven bij de begroting. De verwachting was dat er meer aanvragen voor nieuwbouw zouden plaatsvinden dan feitelijk het geval was. (€87.000 N)	i
	Daarnaast heeft de economische conjunctuur gezorgd voor een hoger aantal aanvragen WRO en welstandsverzoeken (€ 34.000 V)	
Wabo bouwvergunningen	€ 99,000 V	
	Toelichting:	
	Minder inhuur bij Wabo vergunningen (68.000 V). Het restant betreft een cumulatie van kleinere verschillen (31.000 V). Deze zijn niet verder toegelicht.	i

Investeringsen

In 2018 zijn er geen investeringen geweest.

Programma Sport en cultuur

Wat willen we bereiken?

Sport

- Bestaande sportvoorzieningen blijven zo veel mogelijk behouden en hebben een efficiëntere bedrijfsvoering. Bezuinigingen worden samen met de sportverenigingen uitgewerkt.
- Inwoners van de gemeente Steenbergen leveren zelf een actieve bijdrage aan het behoud van sportvoorzieningen. De gemeente Steenbergen faciliteert initiatieven van inwoners en verenigingen waar mogelijk en brengt ondernemers, particulieren en instellingen bij elkaar als dat aan het behoud van voorzieningen kan bijdragen.
- Via de sportverenigingen de sociale samenhang in de gemeente Steenbergen versterken
- Meer inwoners van de gemeente Steenbergen sporten en bewegen

Cultuur

- De gemeente Steenbergen wil de culturele voorzieningen zo veel mogelijk behouden en met de culturele verenigingen de sociale samenhang in de gemeente Steenbergen versterken
- Er is een heldere visie op de plaats die materieel cultureel erfgoed inneemt in de gemeente Steenbergen
- Meer inwoners van de gemeente Steenbergen, met name jongeren, hebben kennis van de lokale cultuur en historie en nemen deel aan het culturele leven in de gemeente Steenbergen

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Eenheid	jaar laatste meting	meting begroting 2018	Huidige meting	Gemeente < 25.000
Sport en cultuur					
% Niet-sporters	%	2016	53,7	55,6	49,9

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2018

Beleidsprioriteiten 2018	Toelichting
Canon van Steenbergen	Voor de canon is een werkgroep met deelnemers van erfgoedinstellingen samengesteld. De werkgroep heeft een lijst met de belangrijkste onderwerpen vastgesteld en is nu bezig de eerste artikelen te schrijven. Oplevering van de papieren versie is in Q2-2019 voorzien. Het is de wens daarnaast een digitale versie te realiseren die in de loop van 2020 gereed zal komen. Daarvoor komt een apart projectplan.
Kunstwerken per kern	In september 2018 is in de kern Welberg het Klaproosviaduct gerealiseerd. In Kruisland en loopt momenteel een initiatief voor het St. Jorispad. Dat is in april 2019 gereed gekomen. Voor Steenbergen is voor de rotonde aan de Nassaulaan een ontwerp gemaakt voor een beeldengroep. Naar verwachting is dit kunstwerk eind 2019 gereed. In Nieuw-Vossemeer is een initiatief voor een project in 2019. De kern De Heen heeft nog geen initiatief genomen.
Cultuureducatie	In het schooljaar 2017-2018 zijn zeven basisscholen gestart met De Cultuur Loper onder leiding van de cultuurcoach, die door de gemeente is aangesteld. Acties

Beleidsprioriteiten 2018	Toelichting
	die uitgevoerd worden zijn o.a. deskundigheidsbevordering docenten, uitwisseling en afstemming activiteiten en bezoek culturele activiteiten. Vanaf het schooljaar 2018-2019 zijn acht van de negen basisscholen aangesloten bij het project. De game 'weet waar je woont' is geactualiseerd.
Overdracht kleedlokalen	De kleedlokalen van VV Steenbergen van SV Diomedon zijn nog niet overgedragen omdat er nog geen overeenstemming is met VV Steenbergen. SV Diomedon is afhankelijk van VV Steenbergen omdat zij 2 kleedkamers willen omruilen zodat die aan de zijde komen te liggen waar Diomedon haar clubaccommodatie heeft. VV Steenbergen is bezig met nieuwbouwplannen voor de kleedaccommodaties. SV Diomedon wordt daarin meegenomen. Wij verwachten dat de overdracht van de kleedkamers na de zomervakantie 2019 of misschien iets eerder afgehandeld kan worden.
Sportbeleid	De kaderstellende nota Steenbergen Vitaal is inmiddels door de raad vastgesteld. De uitvoering hiervan wordt in de eerste helft van 2019 opgepakt.
Atletiekbaan	Het college heeft besloten om de huidige atletiekbaan gedurende 3 jaar te behouden en daarvoor relevant onderhoud te plegen. Door deze keuze ontstaat er tijd om te onderzoeken welke zaken er spelen bij overig maatschappelijk gemeentelijk vastgoed en om te bekijken welke slimme combinaties gemaakt kunnen worden die efficiency, financiële- en gebruiksvoordelen op kunnen leveren voor de toekomst. De gemeente kan hierop vervolgens haar visie en toekomstige koers bepalen. In dit onderzoek worden ook zaken als mogelijkheden voor samenwerking met een buurgemeente en de hoogte van de huurprijzen van (geheel gerenoveerde) sportaccommodaties meegenomen, Hiermee kan het college komen tot een weloverwogen besluit voor de atletiekbaan en wordt een ad hoc beslissing voorkomen.
Bibliotheek	De bibliotheekvestiging in Dinteloord is verhuisd naar basisschool De Regenboog en op twee andere basisscholen in Dinteloord zijn bibliotheken ingericht. De komende jaren volgen ook andere vestigingen. Vanwege financiële tegenvallers heeft de bibliotheek noodgedwongen de openingstijden aangepast.
Laaggeletterdheid	Dit jaar is het Taalhuis van start gegaan. Een eerste evaluatie in het najaar van 2018 bood nog onvoldoende aanknopingspunten voor concrete vervolgstappen in de aanpak van laaggeletterdheid. De raad heeft in november 2018 wel besloten om voor 2019 financiële middelen voor het Taalhuis ter beschikking te stellen. Er vindt een verdiepingsslag op de evaluatie plaats; met aansluiting op de beleidspunten van gemeente. In Q3-2019 volgt een voorstel voor vervolgaanpak laaggeletterdheid.

Wat heeft het gekost

Financiële verantwoording 2018

	Begroting 2018		Begr. na wijz. 2018		Rekening 2018	
taakveld	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
sportbeleid en activering	238.572	0	238.572	0	232.886	0
sportaccommodaties	1.403.073	-367.198	1.443.964	-367.198	1.448.671	-401.989

	Begroting 2018		Begr. na wijz. 2018		Rekening 2018	
taakveld	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
cultu-presentatie/productie/ participatie	165.075	-11.739	230.075	-11.739	159.883	-11.738
cultureel erfgoed	86.972	0	89.606	0	82.821	0
media	393.949	-99.096	393.872	-91.296	403.823	-91.835
samenkracht en burgerparticipatie p3	524.273	-225.886	520.846	-225.886	527.019	-224.990
mut.res.progr.kunst,cult&erfg	0	-360.336	0	-466.361	0	-408.592
Totaal	2.811.913	-1.064.255	2.916.934	-1.162.480	2.855.104	-1.139.144
Nadelig saldo	1.747.658		1.754.454		1.715.960	

Het programma Sport en cultuur sluit ten opzichte van de begroting na wijziging € 38.494,- voordeliger. De voornaamste afwijkingen (> € 50.000,-) tussen raming en werkelijkheid (het niet toegelichte resterende saldo betreft een cumulatie van kleinere verschillen) betreffen:

Taakveld/ Product	Bedrag V(oordelig)/N(adelig)	i(ncid./ s(truct.)/ n(eutr.)
Cultu-presentatie/productie/ participatie	€ 70,000 V	
Kunst en cultuurbeleid	€ 52,000 V	
	Toelichting:	
	Vanuit 2017 (jaarrekening) is een bedrag via de tussenrapportage overgeheveld voor de Kunstwerken per kern waarvan de uitvoering ook in latere jaren ligt. (€ 48.000 V)	n
Mut.reserves progr. Kunst, cultuur & erfgoed	€ 58,000 N	
Beschikking over reserves	€ 58,000 N	
	Toelichting:	
	Omdat niet alle werkzaamheden/projecten die ten laste van reserves zouden worden gedekt zijn gerealiseerd is deze onttrekking aan de reserves lager uitgevallen. Voor o.a. de volgende zaken, welke worden gedekt uit de algemene reserve heeft geen of een lagere onttrekking plaatsgevonden: Kunstwerken per kern € 48.000,- en Canon van Steenberghe € 9.000,-.	n

Investerings

Investerings > € 50.000,- betreffende dit programma				
Omschrijving	Investeringskrediet	Uitgaven t/m 2018	Restant krediet	Afgewikkeld/ vervallen 2018
Renovatie de Vaert	430.900	26.227	404.673	nee
Toelichting:				
Middels het raadsbesluit d.d. 28 september 2017 is er krediet beschikbaar gesteld ten behoeve van de renovatie van de Vaert. In een enquête gehouden door de dorpsraad is de voorkeur uitgesproken voor het behoud van de huidige locatie van het gemeenschapshuis. Wel dient de huidige plek aangepast te worden aan de wensen van de gebruikers en de moderne tijd. In 2018				

Programma WMO en Jeugd

Wat willen we bereiken?

WMO en Jeugd

- De eigen kracht van mensen wordt versterkt en staat centraal bij de uitvoering van de drie decentralisaties. De gemeente Steenbergen heeft hierbij vooral een ondersteunende en faciliterende rol.
- Het zorgveld wordt de komende jaren op een zodanige manier ingericht dat er sprake is van een efficiënte manier van zorg verlenen, waarbij geen mensen tussen wal en schip vallen

Onderwijs

- Scholen zijn veilig en goed bereikbaar
- Het onderwijsaanbod in de regio sluit aan bij de regionale economie en de behoeften van het bedrijfsleven in de gemeente Steenbergen. Gemeente, onderwijsinstellingen en ondernemers realiseren gezamenlijk voldoende leer- en werkervaringsplekken voor leerlingen en studenten op alle opleidingsniveaus.

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Eenheid	jaar laatste meting	meting begroting 2018	Huidige meting	Gemeente < 25.000
WMO en jeugd					
Absoluut verzuim	per 1.000 leerplichtigen 5-18 jr.	2017	8	3,44	1,29
Relatief verzuim	per 1.000 leerplichtigen 5-18 jr.	2017	57	25,01	18,83
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	%	2016	2,3	1	1,3
Melding kindermishandeling	%	2014	nb	0,5	
Achterstandsleerlingen	%	2012	10,09	10,09	8,37
Jongeren met jeugdhulp	% van jongeren tot 18 jaar	2018	11	9	8,3
Jongeren met jeugdbescherming	% van jongeren tot 18 jaar	2018	1,5	1,2	0,9
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2017	0,3	0,3	0,5
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 1.000 inw	2017	nb	29	46

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2018

Beleidsprioriteiten 2018	Toelichting
Onderwijshuisvesting	In december 2018 is voor de drie Brabantse Wal gemeenten en hun schoolbesturen een integraal huisvestingsplan (IHP) cf. Verordening (Voorzieningen Huisvesting Onderwijs) opgeleverd. Bij bespreking van dit 'beleidsarme' IHP is door gemeenten en schoolbesturen het voornemen uitgesproken om in 2019 verder te werken aan een 'beleidsrijk' IHP, waarin ook thema's zoals duurzaamheid, leefbaarheid & kernen en integrale kindcentra worden meegenomen. Dit moet

Beleidsprioriteiten 2018	Toelichting
	uiteindelijk leiden tot het opstellen van een business case met passende investeringsagenda in 2020.
Monitoring en sturing sociaal domein	In september hebben wij u geïnformeerd over het ingezette verbeterplan. Dit plan heeft betrekking op alle bedrijfsvoeringsaspecten binnen het sociaal domein. Dit heeft onder andere geleid tot een sub begroting Sociaal Domein (zie begroting 2019). In samenspraak met het auditcommittee is een eerste opzet voor de kwartaalmonitor Sociaal Domein gemaakt. Deze monitor sluit aan op de sub begroting en wordt voor het eerst opgesteld voor het eerste kwartaal 2019.
Transitie en transformatie	Verschillende ontwikkelingen in het sociaal domein brengen we samen in de opgave Transformatie Sociaal Domein. In 2018 zijn stappen gezet om te komen tot een integrale bestuursopdracht voor deze opgave. We formuleren hierin een duidelijke ambitie en richting. Onder andere doorontwikkeling van Vraagwijzer, bedrijfsvoering en sociale teams wordt binnen de opgave in samenhang opgepakt.
Kwaliteitsimpuls Welzijnswerk	De notitie Kwaliteitsimpuls Welzijnswerk is door de gemeenteraad op 22 februari 2018 vastgesteld. Wij hebben u op 20 november 2018 geïnformeerd over de voortgang van het proces. Er is in 2018 intensief samengewerkt met alle betrokken partijen met als doel het welzijnswerk in de kernen te verbeteren.
Onderzoek Jeugdhonk	Wij hebben - op basis van een risico Inventarisatie en Evaluatie - versneld een aantal maatregelen getroffen. De financiële gevolgen zijn in de tussenrapportage opgenomen. Daarnaast werken wij aan een duurzame oplossing, in samenhang met ons brede welzijnsbeleid, inclusief financieel kader. Dit zal worden meegenomen in de opgave maatschappelijk vastgoed.
Mobiele bus voor Jongeren	De voorbereidingen hebben meer tijd gekost dan voorzien, maar de Jongerenbus is inmiddels in gebruik genomen.

Wat heeft het gekost

Financiële verantwoording 2018

	Begroting 2018		Begr. na wijz. 2018		Rekening 2018	
taakveld	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0
onderwijshuisvesting	727.126	0	747.126	0	757.394	0
onderwijsbeleid en leerlingzaken	676.898	-22.278	698.648	-22.278	738.687	-29.666
samenkracht en burgerparticipatie	1.665.574	-411.716	1.982.258	-418.716	1.786.395	-366.751
wijkteams	1.062.380	0	1.305.508	0	1.354.007	0
maatwerkvoorzieningen (wmo)	693.737	-2.500	693.737	-25.370	796.860	-26.821
maatwerkdienstverlening 18+	4.442.304	0	4.441.100	0	4.435.978	-23.367

	Begroting 2018		Begr. na wijz. 2018		Rekening 2018	
taakveld	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
maatwerkdienstverlening 18-	3.462.072	0	4.715.263	0	4.231.474	0
geescaleerde zorg 18-	463.934	0	463.934	0	541.070	0
volksgezondheid	1.229.888	0	1.244.917	0	1.213.789	-8.618
alg uitk. en ov uitk.gemeentefonds p1	0	-7.638.733	0	-7.862.903	0	-7.869.380
mut.res.progr.mens en samenleving	0	-223.755	0	-1.393.089	0	-1.265.189
Totaal	14.423.912	-8.298.982	16.292.490	-9.722.356	15.855.655	-9.589.792
Nadelig saldo	6.124.930		6.570.134		6.265.863	

Het programma WMO en jeugd sluit ten opzichte van de begroting na wijziging € 304.271,- voordeliger. De voornaamste afwijkingen (> € 50.000,-) tussen raming en werkelijkheid (het niet toegelichte resterende saldo betreft een cumulatie van kleinere verschillen) betreffen:

Taakveld/ Product	Bedrag V(oordelig)/N(adelig)	i(ncid./s(truct.)/n(eutr.)
Samenkracht en burgerparticipatie	€ 144,000 V	
<i>Algemeen maatschappelijk werk</i>	€ 58,000 V	
Toelichting:		
Op dit product is een bedrag geraamd, ad € 55.000,-, voor de kosten van de kwartiermaker in relatie tot kerngericht werken. Deze tijdelijke functie is intern ingevuld en de kosten zijn elders verantwoord.		n
<i>Jeugd- en jongerenwerk</i>	€ 48,000 V	
Toelichting:		
De salariskosten van de beheerder van het jeugdhonk zijn vanwege de reorganisatie van de afdelingen naar de kostenplaats Welzijn en zorg verplaatst. (€ 28.000 N). Het budget is echter op dit product blijven staan.		n
Maatwerkvoor-zieningen (WMO)	€ 102,000 N	
Toelichting:		
De hogere uitgaven zijn ontstaan in de tweede helft van 2018. Vanaf het einde van tweede kwartaal is er een groei te zien in bijna alle vormen van voorzieningen. Specifiek op de hulpmiddelen was deze stijging 9%. Daarnaast is in 2018 meer maatwerk nodig geweest buiten het bestaande contract met de leverancier van de hulpmiddelen.		s
Maatwerkdienst-verlening 18-	€ 484,000 V	
<i>Niet vrij toegankelijke voorzieningen jeugdzorg</i>	€ 562,000 V	
Toelichting:		
In 2017 werden wij geconfronteerd met een aanzienlijk tekort. We hebben afgelopen jaar hard gewerkt om goede ondersteuning aan onze cliënten te geven en in te zetten op vermindering van de kosten volgens het actieplan dat we opgesteld hebben. Daarnaast hebben wij afgelopen stevig geïnvesteerd in de bedrijfsvoering van jeugdzorg. Deze investeringen hebben er toe geleid dat het tekort in 2018 lager is dan in 2017 en dat wij deze in de prognose gedurende het jaar al goed op waarde konden schatten. We zijn meer in control dan voorheen.		s
In 2018 waren er geen jeugdzorgplus plaatsingen. Dit is een moeilijk te voorspellen budget. Wanneer er een plaatsing is in een jaar zijn de kosten direct erg hoog.		
<i>Uitvoeringskosten jeugdzorg</i>	€ 63,000 N	

Taakveld/ Product	Bedrag V(oordelig)/N(adelig)	i(ncid./s(truct.)/n(eutr.)
	Toelichting: Dit betreft een cumulatie van kleinere verschillen. Een gedeelte van het verschil, nl. huur applicaties € 29.000,-, kan grotendeels gecompenseerd worden met een op het product huishoudelijke verzorging opgenomen budget waarop in 2018 geen uitgaven zijn geweest. De verantwoording van de uitgaven heeft volledig op het product "Uitvoeringskosten jeugdzorg" plaatsgevonden..	i
Geescaleerde zorg 18-	€ 77,000 N	
	Toelichting: Veiligheid is een moeilijk vooraf in te schatten post. Afgelopen jaar waren er in deze gemeente een aantal verhuizingen van buiten de regio wat heeft geresulteerd in meer cliënten JeugdBeschermingBrabant dan vooraf verwacht.	s
Mutaties reserves progr. WMO en jeugd	€ 128,000 N	
Beschikking over reserves	€ 128,000 N	
	Toelichting: Omdat niet alle werkzaamheden/projecten die ten laste van reserves zouden worden gedekt zijn gerealiseerd is deze onttrekking aan de reserves lager uitgevallen. Voor o.a. de volgende zaken, welke worden gedekt uit de algemene reserve heeft geen of een lagere onttrekking plaatsgevonden: Project-leider kerngericht werken € 30.000,-, Initiatievenfonds € 38.000,-, Monitoring en sturing sociaal domein lokaal/regionaal € 55.000,-	n

Investeringsen

Investeringsen > € 50.000,- betreffende dit programma				
Omschrijving	Investeringskrediet	Uitgaven t/m 2018	Restant krediet	Afgewikkeld/ vervallen 2018
Implementatie ICT systeem WMO en jeugd	87.250	86.678	572	ja
Toelichting:				
In 2018 zijn nog enkele kosten gemaakt voor het inregelen van de managementinformatie. Eind 2018 wordt deze investering binnen het beschikbaar gestelde krediet afgesloten.				

Programma Recreatie, economie en participatie

Wat willen we bereiken?

Recreatie

- Versterken van de recreatieve aantrekkelijkheid van de gemeente Steenberg, door middel van het vergroten van de nationale en internationale bekendheid van de Brabantse Wal, Waterpoort en de West Brabantse Waterlinie (Zuiderwaterlinie) als recreatiegebied
- Meer recreanten bezoeken de gemeente Steenberg en weten wat de gemeente Steenberg op het gebied van toerisme en recreatie te bieden heeft, wat resulteert in meer bestedingen in de recreatieve sector
- Stimuleren dat, binnen de planologische mogelijkheden, het aantal horecagelegenheden en overnachtingsmogelijkheden wordt vergroot, met name in het buitengebied

Economie

- Versterking van de Steenbergse lokale economie door groeiende bedrijvigheid en werkgelegenheid
- Het verhogen van de aantrekkingskracht als vestigingsplaats voor bedrijven
- Lokaal economische speerpunten (zoals Agrofood/Biobased, en Brabantse Wal) onderdeel houden of maken van regionale agenda's
- Het AFC Nieuw Prinsenland als dé locatie voor de agrofood en agro gebaseerde biobased economie als onderdeel van de biobased ontwikkeling in de Brabantse Delta
- Een vitaal en toekomstbestendig winkelcentrum in Steenberg

Participatie

- De eigen kracht van mensen wordt versterkt en staat centraal bij de invoering van de drie decentralisaties. De gemeente Steenberg heeft hierbij vooral een ondersteunende en faciliterende rol
- Het zorgveld wordt de komende jaren op een zodanige manier ingericht dat er sprake is van een efficiënte manier van zorg verlenen, waarbij geen mensen tussen wal en schip mogen vallen

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Eenheid	jaar laatste meting	meting begroting 2018	Huidige meting	Gemeente < 25.000
Recreatie, economie en participatie					
Functiemenging	%	2017	41,8	41,1	47,7
Bruto gemeentelijk product			89		
Vestigingen	per 1.000 inwoners leeftijd 15-74 jr	2017	129,5	105	123
Banen	per 1.000 inwoners leeftijd 15-74 jr	2017	467,1	381,8	525
Werkloze jongeren	%	2015	1,11	1,6	0,98
Netto arbeidsparticipatie	%	2017	65,2	67,9	67,6
Bijstandsuitkeringen	per 1.000 inw 18jr eo	2018	232,9	20,4	21,3
Lopende re-integratievoorziening (eind peilperiode)	personen per 1.000 inw. 15-74jr	2018	227,7	9,8	10,5
Kinderen in armoede	%	2015		4,86	3,48

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2018

Beleidsprioriteiten 2018	Toelichting
AFC Nieuw Prinsenland	In 2018 hebben wij een bedrag voor bovenplanse bijdrage ontvangen van de Provincie van (afgerond) € 1.167.000,-. Dat bedrag is gebaseerd op het aantal verkochte vierkante meters op het AFC. Rekening houdend met het nog uit te geven aantal vierkante meters verwachten wij nog een bijdrage van ruim ca € 4 miljoen in de komende 8 jaar. De bovenplanse bijdragen worden volgens het vastgestelde beleidskader reserves en voorzieningen toegevoegd aan de reserves (voormalig natuurfonds en fonds bovenwijken). In 2018 zijn er drie bedrijven gestart en is de bouw van twee tuinbouwkassen voltooid.
Stimulering innovatie	Met het vaststellen van het beleidskader Reserves en Voorzieningen op 9 november 2017 is een "Reserve Economische Ontwikkeling" in het leven geroepen. De voorbereidingen voor de kaderstelling zijn gestart. Vaststelling is gepland voor Q2 van 2019.
Economische kracht (verduurzaming economie)	Acquisitie en bedrijfsbezoeken vinden het hele jaar door plaats. Het centrumplan "Vitaal Hart van de Stad met Sterke Toegangspoorten" is vastgesteld in februari 2018. Een van de belangrijkste actiepunten in dit programma was het aanstellen van een centrummanager. De centrummanager is aangesteld en deze is sinds juli jl. actief. Om de uitvoering van het centrumplan te waarborgen is een centrumoverleg opgestart. Het Marketing & Promotieplan zal in de tweede helft van 2019 worden uitgewerkt. De ondernemerspeiling is eind 2017 uitgevoerd. De resultaten van de ondernemerspeiling en de verbeteracties zijn met de ondernemers gedeeld.
Uitvoeringsprogramma Recreatie, Erfgoed en Natuur	Uitvoeringsprogramma REN Het uitvoeringsprogramma is in het najaar van 2018 vastgesteld voor de periode 2018-2020. Het betreft een organisch document, dat gedurende de periode tot 2020 aangevuld of gewijzigd zal worden. De verschillende beleidsonderdelen staan gepland in de tijd en aan de onderdelen voor 2019 wordt op dit moment al uitvoering gegeven. Streekorganisatie Brabantse Wal De werkzaamheden van de Streekorganisatie Brabantse Wal zijn in volle gang. Naast het Geopark, militair erfgoed (linies), biobased economy en EU regio Food 2018 is er een propositie gemaakt in de vorm van een bidbook met 85 projecten. Voor een aantal projecten is co-financiering vanuit de provincie toegezegd. Voor de andere projecten wordt gekeken naar de uitvoerbaarheid en financierbaarheid, al dan niet met provincie. Steenberghe heeft recentelijk een start gemaakt met het project Innovatieve / rendabele teelten. In het afgelopen jaar is de basis gelegd voor een tijdelijk, nieuw bestuur dat eind januari 2019 is geïnstalleerd. Dit bestuur, multihelix vormgegeven, heeft de opdracht om een toekomstbestendige organisatie te realiseren. Fort Henricus Met belanghebbenden (Natuurmonumenten, Gemeente, Provincie en Waterschap) is in 2018 onderzocht op welke wijze de doorontwikkeling van Fort Henricus kan plaatsvinden. Ter inspiratie heeft een ideeënavond voor belangstellenden plaatsgevonden. Deze ideeën zijn meegenomen in de verdere gedachtenvorming over het toekomstige gebruik van het Fort en haar omgeving. Om deze ideeën te concretiseren, is er in het najaar van 2018 een marktconsultatie gestart en afgerond. Hieropvolgend zijn meerdere gesprekken met diverse (lokale) ondernemers gevoerd. Zij hebben hun belangstelling door middel van (gezamenlijke) plannen en mogelijkheden kenbaar gemaakt. Begin 2019 is de procedure gestart om invulling te krijgen voor de panden en het gebied rond het Fort. Daarbij wordt de door de raad aangenomen motie betrokken. Expeditie Nassau

Beleidsprioriteiten 2018	Toelichting
	Expeditie Nassau heeft 7 ideeën opgeleverd. Alle ideeën zijn besproken met betrokken partijen. Daaruit bleek dat de realisatie van 3 ideeën wenselijk is: Vestinghuys, Vesting 5.0 en het Levensboek. Diverse voorbereidingen aangaande de realisatie van deze 3 ideeën, zijn in 2018 gestart. Een planning voor de uitvoering is gemaakt voor in de periode 2019-2022, waarbij naar verwachting het Levensboek als eerste zal worden gerealiseerd. Landschappen van Allure De deadline van het project West Brabantse Waterlinie is na goedkeuring van de provincie verzet naar 30 juni 2019. De verwachting is dat de Steenbergse onderdelen van het project West Brabantse Waterlinie voor deze deadline zijn afgerond. Waterpoort De drie hoofdpijlers waarop Waterpoort rust zijn Water, Natuur en Erfgoed. Duurzaamheid en energie zijn daar nauw mee verbonden. Twee concrete initiatieven worden/zijn uitgewerkt tot business cases; het realiseren van een waternetwerk (riviercruises) en het maken narratives ter ondersteuning van de stellingen. Deze laatste is gereed. Onder de vlag NL Delta wordt ingezet op verbindingen over het water. Met de Waterbus zijn contracten gesloten voor excursies naar Tiengemeten en het Steenbergs gebied wordt gepromoot op beurzen etc. om opgenomen te worden in het netwerk van riviercruises. De Masterclasses vormen een goede manier van overheidsparticipatie en worden zeer gewaardeerd door de inwoners / ondernemers. (Streek)marketing Samen met de gemeente Bergen op Zoom en de gemeente Woensdrecht, is in 2018 een onderzoek gestart naar het organiseren van een streekmarketingorganisatie Brabantse Wal. De uitkomsten worden bekend gemaakt in het eerste half jaar van 2019. Hierop zal, vanuit de eigen gemeente, worden gezien of een streekmarketingorganisatie de voorkeur heeft en tot de mogelijkheden behoort vanaf 2020. Zuiderwaterlinie In 2016 is er een intentieovereenkomst ondertekend door de provincie Noord-Brabant, de Brabantse Waterliniegemeenten (ook de gemeente Steenbergen) en de Waterschappen. Uit deze intentieovereenkomst is een linieplanner met doelen en acties gekomen, die in de periode 2017-2019 met succes is/ wordt uitgevoerd door vertegenwoordigers van de betrokken partijen. Enkele resultaten zijn: een visie op bezoekerscentra, een inspiratie-atlas, een lange afstand wandeling- en fietsroute, een beeldbank, een website, een social media platform, een narrative, maar ook foldermateriaal, nieuwsbrieven, markeringen en welkomstborden zijn ontstaan. Daarnaast hebben er meerdere partnerconferenties met alle partners plaatsgevonden. Een samenwerkingsovereenkomst bleek een logisch gevolg op deze intentieovereenkomst, gekeken naar de ontwikkelingen die zich hebben voorgedaan na de start van de samenwerking enkele jaren geleden. Een samenwerkingsovereenkomst formaliseert de eerder gemaakte afspraken en biedt daardoor meer mogelijkheden op het langer termijn, ook op het gebied van de financieel administratieve processen. Op 13 december 2018 is daarom in Megen, tijdens een liniemeeting met alle partners, een samenwerkingsovereenkomst Zuiderwaterlinie voor de komende 10 jaar ondertekend. De samenwerkingsovereenkomst formaliseert de eerder gemaakte afspraken, om de intentie tot toekomstig samenwerken kracht bij te zetten. Een nieuw uitvoeringsprogramma (linieplanner) volgt in 2019 voor de periode vanaf 2020. Gummaruskerk In het najaar van 2018 is een bestuursopdracht geformuleerd voor het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek naar een van de meest beeldbepalende gebouwen in de gemeente: het Gummaruskerkgebouw. Het doel: duurzaam behoud van dit monumentale pand. Voor het uitvoeren van deze opdracht, zijn in de laatste maanden van 2018 de voorbereidingen getroffen. In 2019 wordt de

Beleidsprioriteiten 2018	Toelichting
	opdracht, in een nauwe samenwerking tussen de stakeholders, uitgevoerd. Naar verwachting zal eind 2019 duidelijk moeten zijn welke mogelijkheden het gebouw biedt, om tot de meest duurzame en toekomstbestendige oplossing te komen voor het behoud van het gebouw. Voor die tijd wordt al wel het VVV Informatiepunt in het gebouw geplaatst.
Havenkom De Heen	Met stakeholders is overleg gevoerd over de invulling. Eind mei is een inloopavond gehouden voor de inwoners en andere belangstellenden. De resultaten zijn verwerkt in een ontwerp. In Q1 2019 zal een voorstel met kostenraming worden aangeboden. Afhankelijk van besluitvorming zal uitvoering in Q3 plaatsvinden.
Centrum/Haven Dinteloord	Het Uitvoeringsprogramma en het benodigde investeringskrediet is in juni 2018 vastgesteld door de Raad. Het herinrichtingsplan voor de haven is nog in december 2018 aangepast op specifieke wensen van een lokaal evenement. De voorbereiding van de aanbesteding is hierdoor later gestart en ook de start van de uitvoering is hierdoor verlaat naar Q3.

Wat heeft het gekost

Financiële verantwoording 2018

	Begroting 2018		Begr. na wijz. 2018		Rekening 2018	
taakveld	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
inkomensregelingen	7.132.270	-4.936.000	7.168.237	-4.936.000	6.763.693	-4.923.310
begeleide participatie	3.472.122	0	3.472.122	0	3.390.340	0
alg. uitk. en ov uitk.gemeentefonds p3	0	-3.057.352	0	-3.057.352	0	-3.149.469
arbeidsparticipatie	2.803	0	2.803	0	2.718	0
recreatieve havens	207.067	-9.050	209.567	-9.050	135.526	-9.196
openb. groen en (openlucht) recreatie p3	609.702	-218.062	594.703	-218.062	498.669	-249.141
economische promotie p5	100.353	0	100.353	0	91.653	0
economische ontwikkeling	259.062	0	301.062	0	215.966	0
bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	95.438	-3.450	95.438	-1.170.442	54.840	-1.169.893
mut.res.progr.economie/ recr&toerisme	0	-271.099	502.500	-835.599	440.000	-579.529
Totaal	11.878.817	-8.495.013	12.446.785	-10.226.505	11.593.405	-10.080.538
Nadelig saldo	3.383.804		2.220.280		1.512.868	

Het programma Economie, recreatie en participatie sluit ten opzichte van de begroting na wijziging € 707.412,- voordeliger. De voornaamste afwijkingen (> € 50.000,-) tussen raming en werkelijkheid (het niet toegelichte resterende saldo betreft een cumulatie van kleinere verschillen) betreffen:

Taakveld/ Product	Bedrag V(oordelig)/N(adelig)	i(ncid./s(truct.)/n(eutr.)
Inkomensregelingen	€ 392,000 V	
Algemene uitgaven	€ 265,000 N	
	Toelichting:	
	Een aanzienlijk deel van de hogere kosten wordt veroorzaakt door het niet realiseren van de opgenomen taakstelling. Hiervoor was rekening gehouden met een bedrag van €132.000,-.	s
	Jaarlijks wordt € 125.000,- van de ontvangen rijksbijdrage voor de reïntegratie van werkzoekenden (participatiebudget) gebruikt voor de dekking van de kosten van de reïntegratiemedewerkers. Het budget hiervoor is terug te vinden bij het product Reïntegratie werkzoekenden.	n
BBZ	€ 51,000 N	
	Toelichting:	
	Betreft een cumulatie van afwijkingen van geringere omvang, die niet nader worden toegelicht. De opvallendste afwijkingen zijn: mutatie voorziening dubieuze debiteuren € 26.000,- N en aflossing leenbijstand € 25.000,- N.	i
Algemene bestaanskosten	€ 506,000 V	
	Toelichting:	
	Op 31 december 2018 ontvingen 312 klanten een bijstands-uitkering. Op 31 december 2017 waren dit 343 personen. Een daling van het klantenbestand met 31 personen, € 443.000,- V. Ten opzichte van het vorig jaar is het aantal klanten in de leeftijdscategorie 38-48 het sterkst afgenomen. De voorziening dubieuze debiteuren is voor de bijstandsuitkeringen naar beneden bijgesteld met € 68.000,- V en een voordeel, ad € 56.000,-, op de terugontvangst van de bijstandsdebiteuren (aflossing krediethypotheek). Daartegenover staat een lagere Buiguitkering/vangnetuitkering dan geraamd van € 62.000,-.	s
Gemeentelijk minimabeleid	€ 195,000 V	
	Toelichting:	
	De aantrekkende economie zorgt er voor dat er minder beroep wordt gedaan op de bijzondere bijstand. Ook op schuldhelpverlening wordt een onderschrijding gerealiseerd, doordat meer aanvragen in het voortraject worden afgedaan (en niet worden doorgestuurd). Daarnaast is de berekening voor de voorziening dubieuze debiteuren voor het onderdeel minimabeleid lager uitgekomen en kan met ruim € 70.000,- afgewaardeerd.	s/i
Begeleide participatie/Rijksbijdrage sociale werkvoorziening	€ 174,000 V	
Reïntegratie werkzoekenden	€ 148,000 V	
	Toelichting:	
	Jaarlijks wordt de hiervoor ontvangen rijksbijdrage volledig beschikbaar gesteld voor de reïntegratie van werkzoekenden. Van dit budget wordt ook € 125.000,- gebruikt voor de kosten van reïntegratiemedewerkers. De kosten hiervan worden echter verantwoord onder de Algemene uitgaven.	i/n
Recreatieve havens	€ 74,000 V	
	Toelichting:	
	Dit jaar zijn er minder onderhoudskosten aan recreatieve voorzieningen geweest (€ 31.000 V). Daarnaast zijn er vervangingsinvesteringen doorgeschoven met als gevolg een incidenteel voordeel op de kapitaallasten in 2018 (€ 10.000 V)	i
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	€ 127,000 V	
Openlucht-recreatie	€ 74,000 V	
	Toelichting:	
	De kosten voor het project Zuiderwaterlinie zijn in 2017 al voldaan (€ 40.000 V). Daarnaast heeft het onderzoek vesting Steenberg (expeditie Nassau) nog niet plaatsgevonden (€ 35.000 V)	i
Economische ontwikkeling	€ 85,000 V	

Taakveld/ Product	Bedrag V(oordelig)/N(adelig)	i(ncid./s(truct.)/n(eutr.)
<i>Economische aangelegenheden</i>	€ 85,000 V	
	Toelichting:	
	De centrummanager is pas half 2018 gestart waardoor het budget niet volledig is opgeemaakt (€ 17.000 V). Het bebodingsplan en verkeerscirculatieplan zijn niet in 2018 opgesteld (€ 27.000 V).	i/n
	Door capaciteitsbeperkingen op de afdeling zijn bepaalde onderdelen van het uitvoeringsprogramma niet gerealiseerd; waaronder het opstellen en de uitvoering van het marketingplan, monitoren en ontwikkelen kwalitatieve werklocaties en de invulling van de BO Agrofood (€ 41.000 V)	
Mutaties reserves progr. Economie, Recreatie & Toerisme	€ 194,000 N	
<i>Beschikking over reserves</i>	€ 194,000 N	
	Toelichting:	
	Omdat niet alle werkzaamheden/projecten die ten laste van reserves zouden worden gedekt zijn gerealiseerd is deze onttrekking aan de reserves lager uitgevallen. Voor o.a. de volgende zaken, welke worden gedekt uit de algemene reserve heeft geen of een lagere onttrekking plaatsgevonden: Kosten centrummanager € 13.000,-, AFC adviezen derden € 15.000,-, Streekorganisatie Brabantse Wal, div.proj. € 25.000,-, Vesting Steenberg/Expeditie Nassau € 25.000,-, Centrumhaven Dinteloord, opstellen uitvoer.progr. € 25.000,-, Landschappen van Allure, extra proj.management € 50.000,- en Projectbudget centrummanagement € 27.000,-.	i/n

Investeringsen

Investeringsen > € 50.000,- betreffende dit programma				
Omschrijving	Investeringskrediet	Uitgaven t/m 2018	Restant krediet	Afgewikkeld/vervallen 2018
Havenkom de Heen	125.000	18.903	106.097	nee
Toelichting:				
Bij de begroting 2018 is een krediet voor een kwaliteitsimpuls van de havenkom beschikbaar gesteld. In 2018 heeft de voorbereiding plaatsgevonden. Tijdens de onderzoeken zijn in de aanwezige puinverharding asbestvezels aangetroffen. Hoewel dit geen gevaar voor de volksgezondheid oplevert, betekent dit wel extra kosten. In mei 2019 is de raad voorgesteld een aanvullend krediet van € 100.000,- beschikbaar te stellen. De bedoeling is dat het werk voor 1 oktober 2019 is afgerond.				
Groot onderhoud havenkanaal D'oord	1.490.000	1.455.673	34.327	nee
Toelichting:				
Bij raadsbesluit d.d. 24 november 2016 en d.d. 19 april 2018 is een totaal investeringskrediet van € 1.490.000,- beschikbaar gesteld. In 2017 zijn hiervan de baggerwerkzaamheden uitgevoerd. In 2018 zijn in fase 2 en 3 de beschoeiingen aan de zijde Havenweg en zijde Galgendijk vervangen. Het restantbedrag per eind 2018 is nog benodigd voor de eindafrekening. De investering zal naar verwachting in 2019 binnen het beschikbaar gestelde krediet worden afgesloten.				

Programma Milieu en ruimtelijke ordening

Wat willen we bereiken?

Milieu

- Duurzaamheid wordt in de meest brede zin van het woord nagestreefd
- Stimuleren van duurzaam en energieneutraal bouwen
- Er wordt meer gebruikgemaakt van zonne-energie in de gemeente Steenberg, ook als nieuw verdienmodel
- Er is een heldere visie op de plaats die natuur inneemt in de gemeente Steenberg
- Zo veel mogelijk afval verzamelen dat geschikt is voor hergebruik en dus zo min mogelijk restafval, waarbij de kosten van afvalinzameling zo laag mogelijk zijn

Ruimtelijke Ordening

- De woningvoorraad in de gemeente Steenberg toekomstbestendig maken, zowel in hoeveelheid als wat betreft de soorten woningen
- De woningmarkt in beweging brengen door open te staan voor nieuwe exploitatievormen, nieuwe vormen van gronduitgifte en het jaarlijks actualiseren van de grondprijzen
- Streven naar een modern glasvezelnetwerk in de hele gemeente Steenberg
- Gewenste ruimtelijke ontwikkelingen worden gestimuleerd
- Zorgen voor voldoende en goede huisvesting voor economisch gebonden arbeidsmigranten

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Eenheid	jaar laatste meting	meting begroting 2018	Huidige meting	Gemeente < 25.000
Milieu en Ruimtelijke ordening					
Fijn huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2017	201	183	142
Hernieuwbare elektriciteit	%	2017	5	29,4	NB
Nieuwbouw	aantal per 1.000 woningen	2016	2,3	12,9	8,2
Demografische druk	%	2018	54,6	65,9	78,5

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2018

Beleidsprioriteiten 2018	Toelichting
Omgekeerd inzamelen zonder tarief op restafval en Milieuparkjes van bovengronds naar ondergronds	De aanschaf en plaatsing van de milieuparkjes is nagenoeg afgerond. Op een paar locaties vindt er nog optimalisatie plaats.
Haalbaarheidsonderzoek GFT bij hoogbouw	In 2019 is er veel veranderd voor de inwoners op afvalgebied: transitie naar omgekeerd inzamelen, nieuwe voorzieningen en een andere inzamelaar. De prioriteit heeft in 2018 gelegen bij deze transitie. Daardoor is haalbaarheidsonderzoek in de planning naar achteren geschoven. Dit wordt in het tweede kwartaal 2019 opgepakt.
Onderzoek ontwikkeling Milieustraat	In 2018 is gestart met een onderzoek waarbij gelijktijdig ook de gemeentewerkplaats wordt betrokken. Begin april 2019 hebben wij de raad geïnformeerd over de stand van zaken.
Uitvoeringsprogramma duurzaamheid	In lijn met het raadsprogramma Gewoon Samen Doen wordt de gemeentelijke duurzaamheidsindex (GDI) ingezet om de realisatie van de gemeentelijke

Beleidsprioriteiten 2018	Toelichting
	doelstellingen te meten. Eind 2018 scoorde de gemeente Steenberg een 'redelijk goed' met een score 6. De ambitie was om eind 2018 minimaal een score van 5,0 te behalen. Voor een overzicht van de concrete projecten en acties die in 2018 zijn uitgevoerd wordt verwezen naar de paragraaf Duurzaamheid.
Vorbereidingen Omgevingswet	In de perspectiefnota 2017-2021 hebben wij u uitgebreid geïnformeerd over de voorbereidingen voor de Omgevingswet. De raad heeft hiervoor middelen beschikbaar gesteld. De geplande ingangsdatum van de Omgevingswet is uitgesteld naar 1 januari 2021. Wij gaan door met de voorbereidingen. In 2019 komt de gemeentelijke Toekomstvisie tot stand. Ook de visie energie en ruimte wordt uitgewerkt. Daarnaast wordt de planning voor de overige onderdelen en de daarbij behorende budgetten afgestemd op de verdere implementatie van de wet.
Ruimtelijke kwaliteitsverbetering woningbouw/ bedrijvigheid	In 2018 is de planvorming voor sanering van de bedrijfslocatie Heense Molen gestart. Hiervoor heeft een inloopavond plaatsgevonden. Ten aanzien van de ontwikkeling van Heemskerckstraat/ Kareldoormanstraat is nog geen definitieve duidelijkheid. Momenteel wordt door de initiatiefnemers gewerkt aan de financiële uitwerking.
Landschapskaart	De ontwikkeling van de landschapskaart moet nog worden opgestart. Deze kaart maakt deel uit van de implementatie van de Omgevingswet.
Hotel A4	In 2018 hebben we de realisatie van een hotelontwikkeling ondersteund. Onderhandelingen over contracten en randvoorwaarden voor een hotelontwikkeling zijn intensief gevoerd. Ook het opstellen van een bestemmingsplan met daaraan verbonden onderzoeken zoals marktonderzoek, veiligheid en geluidshinder zijn uitgevoerd in 2018. Het faciliteren van een dergelijke ontwikkeling is een voortgaand proces.
Opschaling bestaande windturbines Karolinadijk in Dinteloord	De behandeling van dit voorstel wordt opnieuw gepland. Een besluit over dit voorstel wordt naar verwachting in juni 2019 genomen.
Introductie stimuleringslening woningverbetering duurzaamheid / veiligheid / levensloopbestendigheid	In de raadsvergadering van juni 2018 is de verordening stimuleringslening "Kwaliteitsimpuls bestaande particuliere woningvoorraad gemeente Steenberg" vastgesteld. Om het gebruik van de leningen te stimuleren wordt in 2019 nadere voorlichting gegeven. Hiervoor maken we gebruik van vrijwilligers. Zij geven voorlichting aan geïnteresseerden volgens de systematiek van de energieambassadeurs. Wij verwachten op dit moment niet dat hiervoor extra budget nodig is.
Toekomstmogelijkheden Sunclasspark	Het haalbaarheidsonderzoek naar de toekomstmogelijkheden voor het Sunclasspark is uitgevoerd. Hierbij zijn de volgende scenario's bekeken: • Sunclass als recreatief park; • Sunclass als maatschappelijk verantwoorde huisvestingslocatie voor arbeidsmigranten; • Sunclass wordt ontwikkeld binnen de grenzen van het bestaande bestemmingsplan. In de beeldvormende vergadering van 15 april 2019 is de opgave arbeidsmigratie besproken. De toekomstige ontwikkeling van het Sunclasspark maakt deel uit van deze opgave.
Buiten de Veste flexibel en actueel	Het bestemmingsplan is in februari 2018 vastgesteld door de raad. Alle gronden zijn in optie gegeven; de verkoop verkeert in verschillende stadia. Het gebied is in het tweede kwartaal 2018 bouwrijp gemaakt. De eerste twee bouwplannen zijn gestart in het derde en vierde kwartaal van 2018.
Visie energie en ruimte	Het plan van aanpak voor de visie energie en ruimte is in 2018 vastgesteld. De planning is nog steeds gericht op het tweede kwartaal van 2019. De visie maakt deel uit van de voorbereidingen van de nieuwe Omgevingswet.
Herinrichting Centrum Welberg	Het bestemmingsplan voor het centrumgebied van Welberg is in december 2018 vastgesteld door de raad. Binnen het plan wordt een nieuw dorpsplein

Beleidsprioriteiten 2018	Toelichting
	gerealiseerd en worden gemeenschapshuis De Vaert en het gebouw van de Klup/JFK gerenoveerd. Het schoolgebouw zal door de Lowys Porquinstichting worden gerenoveerd. De renovatie van het gemeenschapshuis en het gebouw van de Klup/JFK zal in 2019 uitgevoerd worden. De aanpassingen aan de openbare ruimte (infrastructuur, groen, etc) zal starten in 2019 en uiteindelijk worden uitgevoerd in 2020. De planning is dat de nieuwe woningen ook in 2020 worden opgeleverd.

Wat heeft het gekost

Financiële verantwoording 2018

	Begroting 2018		Begr. na wijz. 2018		Rekening 2018	
taakveld	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
grondexploitatie niet-bedrijventerreinen	1.329.859	-1.329.860	1.329.859	-1.329.860	3.554.000	-3.551.337
fysieke bedrijfsinfrastructuur	764.800	-764.800	764.800	-764.800	690.866	-136.763
vennootschapsbelasting (vpb)	0	0	0	0	31.575	0
ruimtelijke ordening	773.968	-177.299	820.468	-232.299	880.965	-380.747
wonen en bouwen p6	66.317	-1.230	66.317	-1.230	66.230	-238
milieubeheer p6	199.586	0	156.586	0	81.290	0
afval	2.645.046	-3.319.076	2.826.598	-3.319.076	3.045.156	-3.398.777
mut.res.progr.fys.leefomg&du	0	-247.200	43.000	-377.400	78.783	-291.056
Totaal	5.779.576	-5.839.465	6.007.628	-6.024.665	8.428.865	-7.758.917
Nadelig saldo	-59.889		-17.037		669.949	

Het programma Milieu en ruimtelijke ordening sluit ten opzichte van de begroting na wijziging € 686.986,- nadeliger. De voornaamste afwijkingen (> € 50.000,-) tussen raming en werkelijkheid (het niet toegelichte resterende saldo betreft een cumulatie van kleinere verschillen) betreffen:

Taakveld/ Product	Bedrag V(oordelig)/N(adelig)	i(ncid./s(truct.)/n(eutr.))
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	€ 554,000 N	
<i>Uitbreiding Reinierpolder</i>	€ 554,000 N	
	Toelichting:	
	De uitbreiding van Reinierpolder I is in 2018 gesplitst in een 1e en 2e fase. Fase 2 wordt voorlopig niet ontwikkeld. De hiervoor al wel aangekochte bouwgrond dient tegen de waarde van agrarische grondprijs op de balans te worden gezet. Er heeft hiervoor een afboeking op de boekwaarde van € 554.000,- plaatsgevonden.	i
Ruimtelijke ordening	€ 88,000 V	
<i>Ruimtelijke ordening</i>	€ 169,000 V	
	Toelichting:	

Taakveld/ Product	Bedrag V(oordelig)/N(adelig)	i(ncid./s(truct.)/n(eutr.)
	Het opgenomen budget voor de omgevingswet zal door het uitstel van introductie van de omgevingswet dit jaar niet worden uitgevoerd (€ 57.500 V). Daarnaast zal het opgenomen budget van Ruimtelijke kwaliteitsverbetering woningbouw/bedrijven € 25.000, opstellen landschapskaart € 15.000 en uitwerking vesting Steenberg € 25.000 dit jaar niet worden onttrokken van de Algemene Reserve. Het budget zal vanaf 2019 ingezet worden (65.000 V). Er zijn extra inkomsten ontvangen uit anterieure overeenkomsten van externe initiatieven op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling (wijzigingsplannen en bestemmingsplannen) (46.500 V).	i/n
<i>Overige gronden</i>	€ 57,000 N	
	Toelichting: Niet begrote detacheringskosten 4de kwartaal 2018 voor extra capaciteit op grondbeleid (€ 20.000 N). Daarnaast is de feitelijke verkoop van groenstroken achtergebleven bij de prognose (€ 14.000 N) en hebben de standplaatsen minder opgebracht (€ 11.000 N)	i
Milieubeheer	€ 75,000 V	
	Toelichting: In de begroting 2018 is er een budget van € 25.000 voor de uitvoeringsprogramma duurzaamheid meegenomen. Voorstel is om het restantbudget van € 13.000 over te hevelen naar 2019 voor het project energiebesparing en duurzame energieopwekking gemeentelijke gebouwen. Daarnaast heeft de inhuur tbv visie energie en ruimte niet plaatsgevonden € 35.000 V). Het restant betreft een cumulatie van kleinere verschillen. Deze zijn niet verder toegelicht.	i
Afval	€ 139,000 N	
<i>Milieustraat</i>	€ 110,000 N	
	Toelichting: Door het omgekeerd inzamelen is de hoeveelheid fijn huishoudelijk restafval in de ondergrondse containers afgenomen. Het aanbod van het grof huishoudelijk restafval op de milieustraat is toegenomen. (€ 51.000 N). Als gevolg van aanbestedingen van verschillende afvalstromen zijn verwerkingslocaties veranderd. Dat betekent dat er grotere afstanden moeten worden gereden waardoor de transportkosten zijn toegenomen (€55.000 N).	i
Mutaties reserves progr. Milieu en ruimtelijke ordening	€ 122,000 N	
<i>Beschikking over reserves</i>	€ 86,000 N	
	Toelichting: Doordat niet alle werkzaamheden/projecten die gedekt zouden worden uit een reserve zijn uitgevoerd is deze onttrekking € 86.000,- lager dan geraamd. Dit betreft lagere onttrekkingen aan de algemene reserve voor: Onderzoek toekomst Sunclass € 41.000,-, Ruimtelijke kwaliteitsverbetering woningbouw/bedrijven € 25.000,-, Opstellen landschapskaart € 15.000,- en Uitwerking vesting Steenberg € 25.000,-. Daartegenover zijn de nog gemaakte kosten voor Bp Vesting Noord, ad € 20.000,-, ten laste van de daarvoor gevormde reserve Afsloten bestemmingsplannen gebracht.	i/n

Investerings

Investerings > € 50.000,- betreffende dit programma				
Omschrijving	Investeringskrediet	Uitgaven t/m 2018	Restant krediet	Afgewikkeld/ vervallen 2018
Afvalstoffenbeleid	50.000	47.693	2.307	ja

Investerings > € 50.000,- betreffende dit programma

Toelichting:				
In 2016 was een bedrag van € 50.000,- opgenomen voor onderzoek samenwerkingsverbanden (€ 20.000,-) en voor onderzoek milieustraat (€ 30.000,-). De lopende samenwerking heeft een vervolg gekregen. Er is gestart met het onderzoek milieustraat, hierin is tevens de gemeentewerkplaats meegenomen.				
Omgekeerd inzamelen (5 jaar)	370.288	311.707	58.581	nee
Toelichting:				
Het resterend investeringskrediet wordt in 2019 nog ingezet voor het optimaliseren van het containermanagementsysteem, haalbaarheidsonderzoek GFT bij hoogbouw en om waar nodig een aantal verbeteringen aan te brengen bij sommige locaties voor ondergronds inzamelen.				
Omgekeerd inzamelen (10 jaar)	1.097.172	1.049.414	47.758	nee
Toelichting:				
Zie de toelichting bij investeringskrediet Omgekeerd inzamelen (5 jaar)				
Milieuparkjes bovengronds -> ondergronds	290.000	114.610	175.390	nee
Toelichting:				
Nog niet alle milieuparkje zijn gereed (Noorddonk en optimalisatie andere terreinen). Zie ook bovenstaande toelichting.				
Grond Renessestraat 1	150.575	150.575	-	ja
Toelichting:				
Betreft de grondwaarde van de aankoop van het pand Renessestraat 1. Voor een verdere toelichting zie "Pand Renessestraat 1".				
Pand Renessestraat 1	99.425	76.598	22.827	nee
Toelichting:				
In verband met mogelijke ontwikkelingen van de milieustraat en gemeentewerf aan de Van Andelstraat is het naastgelegen perceel aangekocht. Bij de beschikbaarstelling van het krediet, raadsbesluit 25 oktober 2018, is naast het aankoopbedrag van het pand en de grond, ad € 227.500,-, een bedrag opgenomen voor onderhoud en nutsvoorzieningen. Het restantkrediet dient hiervoor nog beschikbaar te blijven.				
Opschaling bestaande windturbines	53.500	3.613	49.887	nee
Toelichting:				
Met de perspectiefnota 2017 is er budget ad € 53.500,- beschikbaar gesteld voor de opschaling van de bestaande windturbines Karolinadijk in Dinteloord. Het betreft hier het eerste project dat om invulling vroeg vanuit de sociale randvoorwaarden voor duurzame energieprojecten welke door de raad in september 2016 vast is gesteld. In 2018 zijn geen kosten te laste van het krediet gemaakt. Een definitief besluit over de opschaling van de bestaande windturbines wordt in 2019 verwacht.				
ICT omgevingswet	65.000		65.000	nee
Toelichting:				
De geplande ingangsdatum van de Omgevingswet is uitgesteld naar 1 januari 2021. De voorbereidingen hierop gaan gewoon door maar specifiek de invulling van deze investering is doorgeschoven.				
Boerderij Zeelandseweg-Oost 16	590.000	15.912	574.088	nee
Toelichting:				
De onderhandeling over de mogelijke aankoop zijn nog niet afgerond.				

Investerings > € 50.000,-- betreffende dit programma

Gronden hoek Zeelandweg-Oost	736.925		736.925	nee
Toelichting:				
Zie toelichting hierboven bij "Boerderij Zeelandweg Oost 16".				

Programma Beheer openbare ruimte

Wat willen we bereiken?

Openbare ruimte

- De openbare ruimte is, binnen de beschikbare middelen, optimaal ingericht en onderhouden, met oog voor het ontwikkelen van recreatieve mogelijkheden
- Het wegennet in Steenbergen wordt sober maar doelmatig beheerd, waarbij verkeersonveilige situaties voorkomen worden
- Meer bewoners nemen actief deel aan het beheer van de openbare ruimte
- Het veiliger maken van schoolroutes wordt continu nagestreefd

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2018

Beleidsprioriteiten 2018	Toelichting
Beheer openbare ruimte	De 2-jaarlijkse wegininspectie is uitgevoerd. De resultaten zijn verwerkt in het beheersysteem. De inspecties naar de kunstwerken zijn in uitvoering. De upgrade van de openbare verlichting is meerjarig aanbesteed. Uitvoering loopt volgens planning. In Q2 van 2019 mag het beleidsplan bomen buitengebied verwacht worden. Wat de gebiedsgerichte aanpak betreft kan gesteld worden dat er veel haal- en brengsessies hebben plaats gevonden. De bijeenkomsten worden over het algemeen druk bezocht. Ook zijn de bewoners over het algemeen zeer te spreken over de kwaliteit van de planvorming en de wijze waarop ze de mogelijkheid hebben inbreng te leveren. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen van de jaarrekening 2018 informeren wij u uitgebreid over de uitvoering van de diverse plannen.
Invoeren Wijkteams	We onderzoeken in hoeverre de toekomstige natuurlijke uitstroom bij de WVS vanaf 2020 benut kan worden voor het aantrekken van nieuwe medewerkers met een uitgebreidere taakstelling op sociaal vlak. De bedoeling daarvan is dat in elk wijkteam een medewerker zit die bredere competenties heeft om problemen te signaleren op het sociaal vlak bij bewoners van die wijk. Hiermee wordt de verbinding gelegd met het sociaal domein en ontstaat een wisselwerking. We trainen onze medewerkers de oren en ogen van de wijk te zijn, waardoor nu al ingespeeld wordt op de verbinding met het sociaal domein. Tussentijds zullen wij de resultaten en het verwachtingspatroon evalueren.
Herinrichting en groot onderhoud N259	De werkzaamheden zijn in oktober 2018 nagenoeg afgerond. In de 1e helft van 2019 worden openstaande opleveringspunten uitgevoerd en ook zal de financiële verantwoording plaatsvinden naar Rijk en provincie i.v.m. de cofinanciering.
Opstellen beleidsnotitie normalisering woonwagencentra	In 2017 is conceptbeleid opgesteld. De doelstelling van het woonwagenbeleid is te komen tot normalisatie van de woonwagencentra. Deze centra moeten vergelijkbaar zijn met iedere andere straat of woonwijk in de gemeente en de bewoners moeten dezelfde rechten en plichten hebben. Tijdens de behandeling van het beleid door de raad in januari 2018 bleek dat het beleid nog niet voldoende voldragen was bij de bewoners. Daarom heeft de raad besloten de vaststelling van de beleid op te schuiven. Belangrijk hierbij is dat de bewoners vertrouwen krijgen en hun input op de kaders kunnen geven. Mede daarom is een adviseur, gespecialiseerd in woonwagencentra en het normalisatietraject, ingeschakeld. Met de adviseur wordt gewerkt om samen met de bewoners de kaders te bepalen en vooruitlopend op de vaststelling daarvan al uitvoering te

Beleidsprioriteiten 2018	Toelichting
	geven aan de noodzakelijke werkzaamheden. Dit is mogelijk vanuit het beschikbaar gestelde budget naar aanleiding van de motie woonwagens van februari 2018. Voor het ter vaststelling aan de raad aanbieden van het beleid wordt een nieuwe planning gemaakt, waarbij rekening wordt gehouden met de input uit de in juli en augustus 2018 gevoerde gesprekken met de bewoners.
Onderzoek naar klimaatadaptatie	We zijn gestart met de voorbereidingen om tot een hittestresstest te komen. Hiervoor verzamelen we landelijke gegevens, waarbij specifiek gekeken wordt naar de situatie voor de gemeente Steenbergen. Ook is in de periode, waarin sprake was van hevige regenval, de werking van ons rioleringsstelsel geanalyseerd aan de hand van geïnstalleerde meetpunten. Op deze wijze krijgen we meer inzicht. Q4 2019 komen we met de resultaten.
Ontwikkeling Ravelijn / Revitalisering Stadspark	Eind 2017 hebben wij een stedenbouwkundig en landschappelijk plan voor het Ravelijn en stadspark opgesteld, waarin drie (integrale) varianten geschetst zijn. Op basis van deze varianten wordt bepaald of een integrale aanpak van de opgaven realistisch en uitvoerbaar is. In het voorjaar 2019 werken wij aan het inzichtelijk maken van de uitvoerbaarheid, waarna het plan aan de raad kan worden voorgelegd.
Ecologische verbindingzones	Diverse trajecten zijn in uitvoering cq voorbereiding. Het hele jaar 2019 zal bent worden voor de verdere uitwerking en realisatie.

Wat heeft het gekost

Financiële verantwoording 2018

	Begroting 2018		Begr. na wijz. 2018		Rekening 2018	
taakveld	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
verkeer en vervoer	4.197.193	-438.951	4.270.943	-438.951	4.141.481	-408.077
riolering	1.206.890	-1.689.133	1.349.081	-1.689.133	1.280.812	-1.652.607
openb groen en (openlucht) recreatie p2	1.829.307	-9.145	2.115.336	-9.145	1.888.440	-13.274
milieubeheer p7	29.584	0	29.584	0	20.334	0
wonen en bouwen p7	73.451	-54.741	162.396	-54.741	164.655	-54.357
begraafplaatsen en crematoria	103.612	-59.531	103.590	-59.531	102.030	-42.321
mut.res.progr.beheer openbare ruimte	251.105	-365.654	251.105	-849.994	55.750	-389.992
Totaal	7.691.142	-2.617.155	8.282.035	-3.101.495	7.653.502	-2.560.627
Nadelig saldo	5.073.987		5.180.540		5.092.875	

Het programma Beheer openbare ruimte sluit ten opzichte van de begroting na wijziging € 87.665,- voordeliger. De voornaamste afwijkingen (> € 50.000,-) tussen raming en werkelijkheid (het niet toegelichte resterende saldo betreft een cumulatie van kleinere verschillen) betreffen:

Taakveld/ Product	Bedrag V(oordelig)/N(adelig)	i(ncid./ s(truct.)/ n(eutr.)
Verkeer en vervoer	€ 99,000 V	
<i>Wegen binnen en buiten de kom</i>	€ 116,000 V	
	Toelichting:	
	De bestelling van 600 ton strooizout is nog niet gefactureerd door Rijkswaterstaat.	i
	Deze kosten zullen gaan vallen in 2019 (41.000 V).	
	De aanbesteding van de onkruidbestrijding is pas vanaf april 2018 gaan lopen en de hierbij behorende kosten hiervan zijn lager dan begroot. (87.000 V). Het restant betreft een cumulatie van kleinere verschillen (12.000 N)	
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	€ 231,000 V	
<i>Verbetering openbaar groen</i>	€ 166,000 V	
	Toelichting:	
	Wegens uitstel van diverse gebiedsgerichte aanpak is een bedrag van €63.000 verzocht over te hevelen. Het bedrag voor burgerparticipatie is ook niet geheel uitgegeven. Initiatieven kosten in de voorbereiding langer waardoor de daadwerkelijke uitvoering later gaat plaatsvinden. Hiermee is een bedrag van €32.000 gemoeid. Is overgeheveld. Het beheer van de EVZ's is nog niet geformaliseerd. Hiermee is €21.000 gemoeid. Dit staat structureel op de begroting maar hoeft niet te worden overgeheveld. De leefbaarheidsgelden (€46.000) betreft een verkregen subsidie vanuit de provincie. Deze wordt in 2019 door aanpassingen in de buitenruimte benut. Is overgeheveld.	i
Mutaties reserves progr. Beheer openbare ruimte	€ 265,000 N	
<i>Toevoeging aan reserves</i>	€ 195,000 V	
	Toelichting:	
	Jaarlijks wordt een bedrag van € 175.000,- opgenomen voor vervanging van openbaar groen. Een niet besteed bedrag wordt gereserveerd en is ook als zodanig geraamd. Het bedrag is in 2018 volledig besteed. Reserveren is niet aan de orde.	i
<i>Beschikking over reserve</i>	€ 460,000 N	
	Toelichting:	
	Omdat niet alle werkzaamheden/projecten die ten laste van reserves zouden worden gedekt zijn gerealiseerd is deze onttrekking aan de reserves lager uitgevallen. Voor o.a. de volgende zaken, welke worden gedekt uit de diverse reserves, heeft geen of een lagere onttrekking plaatsgevonden: Baggerfonds, baggeren boomvaart € 19.000,-, reserve openbaar groen, div. proj. € 238.000,-, reserve eenmalige zaken 2015, div.proj. € 65.000,-, Dekkingreserve herinrichting N259 € 82.000,- en de onttrekking aan de Algemene Reserve, ad € 40.000,-, voor Onderzoek naar klimaatadaptatie.	n

Investerings

Investerings > € 50.000,- betreffende dit programma				
Omschrijving	Investeringskrediet	Uitgaven t/m 2018	Restant krediet	Afgewikkeld/ vervallen 2018
Herinrichting en groot onderhoud N257	2.000.000	1.952.644	47.356	nee
Toelichting:				
Met de begroting 2015 is ten behoeve van de herinrichting en groot onderhoud van de N257 een bedrag van € 2.000.000,- beschikbaar gesteld. De evaluatie met de bewoners heeft in 2017 plaatsgevonden. Er is met een aantal bewoners nog steeds				

Investerings > € 50.000,- betreffende dit programma

discussie over al of niet aanpassen van enkele kleine onderdelen.(waaronder de oversteekplaats) Dit krediet dient daarom nog behouden te blijven voor 2019 vanwege eventuele aanpassingen in het kader van verkeersveiligheid.

Herinrichting N259	4.067.507	2.761.182	1.306.325	nee
Toelichting:				
Met de begroting en de najaarsnota is een krediet beschikbaar gesteld ten behoeve van de herinrichting van de N259. In zijn totaliteit gaat het om een bedrag van € 4.067.507,-, waarvan een bedrag van € 389.086,- gefinancierd zal worden door de Provincie voor de aanleg van een fietspad. Aanleiding voor deze investering zijn de gewijzigde verkeersstromen in Steenbergen en de aanzienlijke afname van verkeersintensiteiten op de N259 als gevolg van de openstelling van de A4. In de periode april t/m november 2018 is de reconstructie en groot onderhoud uitgevoerd. In 2019 dienen nog een aantal randzaken uitgevoerd te worden. Daarnaast vindt in 2019 ook de afrekening plaats. Het restantkrediet dient volledig behouden te blijven.				
Maatregelen instellen 60 km.zone erftoegangswegen	58.000	16.078	41.922	nee
Toelichting:				
Met de najaarsnota 2016 is er € 58.000,- beschikbaar gesteld ten behoeve van het instellen 60 km. zone voor de erftoegangswegen. In het kader van de discussie omtrent de verkeersveiligheid in het buitengebied hebben in 2017 en 2018 een aantal acties/onderzoeken plaatsgevonden. Hier zijn nog enkele zaken actueel en het restantkrediet dient volledig beschikbaar te blijven voor uitvoering in 2019.				
Gebiedsgerichte aanpak Steenbergen Zuid	275.000	185.810	89.190	nee
Toelichting:				
Met de begroting 2017 is er een investeringskrediet beschikbaar gesteld ten behoeve van de gebiedsgerichte aanpak Steenbergen Zuid. De werkzaamheden voor extra voorzieningen in de wijk zijn verdeeld over de jaren 2017 t/m 2019. In 2018 is de eerste fase afgerond en is gestart met de 2e fase. In 2019 zal de derde fase aanbesteed en uitgevoerd worden. Het restantbudget dient t.b.v. 2019 beschikbaar te blijven.				
Vervanging kunstwerken	71.900	71.900	-	ja
Toelichting:				
Met de begroting 2017 is er investeringskrediet opgevoerd voor de vervanging van kunstwerken. In 2018 is het noodzakelijk onderhoud uitgevoerd.				
Groot onderhoud N259	1.650.000	1.650.000	-	nee
Toelichting:				
Middels een raadsbesluit d.d. 24 november 2016 is er een krediet beschikbaar gesteld ten behoeve van de herinrichting en groot onderhoud van de N259. De basis voor de herinrichting van de N259 is vastgelegd in het uitvoeringsprogramma verkeer en vervoer. Op de totale investering van € 1.650.000,- heeft de gemeente een bedrag van € 1.100.000,- toegezegd gekregen van Rijkswaterstaat, waardoor de netto investering € 550.000,- bedraagt. De werkzaamheden zijn in de tweede helft van 2018 opgeleverd. De accountantsverklaring wordt in 2019 opgesteld waarna gedeclareerd kan worden bij Rijkswaterstaat.				
Dorpsplein Nieuw-Vossemeer	109.500	106.122	3.378	ja
Toelichting:				
Middels een raadsbesluit d.d. 30 maart 2017 is er een krediet beschikbaar gesteld ten behoeve van de realisatie van een groen dorpsplein in Nieuw-Vossemeer. De totale kosten bedragen € 173.000,- waarvan voor een bedrag van € 63.500,- gedekt wordt vanuit de voorziening wegen en openbare verlichting. Voor het restant ad € 109.500,- is een dekkingsreserve "Dorpsplein Nieuw-Vossemeer" gevormd. Het werk is volledig uitgevoerd en het budgetoverschot kan afgeraamd worden.				
Centrum Haven Dinteloord	1.500.000	47.031	1.452.969	nee

Investerings > € 50.000,-- betreffende dit programma

Toelichting:				
Middels raadsbesluit d.d. 21 december 2017 is er voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld voor het plan Centrumhaven Dinteloord. Het gaat hier om de voorbereiding van de herinrichting van de haven en de overige uitvoeringsonderdelen. In 2018 is een start gemaakt in de voorbereiding en het is de bedoeling dat het werk in 2019 wordt uitgevoerd.				
Vervanging kunstwerken	703.000	13.576	689.424	nee
Toelichting:				
Dit krediet betreft de vervanging van de beschoeiing van het havenkanaal te Dinteloord, waarvan de financiële afwikkeling in de eerste helft van 2019 heeft plaatsgevonden.				
Vervanging masten en armaturen openbare verlichting	791.684	680.637	111.047	nee
Toelichting:				
Met de begroting 2017 is er krediet opgevoerd ten behoeve van de vervanging van de masten en armaturen voor de openbare verlichting. Het is een traject wat doorloopt tot 2020. Gebiedsgericht wordt overgegaan tot vervanging van masten en armaturen. Het restantbudget is nodig voor de verdere uitvoering in 2019.				
Kwaliteitsimpuls stadspark Steenberg	600.000	-	600.000	nee
Toelichting:				
Voor het opknappen van het Stadspark is een investeringskrediet beschikbaar gesteld. Om te komen tot de herinrichting is gekeken naar de omgeving en andere opgaven die in het plangebied zijn gelegen. In 2019 wordt in beeld gebracht welk partners betrokken (kunnen) zijn bij de ontwikkeling van het plangebied en wordt een plan van aanpak opgesteld. Hiermee is inmiddels gestart.				
Realisatie ecologische verbindingzones 17/18	1.400.000	12.396	1.387.604	nee
Toelichting:				
Met de perspectiefnota 2017 is er een investeringskrediet beschikbaar gesteld ten behoeve van de realisatie ecologische verbindingzones. Deze worden gezamenlijk met het Waterschap Brabantse Delta ontwikkeld. Begin 2019 zal hiervoor een samenwerkingsovereenkomst worden getekend. De subsidieregeling waaronder dit project wordt gerealiseerd is verlengd tot eind 2019. In 2019 zal een begin gemaakt worden met de daadwerkelijke uitvoering van de werkzaamheden.				
Verbeteringsmaatreg. riolering 2016 t/m 2018	192.832	183.507	9.325	nee
Vervanging riolering 2015 t/m 2018	2.021.413	591.608	1.429.805	nee
Vervanging gemalen riolering 2016 t/m 2018	456.506	256.975	199.531	nee
Toelichting:				
Bovenstaande "rioleringskredieten" zijn onderdeel van het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP) 2014-2019. Het resterende bedrag zal in zijn geheel benut worden in de looptijd van het VGRP.				

Programma Financiering

Wat willen we bereiken?

Financiering

- De gemiddelde lastendruk per huishouden stijgt met niet meer dan het inflatiepercentage
- De heffingen en leges zijn 100% kostendekkend
- Een structureel sluitende (meerjaren)begroting
- Maximaliseren externe geldstromen

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Eenheid	jaar laatste meting	meting begroting 2018	Huidige meting	Gemeente < 25.000
Financiering					
Gemiddelde WOZ-waarde woningen	dzd euro	2018	200	207	260
Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	2018	646	672	690
Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	2018	727	757	766

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2018

Beleidsprioriteiten 2018	Toelichting
Gebruiksoppervlakte van woningen bepalen	De activiteiten voor 2018, namelijk het opnemen van de gebruikersoppervlakten in de WOZ-administratie, lopen op schema.
Doorontwikkeling Planning en control cyclus	De ingezette lijn van de verbetering van de planning en control cyclus en producten ligt op schema. In 2018 hebben wij invulling gegeven aan de nieuwe Tussenrapportage en de nieuwe opzet van de programmabegroting. Het project Sturen met maatschappelijke effecten is gestart met een workshop op 2 juni 2018. In de begroting 2019 is een eerste versie opgenomen van de sociaal domein begroting.

Wat heeft het gekost

Financiële verantwoording 2018

	Begroting 2018		Begr. na wijz. 2018		Rekening 2018	
taakveld	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
saldo kostenplaatsen	0	0	0	0	0	0
treasury	18.200	-59.732	18.200	-214.003	92.888	-205.927
alg uitk. en ov uitk.gemeentefonds p4	4.532	-21.952.764	4.532	-22.510.589	4.668	-22.704.164
ozb woningen	375.190	-3.726.387	415.028	-3.726.387	378.681	-2.743.279
ozb niet-woningen	0	-696.844	0	-696.844	0	-1.670.907
belastingen overige	0	-156.676	0	-156.676	0	-157.326
overige baten en lasten	279.601	0	1.023.062	0	61.555	0
economische promotie p8	0	-88.850	0	-88.850	0	-63.380
mutaties reserves	0	-260.486	577.000	-837.486	0	-216.066
Totaal	677.523	-26.941.739	2.037.822	-28.230.835	537.792	-27.761.048
Nadelig saldo	-26.264.216		-26.193.013		-27.223.257	

Het programma Financiering sluit ten opzichte van de begroting na wijziging € 1.030.244,- voordeliger. De voornaamste afwijkingen (> € 50.000,-) tussen raming en werkelijkheid (het niet toegelichte resterende saldo betreft een cumulatie van kleinere verschillen) betreffen:

Taakveld/ Product	Bedrag V(oordelig)/N(adelig)	i(ncid./ s(truct.)/ n(eutr.)
Treasury	€ 83,000 N	
Geldleningen	€ 84,000 N	i
	Toelichting:	
	In 2018 zijn de fiscale mengpercentages over de jaren 2013 t/m 2017 herrekend. Hieruit bleek een verschuiving tussen BTW en BCF. Een nadelig effect hiervan is dat over te betalen bedragen over voorgaande jaren een aanzienlijke naheffingsrente betaald moet worden, terwijl over door de gemeente te vorderen bedragen een minimale rente wordt vergoed. Per saldo is € 54.000,- rente betaald.	
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	€ 193,000 V	
algemene uitkering	€ 193,000	
	Toelichting:	
	De mutaties vanuit de september- en decembercirculaire zijn budgettair niet in de ramingen meegenomen. Per saldo € 295.000,- nadelig. De forse toename van een aantal maatstaven, met name lage inkomens/lage inkomens (drempel), in het 2e halfjaar 2018 hebben daarentegen tot een hogere uitkering van € 462.000,- geleid.	
Onvoorziene lasten	€ 962,000 V	i/s
	Toelichting:	

Taakveld/ Product	Bedrag V(oordelig)/N(adelig)	i(ncid./ s(truct.)/ n(eutr.)
	Budgettair wordt op dit product het te verwachten jaarrekening-saldo geraamd. Voor dit jaar het saldo van de tussenrapportage 2018, nl. € 984.000,-. Daarnaast is op dit product de mutatie op de voorziening dubieuze debiteuren, ad € 62.000,-verantwoord. Budgettair was hier geen rekening mee gehouden.	i

Investeringsen

Investeringsen > € 50.000,- betreffende dit programma				
Omschrijving	Investeringskrediet	Uitgaven t/m 2018	Restant krediet	Afgewikkeld/ vervallen 2018
Ransomes maaaimachine 5-delig	71.000		71.000	nee
Toelichting:				
Aanschaf staat gepland in de eerste helft 2019.				

Financiële recapitulatie programma's

Overzicht van baten en lasten (x € 1.000,-)									
	Begroting 2018			Begroting 2018 na wijziging			Rekening 2018		
Programma's	Lasten	Baten	saldo	Lasten	Baten	saldo	Lasten	Baten	saldo
Bestuur en veiligheid	3.708	32	-3.676	4.072	32	-4.040	5.530	128	-5.402
Dienstverlening	1.609	1.172	-438	1.560	1.300	-259	1.554	1.266	-288
Sport en cultuur	2.812	704	-2.108	2.917	696	-2.221	2.855	731	-2.125
WMO en jeugd	14.424	8.075	-6.349	16.292	8.329	-7.963	15.856	8.325	-7.531
Economie, recreatie en participatie	11.879	8.224	-3.655	11.944	9.391	-2.553	11.153	9.501	-1.652
Milieu en ruimtelijke ordening	5.780	5.592	-187	5.965	5.647	-317	8.319	7.468	-851
Beheer openbare ruimte	7.440	2.252	-5.189	8.031	2.252	-5.779	7.598	2.171	-5.427
Financiering	398	81	-317	438	81	-357	476	75	-401
Sub-totaal programma's	48.049	26.131	-21.918	51.218	27.728	-23.491	53.340	29.663	-23.677
Algemene dekkingsmiddelen:									
Lokale heffingen		4.629	4.629		4.629	4.629		4.592	4.592
Algemene uitkeringen		21.953	21.953		22.511	22.511		22.704	22.704
Dividenden		19	19		173	173		174	174
Saldo financieringsfunctie		-	-		-	-		-	-
Overige algemene dekkingsmiddelen		15	15		15	15		5	5
Sub-totaal alg.dekkingsmiddelen		26.616	26.616		27.328	27.328		27.475	27.475
Overhead	6.978	52	-6.926	7.617	52	-7.565	5.749	61	-5.688
Heffing VPB	-		-	-		-	32		-32
Onvoorzien	280		-280	1.023		-1.023	62		-62
Gereal. totaal saldo baten en lasten			-2.508			-4.751			-1.984
Toevoeging/onttrekking aan reserves									
Bestuur en veiligheid	-	918	918	-	1.312	1.312	-	998	998
Dienstverlening	-	112	112	-	52	52	-	42	42
Sport en cultuur	-	360	360	-	466	466	-	409	409
WMO en jeugd	-	224	224	-	1.393	1.393	-	1.265	1.265
Economie, recreatie en participatie	-	271	271	503	836	333	440	580	140
Milieu en ruimtelijke ordening	-	247	247	43	377	334	79	291	212
Beheer openbare ruimte	251	366	115	251	850	599	56	390	334
Financiering	-	260	260	577	837	260	-	216	216
Tot. Toev./onttrekk.reserves	251	2.759	2.508	1.374	6.124	4.751	575	4.191	3.616
Gerealiseerd resultaat			-			-			1.632

Overzicht bestuurlijke kaders per programma

Programma bestuur & veiligheid	Programma economie, recreatie & participatie	
<u>Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad van de gemeente Steenbergen 2017</u>	Visie Waterrecreatie	
<u>Organisatieverordening</u>	Visie Landrecreatie	
<u>Inspraakverordening</u>	Recreatieve kansenkaart	
<u>Verordening klachtrecht</u>	Uitvoeringsprogramma Recreatie en Toerisme	
<u>Verordening commissiw bezwaarschriften</u>	Economische visie Steenbergen, inclusief uitvoeringsprogramma	
<u>Verordening fractieondersteuning</u>	Economisch acquisitieplan Steenbergen	
<u>Verordening burgerinitiatief</u>	Regionale detailhandelsvisie	
<u>Verordening rekenkamercommissie</u>	Regionale visie bedrijventerreinen	
Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid (213a GW)	<u>Verordening reclamebelasting</u>	
<u>Controleverordening (213 GW)</u>	<u>Re-integratieverordening Participatiewet</u>	
Raadsprogramma Gewoon Samen Doen!	<u>Verordening tegenprestatie</u>	
Visie Veerkrachtig Bestuur in de Brabantse Wal	<u>Verordening individuele studietoelage Participatiewet</u>	
Convenant samenwerking Brabantse Wal	<u>Verordening individuele inkomensvoorziening Participatiewet</u>	
<u>Archiefverordening</u>	<u>Handhavings- en maatregelenverordening inkomensvoorzieningen 2015</u>	
Aanwijzingsbesluit wet Markt en Overheid	Centrumplan Steenbergen	
<u>Handhavingsbeleidsplan 2017-2020</u>	Programma milieu & ruimtelijke ordening	
<u>Uitvoeringsprogramma Handhaving 2017-2020</u>	<u>Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2016-2018</u>	
<u>Regionaal crisisplan Veiligheidsregio Midden en West Brabant</u>	<u>Duurzaamheidsnota Steenbergen 2012-2020</u>	
<u>Algemene Plaatselijke verordening</u>	<u>Convenant Duurzaam Bouwen</u>	
<u>Integraal Veiligheidsbeleid 2016-2020 "Samen werken aan veiligheid"</u>	<u>Gemeentelijke Duurzaamheidsindex</u>	
Beleidsvisie externe veiligheid	<u>Verordening Duurzaamheidslening</u>	
Programma dienstverlening	<u>Strategische Agenda Regio West Brabant</u>	
Kaderstellende nota evenementenbeleid	<u>Bodemkwaliteitskaart / Nota Bodembeheer</u>	
<u>Verordening referendum</u>	<u>Regionale afvalvisie Duurzaam West Brabant</u>	
<u>Verordening Kwaliteit Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving, Omgevingsrecht Steenbergen.</u>	<u>Structuurvisie</u>	
Programma sport & cultuur	Beleidsnota huisvesting Arbeidsmigranten	
Kunst en cultuurnota 2014-2017 "De smaak van Steenbergen"	<u>Verordening starterslening</u>	
Nota Cultureel Erfgoed 2010-2020	Nota gemeentelijke grondbeleid	
Erfgoedbeleid	<u>Grondprijnsbeleid</u>	

Programma bestuur & veiligheid	Programma economie, recreatie & participatie
Beleidsnota Steenbergen Vitaal	<u>Woonvisie</u>
Programm mwo en jeugd	Stimuleringsregeling kwaliteitsimpuls particuliere woningvoorraad
Beleidsplan WMO 2015-2017	Programma beheer openbare ruimte
Subsidieverordening Welzijn Gemeente Steenbergen 2015	Beheerplan wegen 2017-2021
Beleidskader Zorg voor Jeugd	Beheerplan civiele kunstwerken 2017-2026
Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2018	Beheerplan openbare verlichting 2017-2021
Nota Speelruimtebeleid	Groenbeheerplan 2017-2021
Visie Jongerenwerk	Verbreed Gemeentelijk rioleringsplan
Beleidsplan Zorg voor Jeugd West Brabant 2015-2017	Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer Steenbergen
Verordening Jeugdhulp	<u>Algemene verordening ondergrondse infrastructuur</u>
Verordening adviesraad Sociaal Domein	Programma financiering
Nota kwaliteitsimpuls Welzijnswerk	Communicatiebeleidsplan 2017 Communicatie is alles, alles is communicatie
Nota kerngericht werken en overheidsparticipatie	Verordening op de uitgangspunten voor het financieel beleid, alsmede de regels voor het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Steenbergen (financiële verordening)
	Financieringsstatuut
	Diverse belastingverordeningen
	Nota Risicomanagement
	Nota reserves en voorzieningen
	Nota waardering en afschrijving vaste activa

Totaaloverzicht beleidsindicatoren

Naam Indicator	Eenheid	jaar laatste meting	meting begroting 2018	Huidige meting	Gemeente < 25.000
Bestuur en veiligheid					
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2018	6,1	6,4	
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2018	5	6,2	
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2018	€502	€436	
Externe inhuur	% totale loonsom (incl.inhuur)	2018	9	13	
Overhead	% totale lasten (excl.res.)	2018	13	11	
Verwijzingen Halt	aantal per 10.000 inwoners 12-17jr	2017	230,5	238	113
Winkeldiefstallen	aantal per 1.000 inwoners	2017	0,9	0,5	0,7
Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	2017	3,4	4	3,1
Diefstal uit woning	aantal per 1.000 inwoners	2017	2,3	1,7	2,2

Naam Indicator	Eenheid	jaar laatste meting	meting begroting 2018	Huidige meting	Gemeente < 25.000
Vernieling	aantal per 1.000 inwoners	2017	4	5,5	4,2
Jongeren met delict voor rechter	%	2015	0,78	0,78	0,83
Sport en cultuur					
% Niet-sporters	%	2016	53,7	55,6	49,9
WMO en jeugd					
Absoluut verzuim	per 1.000 leerplichtigen 5-18 jr.	2017	3,39	3,44	1,29
Relatief verzuim	per 1.000 leerplichtigen 5-18 jr.	2017	30,85	25,01	18,83
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	%	2016	2,2	1	1,3
Melding kindermishandeling	%	2014	nb	0,5	
Achterstandsleerlingen	%	2012	10,09	10,09	8,37
Jongeren met jeugdhulp	% van jongeren tot 18 jaar	2018	11,3	9	8,3
Jongeren met jeugdbescherming	% van jongeren tot 18 jaar	2018	1,3	1,2	0,9
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2017	0,3	0,3	0,5
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 10.000 inw	2017	nb	29	46
Recreatie, economie en participatie					
Functiemenging	%	2017	41,4	41,1	47,7
Bruto gemeentelijk product			89		
Vestigingen	per 1.000 inwoners leeftijd 15-74 jr	2017	127,1	105	123
Banen	per 1.000 inwoners leeftijd 15-74 jr	2017	464,4	381,8	525
Werkloze jongeren	%	2015	1,6	1,6	0,98
Netto arbeidsparticipatie	%	2017	66,1	67,9	67,6
Bijstandsuitkeringen	per 1.000 inw 18jr eo	2018	23,9	20,4	21,3
Lopende re-integratievoorziening (eind peilperiode)	personen per 1.000 inw. 15-74jr	2018	18,4	9,8	10,5
Kinderen in armoede	%	2015		4,86	3,48
Milieu en Ruimtelijke ordening					
Fijn huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2017	193	183	142
Hernieuwbare elektriciteit	%	2017	10,5	29,4	NB
Nieuwbouw	aantal per 1.000 woningen	2016	3,4	12,9	8,2
Demografische druk	%	2018	68,3	65,9	78,5
Financiering					
Gemiddelde WOZ-waarde woningen	dzd euro	2018	207	207	260
Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	2018	663	672	690
Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	2018	745	757	766

Verklarende lijst beleidsindicatoren

Indicator	Beschrijving
programma bestuur en veiligheid	
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.
Hardekern jongeren	Het aantal hardekern jongeren, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-24 jaar.
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.
Jongeren met delict voor rechter	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
programma sport en cultuur	
Niet-sporters	Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.
programma wmo en jeugd	
Absoluut verzuim	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.
Relatief verzuim	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.
% achterstandsleerlingen	Het percentage leerlingen (4-12 jaar) in het primair onderwijs dat kans heeft op een leerachterstand.
Jongeren met jeugdhulp	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.
Jongeren met jeugdbescherming	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
Jongeren met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 180 deelnemende gemeenten.
programma recreatie, economie en participatie	
Funciemenging	De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Indicator	Beschrijving
Bruto gemeentelijk product (verwacht/gemeten)	Bruto gemeentelijk product (BGP) is het product van de toegevoegde waarde per baan en het aantal banen in een gemeente. De verhoudingswaarde tussen verwacht BGP en gemeten BGP geeft aan of er boven verwachting (<100) of beneden verwachting (>100) wordt geproduceerd.
Vestigingen	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Banen	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
% werkloze jongeren	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar).
Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.
Bijstandsuitkeringen	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners.
Lopende re-integratievoorzieningen	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar
Kinderen in armoede	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
programma milieu en ro	
Fijn huishoudelijk restafval	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg)
Hernieuwbare elektriciteit	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.
Nieuwbouw woningen	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.
Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.
programma beheer en openbare ruimte	
Ziekenhuisopname nav verkeersongeval met een motorvoertuig	als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.
Ziekenhuisopname nav vervoersongeval met een fietser	als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.
programma financiering	
WOZ-waarde woningen	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
Woonlasten éénpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.
Woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.

Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

Overzicht lokale heffingen

Onderstaande tabel geeft de opbrengsten 2018 uit de lokale heffingen weer:

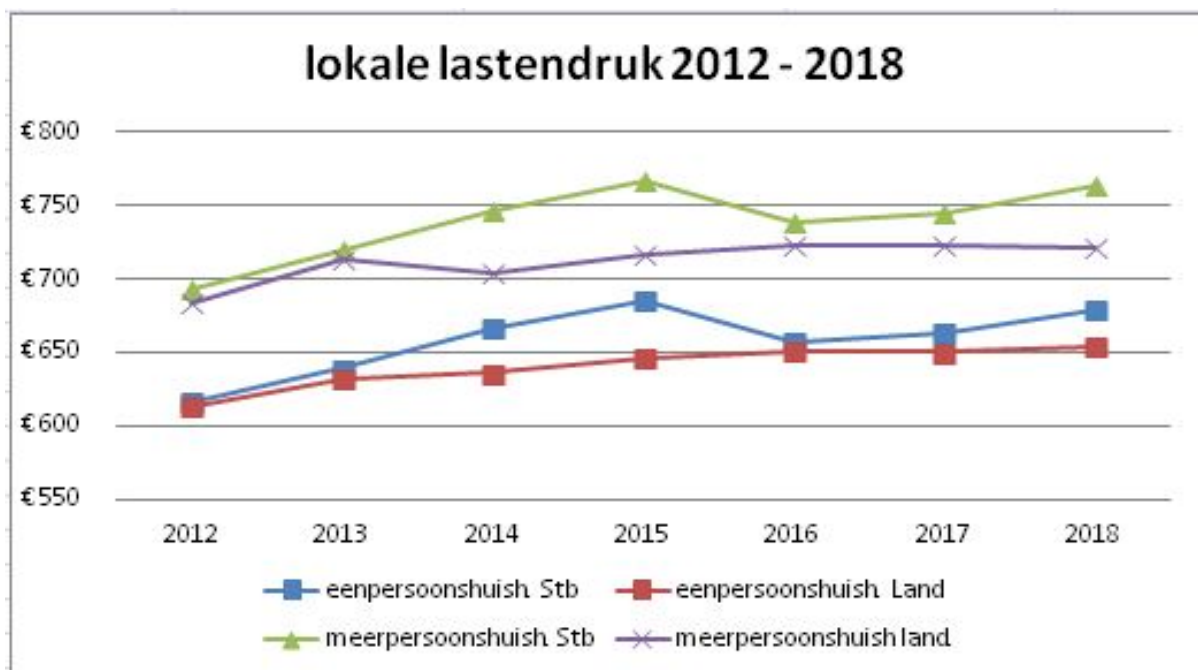
Omschrijving	Jaarrekening 2017	Begroting 2018	Jaarrekening 2018
Onroerende zaakbelasting:			
- eigenaren	3.645.500	3.686.400	3.756.000
- gebruikers	614.800	696.800	615.000
Afvalstoffenheffing	2.846.400	2.943.300	2.952.300
Rioolheffing	1.553.000	1.599.000	1.591.400
Hondenbelasting	195.300	99.200	97.800
Toeristenbelasting	106.400	80.000	56.000
Forensenbelasting	7.600	8.800	7.400
Reclamebelasting	62.400	55.400	57.200
Leges bouwvergunningen c.a.	951.600	723.900	779.200
Leges burgerzaken	453.400	427.900	440.100
Leges openbare orde	12.700	15.500	17.100
Marktgelden	3.100	3.100	2.700
Begraafrechten	52.700	55.700	42.200
Totaal	10.504.900	10.395.000	10.414.400

Op 28 februari 2018 zijn de, gecombineerde, aanslagen gemeentelijke belastingen 2018 opgelegd. De gecombineerde aanslag betreft de onroerende zaakbelastingen, afvalstoffenheffing, rioolrecht en voor zover van toepassing hondenbelasting en woonforensenbelasting. Van de mogelijkheid om de aanslagen d.m.v. automatische incasso in 10 termijnen te voldoen wordt door 74% van de belastingplichtigen gebruik gemaakt.

Lokale lasten 2018

	eenpersoonshuish.	meerpersoonshuish.
OZB	273	273
Afvalstoffenheffing	254	338
Rioolheffing	152	152
Totaal	679	763
Landelijk gem.	654	721

In de bovenstaande tabel is bij de berekening van de woonlasten uitgegaan van een woning met een gemiddelde WOZ-waarde van € 213.500,-. Voor de afvalstoffenheffing is ervan uitgegaan dat de eenpersoonshuishouders zowel voor het GFT als het restafval een kleine container hebben. Bij de meerpersoonshuishouders is van 2 grote containers uitgegaan. Het bedrag dat is opgenomen als landelijk gemiddelde woonlast voor 2018 is ontleend aan de Atlas van de lokale belastingen 2018. Hieronder een grafiek met de ontwikkeling van de lokale lastendruk in de periode 2012 - 2018.

Kwijtschelding van belastingen

De gemeente Steenbergen kent een kwijtscheldingsnorm van 100%. Dat wil zeggen dat men in aanmerking komt voor kwijtschelding als het inkomen op bijstandsniveau ligt.

Al vanaf 2009 werken wij met geautomatiseerde kwijtschelding. Dit houdt in dat een belastingplichtige, die voor de automatische kwijtschelding in aanmerking komt, geen formulier hoeft in te vullen om in aanmerking te komen voor kwijtschelding, maar dat de gemeente gelijk bij het opleggen van de belastingaanslag vermeldt, dat er kwijtschelding is verleend.

Eind 2017 hebben we alle personen die voor de belastingaanslag 2017 volledige kwijtschelding hebben gehad aan het Inlichtingenbureau voorgelegd. Het Inlichtingenbureau toetst het inkomen, vermogen en zo ook of ze in het bezit zijn van een auto en geeft aan of ze voor volledige automatische kwijtschelding in aanmerking komen.

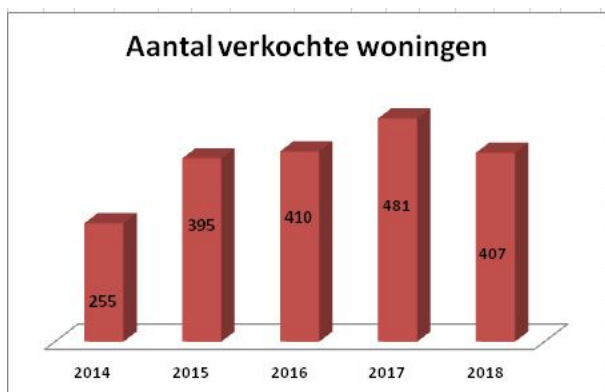
Belastingplichtigen waarvan het Inlichtingenbureau aangeeft niet voor automatische kwijtschelding in aanmerking te komen, hebben we een formulier toegestuurd om eventueel zelf een verzoek om kwijtschelding aan te vragen.

Kwijtscheldingsverzoeken			
	2018	2017	2016
Volledig	381	424	430
Gedeeltelijk	18	4	18
Afgewezen	194	197	118
In behandeling		25	
Totaal	593	650	566
Bedrag	€ 176.151	€ 180.953	€ 193.808

Onroerende-zaakbelastingen / Waardering Onroerende Zaken (WOZ)

De OZB voor 2018 is gebaseerd op de WOZ-beschikkingen die in 2018 zijn vastgesteld naar waardepeildatum 1-1-2017. Voor het belastingjaar 2017 gold de waardepeildatum 1-1-2016. De waarde van de woningen is tussen de 2 waardepeildata met 2,9% gestegen.

Zoals uit de onderstaande grafiek blijkt is vanaf 2014 het aantal verkochte woningen weer toegenomen, met een lichte daling in 2018.

Het tarief voor de OZB is een percentage van de WOZ-waarde. Hierna een tabel met de tarieven 2017 en 2018 met de gerealiseerde opbrengst:

	2018		2017	
	tarief	Opbrengst/ Opgelegd	tarief	Opbrengst/ Opgelegd
woningen				
eigenaren	0,1280%	2.700.103	0,1299%	2.649.760
niet-woningen				
eigenaren	0,1898%	1.055.927	0,1869%	995.771
gebruikers	0,1533%	614.980	0,1509%	614.840

Afvalstoffenheffing

De gemeente Steenbergen heeft als beleidsuitgangspunt kostendekkende tarieven voor de afvalstoffenheffing.

Tot en met het jaar 2018 was de afvalstoffenheffing gebaseerd op de inhoud van de GFT- en Restafvalcontainers aan huis.

Omdat er in onze gemeente erg veel restafval werd ingezameld (227 kg/inwoner/jaar) en nog heel veel bruikbare grondstoffen in het restafval zaten is gekozen voor een ander inzamelsysteem;

Omgekeerd Inzamelen zonder tarief op restafval.

Door de grondstoffen zoveel mogelijk aan huis in te zamelen hopen we steeds dichterbij de door de raad vastgestelde VANG doelstelling (Van Afval Naar Grondstof) te komen van 100 kg restafval per inwoner in 2020. Dit is tevens de doelstelling van de Rijksoverheid.

Na een intensieve voorbereidingsperiode is in april 2018 gestart met Omgekeerd Inzamelen zonder tarief op restafval.

Omdat de containers op 1 januari 2018 nog bij de huishoudens stonden is de afvalstoffenheffing in dit overgangsjaar nog hierop gebaseerd. Dat Omgekeerd Inzamelen op zich werkt is inmiddels bewezen. Er is veel minder fijn restafval en veel meer plastic verpakkingsafval en drankenkartons ingezameld. Er is wel een toename van het grof huishoudelijk restafval (milieustraat). Daar valt nog een flinke slag te slaan.

Een aantal ongunstige aanbestedingsresultaten voor de inzameling en verwerking van diverse afvalstromen, grotendeels veroorzaakt door de groeiende economie, zorgen voor een algemene verhoging op het tarief in 2019 en later. Er was een kleine stijging opgenomen in de tarieven afvalstoffenheffing 2018 maar dat bleek niet voldoende te zijn. De opbrengst afvalstoffenheffing bedroeg € 2.952.300,- (raming € 2.943.300,-).

Rioolrecht

Het Verbrede Gemeentelijke Rioleringsplan 2014 – 2017 is in december 2013 vastgesteld. Hierin is geregeld hoe de gemeente de zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater gaat vervullen. Tevens is hierin verankerd de wijze waarop dit bekostigd gaat worden. Om niet al te grote schommelingen in de tariefstelling te krijgen is een egalisatiereserve gevormd.

De maatstaf van heffing is een vast bedrag per aansluiting en de opbrengst rioolheffing bedroeg € 1.591.400,- (raming € 1.599.000,-).

Tabel rioolheffing		
	Steenbergen	Landelijk
tarief (vast bedrag)	152	194
Opbrengst	1.591.384	
Kwijtschelding mogelijk	ja	

Hondenbelasting

De tarieven voor de hondenbelasting zijn in 2018 naar beneden aangepast tot het niveau van de kosten van het hondenbeleid. Tevens is bij het bepalen van het tarief voor de hondenbelasting een inflatiecorrectie van 1,4% toegepast. Hierdoor is het tarief gehalveerd. Het tarief voor de eerste hond is verlaagd van € 74,- naar € 37,-. Voor elke volgende hond wordt het tarief met € 2,50 verhoogd.

Tabel hondenbelasting		
	Steenbergen	Landelijk
tarief (eerste hond)	37	50
Opbrengst	97.845	
Kwijtschelding mogelijk	ja	

Forensenbelasting

Forensenbelasting kan worden geheven van natuurlijke personen die voor meer dan 90 dagen een woning in de gemeente Steenbergen ter beschikking hebben en hier niet staan ingeschreven. We hebben voor 2018 25 aanslagen opgelegd.

Tabel forensenbelasting	
	Steenbergen
tarief	295
Opbrengst	7.375
Kwijtschelding mogelijk	ja

Paragraaf

Weerstandsvermogen en risicobeheer

Risicoinventarisatie en weerstandsvermogen

Inleiding

De paragraaf bevat de volgende informatie:

- Wat is risicomanagement en hoe werkt het?
- Hebben we de doelstellingen voor 2018 gerealiseerd?
- Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen van 2018?
- Wat zijn de belangrijkste risico's en welke maatregelen hebben we daar voor getroffen?
- Wat is het benodigd en beschikbaar weerstandsvermogen en op welke ratio komen we uit?
- Hoe staan we er voor bij de (wettelijk verplichte) financiële kengetallen?

In het op 9 november 2017 vastgestelde beleidskader voor risicobeheersing zijn de volgende doelstellingen opgenomen :

- Meer informatie verstrekken in de paragrafen bij begroting en jaarstukken, vooral aard en omvang van de risico's en de beheersmaatregelen.
- De raad actiever betrekken bij de risicobeheersing door jaarlijks het onderwerp te agenderen in het audit committee.
- Risico's meer inzetten als tool voor het management.
- Meer terugkijken en leren van het effect van de beheersmaatregelen.

Wat is risicomanagement en hoe werkt het?

Risicomanagement is het samenspel van activiteiten om de nadelige gevolgen van risico's zoveel mogelijk binnen de grenzen te houden. De raad bepaalt daarbij de grenzen en de spelregels. Deze liggen vast in het beleidskader. Bij de begroting en de jaarstukken worden de risico's opnieuw bekeken en waar nodig doen we aanpassingen. In het proces van risicobeheersing doorlopen we steeds de volgende stappen: identificeren, analyseren, beoordelen, maatregelen ontwerpen en implementeren en als laatste evalueren en rapporteren.

Hebben we de doelstellingen voor 2018 gerealiseerd?

- In de jaarstukken 2018 en begroting 2019 hebben we een nieuwe opzet van deze paragraaf geïntroduceerd. De nieuwe opzet was gericht op een beter inzicht in de aard en omvang van de risico's en de te nemen / genomen beheersmaatregelen. We gaan daarbij uit van de belangrijkste risico's die ongeveer 2/3e deel van de totale omvang vertegenwoordigen. De risico's en beheersmaatregelen zijn kort beschreven.
- In de Tussenrapportage 2018 is een overzicht opgenomen van de belangrijkste risico's die verbonden waren aan de prognose van het jaarresultaat 2018.
- Op 26 november 2018 is het onderwerp Risicomanagement geagendeerd en behandeld in het auditcommittee. Daarbij is inzicht gegeven in de werking van het risicomanagement in Steenberg. Ook is inzicht gegeven in de risico's.
- De overige doelstellingen (het inzetten van risico's als tool voor het management en het leren van beheersmaatregelen) zijn gedeeltelijk gerealiseerd. In 2018 heeft het zwaartepunt vooral gelegen bij de risico's en beheersmaatregelen rondom de problematiek Jeugd. Daardoor is de aandacht voor andere risico's wat minder geweest dan gepland.

Wat waren de belangrijkste ontwikkelingen in 2018?

Het zwaartepunt heeft vooral gelegen bij het risicomanagement omtrent de problematiek Jeugd. Op verschillende terreinen zijn beheersmaatregelen getroffen om het risico te verlagen en afwijkingen in budgetten eerder te kunnen signaleren. De maatregelen hebben effect gehad voor 2018. Immers, de uitgaven voor Jeugd zijn lager dan werd voorzien bij de Tussenrapportage.

Wat zijn op dit moment de belangrijkste risico's ?

Vanuit het risicomanagement systeem zijn alle risico's voorzien van een bedrag. Hierbij zijn we voor alle risico's uitgegaan van de situatie per maart 2019. De berekeningswijze is conform de spelregels in het beleidskader. Hieruit komt de volgende top 5 naar voren. Achter het risico wordt aangegeven voor welk percentage deze meewegen in het totale van alle risico's opgesteld (het risicoprofiel). In

de kolom beheersmaatregelen is opgenomen welke maatregelen in 2018 zijn getroffen om het risico te beperken.

Omschrijving risico	Aandeel in %	Beheersmaatregelen
Algemene uitkering - Onjuiste parameters - Wijzigingen in de verdeelsystematiek - Lager aantal inwoners en woningen - Lagere rijksuitgaven die doorwerken naar de algemene uitkering. In 2018 en wellicht ook 2019, komen de rijksuitgaven lager uit dan gepland. Dit leidt tot een lager accres, dus lagere algemene uitkering.	20,32%	Opbouwen van een eenduidige registratie waarbij we gecontroleerde gegevens eenmalig vastleggen en meervoudig gebruiken. Met name de registratie van arbeidsmigranten vormt daarbij een risico. De sturing op juiste en tijdige registratie moet dit voorkomen. In 2018 hebben we het gebruik van Pauw (experts op het gebied van de algemene uitkering) geïntensiveerd: we maken gebruik van extra modules om de ontwikkelingen in algemene uitkering beter te monitoren.
Sociaal domein - Open eindregelingen - Problematiek bij zorgaanbieders - Toenemende vergrijzing - Dure maatwerkvoorziening Jeugd - Lagere eigen bijdragen	17,40%	Met het vaststellen van de begroting 2019 is een maatregelenpakket opgesteld om de financiële risico's op het gebied van Jeugd te verminderen. Via het principe "van inzicht naar overzicht naar sturing". Zowel op de beleidskant als de bedrijfsvoering zijn diverse acties opgepakt en uitgevoerd. Dit heeft geleid tot een betere beheersing. Om grote fluctuaties in de kosten op te kunnen vangen, is er een egaliseringsreserve Sociaal Domein ingesteld. Als gevolg van deze maatregelen is het risico in percentages afgenomen. Bij de vorige risico inventarisatie stond het risico nog op 32,5%. Wel is er een wat hoger risico waar te nemen bij de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). In 2018 is al een hoger beroep gedaan op de voorzieningen voor rolstoelen en begeleiding. Dat is verdisconteerd in het percentage.
Aansprakelijkheid voor door gemeente gegarandeerde geldleningen Door financiële problemen bij instellingen is het risico aanwezig dat de gemeente wordt aangesproken op de garantstelling	14,84%	De beheersmaatregelen hebben zich gericht op beoordeling van de financiële documenten van de instellingen. Dit heeft in 2018 niet geleid tot bijzonderheden.
Doordecentralisatie Onderwijs huisvesting	8,12%	De gemeente Steenbergen ontvangt jaarlijks een bedrag in de algemene uitkering voor onderwijs huisvesting. Samen met de Brabantse Wal gemeenten wordt gekeken in hoeverre deze middelen verder kunnen worden gedecentraliseerd naar de onderwijsinstellingen. Om de financiële consequenties te kunnen bepalen is een integraal huisvestingsplan (IHP) nodig. Dat plan gaan we opstellen na het traject van de toekomstvisie. Er is een risico dat de financiële gevolgen van een dergelijk plan - wat gebaseerd wordt regionaal vastgestelde uitgangspunten - afwijken van onze eigen begroting. Om de risico's te beperken vervullen we een actieve rol in het voorbereidingsproces, zowel vanuit de inhoud, financiën als concerncontrol.
Mogelijke tekorten bij verbonden partijen	6,96%	De beheersmaatregelen hebben zich gericht op beoordeling van de financiële documenten van de gemeenschappelijk regelingen. Dit heeft in 2018 niet geleid tot bijzonderheden.

Opvallende punten

Ten opzichte van het vorige risicoprofiel zien we een afname van het risico in het sociaal domein. Dat wordt met name veroorzaakt door de beheersmaatregelen jeugd. Het risico bij de algemene uitkering is toegenomen. In 2018 en wellicht ook in 2019 blijven de overheidsbestedingen achter bij de ramingen. Omdat de hoogte van de algemene uitkering gekoppeld is aan de rijksuitgaven betekent dit een lagere algemene uitkering. Het risico is daarmee op nummer 1 terecht gekomen.

Nieuw is het risico ten aanzien van de verdere decentralisatie van de verantwoordelijkheden en middelen voor huisvesting naar het onderwijs. Het nieuw op te stellen intergaal huisvestingplan kan leiden tot hogere kosten.

Overige risico's

De kern van de informatie over de risico's richt zich op de belangrijkste risico's zoals hierboven geschetst. Dit neemt niet weg dat er geen aandacht is voor de overige risico's. In lijn met het nieuwe beleidskader wordt het volledige risicoprofiel jaarlijks gedeeld met het audit committee. De meeste risico's zijn in omvang gelijk gebleven. Nieuw risico is het risico op de speelvoorzieningen. Er is momenteel geen beleid en er is geen onderhoudsprogramma. Het risico is aanwezig dat onze budgetten niet toereikend zijn om de staat van de speeltoestellen goed te kunnen onderhouden.

Beschikbare weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit geeft aan of de Gemeente Steenberghe voldoende financiële buffers heeft om financiële tegenvallers op te kunnen vangen. In het nieuwe beleidskader is besloten uitsluitend de Algemene Reserve in te zetten voor deze weerstandscapaciteit. De Algemene Reserve (inclusief de afzonderlijke risicoreserve) bedraagt op 31-12-2018 € 10.271.000,-. Hierbij is rekening gehouden met de claims die gelegd zijn op deze reserve. De onbenutte belastingcapaciteit wordt niet meer bij de weerstandscapaciteit geteld. Dat schrijft het nieuwe beleidskader voor. Wel maken we dit bedrag inzichtelijk. De onbenutte belastingcapaciteit bedraagt € 293.000.

Benodigde weerstandscapaciteit.

Op basis van de meest recente inventarisatie hebben we € 2.045.000 nodig aan weerstandscapaciteit. Hierbij is een zekerheidspercentage gehanteerd van 90%. Als we dit bedrag aan opzij zetten als buffer dan kunnen we met 90% zekerheid stellen dat dit bedrag voldoende is.

Weerstandsratio

De weerstandsratio wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit. De stand van de algemene reserve wordt gecorrigeerd met de verplichtingen die erop rusten. De weerstandsratio komt daarmee uit op $\frac{€10.271.000}{€ 2.045.900} = 5,02$.

Conclusie voor de vrije ruimte in de Algemene Reserve

Het beleidskader schrijft de norm "voldoende" voor en komt nu uit op 5,02 (uitstekend).

Financiële kengetallen

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De negatieve netto schuldquote hier geeft aan dat de gemeente geen schuld heeft.

	Omschrijving	x € 1.000		
		Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
A	Vaste schulden (cf.art. 46 BBV)	-	-	-
B	Netto vlottende schuld (cf.art. 48 BBV)	6.828	4.797	7.057
C	Overlopende passiva (cf.art. 49 BBV)	6.187	2.792	3.558
D	Financiële vaste activa (cf.art. 36 lid d, e en f)	2.122	3.004	2.486
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf.art. 39 BBV)	25.163	-	18.015
F	Liquide middelen (cf.art. 40 BBV)	646	4.588	345

		x € 1.000		
G	Overlopende activa (cf.art. 40a BBV)	259	-	466
H	Totale baten (cf.art. 17 lid c BBV (dus excl.mutaties reserves))	55.165	52.657	57.199
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	-29,40%	-0,01%	-18,70%

Normaal ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 90%. Als de netto schuldquote tussen 100% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog. Hij moet niet verder stijgen. Ligt de netto schuldquote boven de 130%, dan bevindt de gemeente zich in de gevarenzone en dient het bestuur er werk van te maken om de schuld te verlagen. De netto schuldquote van onze gemeente is zelfs negatief en kan als zeer laag worden aangemerkt.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte geldleningen in de netto schuldquote is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

		x € 1.000		
	Omschrijving	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
A	Vaste schulden (cf.art. 46 BBV)	-	-	-
B	Netto vlottende schuld (cf.art. 48 BBV)	6.828	4.797	7.057
C	Overlopende passiva (cf.art. 49 BBV)	6.187	2.792	3.558
D	Financiële vaste activa (cf.art. 36 lid b, c, d, e en f)	2.122	2.248	2.486
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf.art. 39 BBV)	25.163	-	18.015
F	Liquide middelen (cf.art. 40 BBV)	646	4.588	345
G	Overlopende activa (cf.art. 40a BBV)	259	-	466
H	Totale baten (cf.art. 17 lid c BBV (dus excl.mutaties reserves))	55.165	52.657	57.199
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	-27,51%	1,43%	-18,70%

Zie voor een nadere toelichting op de uitkomst de gegeven toelichting bij de netto schuldquote.

De solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Uit dit overzicht blijkt dat de bezittingen van de gemeente voor 57% gefinancierd zijn met eigen vermogen (reserves) en dus voor 43% met vreemd vermogen (voorzieningen en kortlopende schulden).

		x € 1.000		
	Omschrijving	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
A	Eigen vermogen (cf.art.42 BBV)	41.233	36.700	39.275
B	Balanstotaal	73.619	61.617	68.833
	Solvabiliteit (A/B) x 100%	56,01%	59,56%	57,06%

Kengetal grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van de gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen. Voor Steenberghe heeft de grondexploitatie een gering aandeel in de totale baten, waardoor hier sprake is van weinig risico.

		x € 1.000		
	Omschrijving	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
A	Niet in exploitatie genomen bouwgronden (cf.art. 38 lid a punt 1 BBV)	-	-	-
B	Bouwgronden in exploitatie (cf.art. 38 lid b BBV)	3.943	4.867	935
C	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl.mutaties reserves))	55.165	52.657	57.199
	Grondexploitatie (A+B)/C x 100%	7,15%	9,24%	1,63%

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Over het algemeen geldt als richtlijn: des te hoger het kengetal structurele exploitatieruimte, des te gunstiger dit is voor de gemeente. Het structurele exploitatieresultaat over 2017 was € 47.000,- (nadelig), over 2018 bedraagt deze € 49.000,- (nadelig).

		x € 1.000		
	Omschrijving	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
A	Totale structurele lasten	54.653	54.133	57.195
B	Totale structurele baten	55.165	54.169	57.146
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	-	76	50
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	720	960	769
E	Totale baten	74.300	55.558	61.389
	Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/E x 100%	1,66%	1,66%	1,09%

Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om de belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. De totale woonlasten van de gemeente liggen boven het landelijk gemiddelde. Ten opzichte van de woonlasten in 2017 laat dit cijfer een lichte stijging zien.

		x € 1.000		
	Omschrijving	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	269	273	273
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	148	152	152
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	328	338	338
D	Eventuele heffingskorting	-	-	-
E	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C+D)	745	763	763

		x € 1.000		
F	Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in 2018 (t-1)	723	723	721
	Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar er voor (E/F) x 100%	103,04%	105,53%	105,83%

Paragraaf

Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn 'duurzame productiemiddelen': spullen die de gemeente nodig heeft om de diensten en goederen die zij aan haar burgers levert te produceren.

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV art.12) schrijft voor dat in elk geval de kapitaalgoederen wegen, riolering / water, groen en gebouwen aan de orde worden gesteld.

Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Deze paragraaf geeft daar meer inzicht in. Per onderwerp wordt ingegaan op het beleidskader en de financiële consequenties voor de gemeente Steenberg.

Bouwkundig en civieltechnisch onderhoud accommodaties

Onderhoud en beheer gemeentelijke accommodaties

Gebouwen

Het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen wordt al jaren aan de hand van meerjaren onderhoudsplanningen uitgevoerd. Een werkwijze die leidt tot een efficiënt beheer en onderhoud. Uitgangspunt hierbij is het beleidskader 'sober en doelmatig' waarbij per soort accommodatie maatwerk wordt geleverd. Een zwembad vraagt bijvoorbeeld om een andere aanpak dan een gemeentehuis. Er zijn verschillen op het gebied van wet- en regelgeving en de fysieke verschillen vragen ook om een andere aanpak.

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. In 2018 is 25% van de gebouwen in eigen beheer geactualiseerd en verwerkt in de begroting. De dekkingsplannen worden op deze wijze om de 4 jaar geactualiseerd.

Het bouwkundig onderhoud is opgenomen in een meerjarig onderhoudsdekkingsplan.

	budget	uitgaven	uit te voeren in '19, van '18	uit te voeren na 2019	saldo
Sportaccommodaties	73.000	81.400	8.200		- 16.600
Sociaal/cultureel	61.800	41.600	19.200		- 900
Woningen	8.800	5.500	0		3.300
Kantoren en bedrijfsgebouwen	120.800	112.900	28.300		-20.400

Sportaccommodaties

Gymnastieklokaal in Nieuw Vossemeer

In 2018 stond vervanging van een deel van de verwarmingsinstallatie op het programma. Ook is in 2018 het buitenschilderwerk uitgevoerd. Gedurende de werkzaamheden ten aanzien van het schilderwerk zijn we geconfronteerd met houtrot. Het hout is op een duurzame wijze hersteld. Derhalve een overschrijding van € 4.900.-.

Sociaal/cultureel

Gemeenschapshuis de Vaert

In 2018 stond het buitenschilderwerk opgenomen in de meerjaren onderhoudsplanning. Het buitenschilderwerk zal meegenomen worden met de renovatie van gemeenschapshuis de Vaert. De renovatie van gemeenschapshuis de Vaert staat gepland in 2019. Derhalve wordt een bedrag van € 11.000,- doorgeschoven naar 2019.

Dorpshuis Siemburg

In 2018 is het MFA Kruisland getroffen door de voorjaarsstorm. Zo was een aantal buitenscreens zwaar beschadigd vanwege de storm en diende vervangen te worden. Daarnaast had de

werktuigbouwkundige installatie een aantal storingen. Dit leidt voor het service onderhoud tot een overschrijding van € 6.100,-.

Cultureel Centrum

Bij het cultureel centrum is 2018 een start gemaakt met het buitenschilderwerk. In 2019 zal het buitenschilderwerk een vervolg krijgen. Derhalve wordt € 6.000,- doorgeschoven naar 2019.

Overige gebouwen sociaal/cultureel

In 2018 is peuterspeelzaal Pipi getroffen door vandalisme waardoor een buitenkozijn, beglazing en rolluik zwaar beschadigd was. De post service onderhoud is hierdoor € 2.700,- hoger uitgevallen. Voor molen de Vos is in 2018 een budget van € 2.200,- opgenomen om een aantal kruipalen te vervangen. Deze vervanging zal in 2019 plaatsvinden.

Kantoren en bedrijfsgebouwen

Gemeentehuis

Voor 2018 stond o.a. het buitenschilderwerk opgenomen voor de kolommen en liggers van het gemeentehuis. Het kitwerk bij de diverse aansluitingen was in slechte conditie en is deze direct vervangen in combinatie met het buitenschilderwerk. Derhalve hebben we een overschrijding van € 10.800,- op de post bouwkundig onderhoud. In 2018 is daarnaast een aanpassing gedaan aan de bestuursvleugel van het gemeentehuis en is een aantal storingen geweest aan de werktuigbouwkundige installatie en de brandmeldinstallatie. In de tussenrapportage is een extra budget opgenomen van € 35.000,- voor de aanpassing van het dak van het torentje van het gemeentehuis. De uitvoering hiervan vindt grotendeels in 2019 plaats. Het restant budget voor het service onderhoud is € 18.500,- en wordt doorgeschoven naar 2019.

Brandweerkazerne in Kruisland

In 2018 is de stallingsruimte van de brandweerkazerne getroffen door de voorjaarsstorm. Waardoor de dakrandconstructie was ontzet.

Vanwege herstelkosten hebben we een tekort op het serviceonderhoud van € 3.100,-.

Sportparken

Sportpark Seringenlaan

In 2018 stond een bedrag opgenomen van € 170.000,- voor vervanging van de topklaag van de atletiekbaan. Bij dit project is gebruik gemaakt van een bouwteamverband waarbij de expertise van aannemer, adviseur en de gemeente is ingezet. In de onderzoeksfase van het bouwteam is geconcludeerd dat het risico was dat de onderbouwconstructie ook vervangen diende te worden. Dit was niet voorzien en was hiervoor geen budget beschikbaar. In juli 2018 is het college van B&W hiervan in kennis gesteld. Er is een projectteam geformeerd om nader onderzoek te doen en de mogelijkheden in beeld te brengen. Verder dient nog een deel van het hekwerk vervangen te worden aan de Seringenlaan in verband met de reconstructie van Steenberg Zuid. Het in 2018 niet uitgegeven budget, ad € 181.400,-, wordt doorgeschoven naar 2019.

Tennispark Steenberg

In 2018 stond vervanging van de topklaag tennisbanen opgenomen. In 2019 zal verder onderzoek gedaan worden naar mogelijk (deel) privatisering van het tennispark inclusief accommodatie. Het niet uitgegeven bedrag van € 97.900,- wordt ten behoeve van de renovatie van de topklaag doorgeschoven naar 2019.

	budget	uitgaven	uit te voeren in '19, van '18	uit te voeren na 2018	saldo
Sportparken	317.400	27.000	289.300	0	-1.100

Wegen en Kunstwerken

De wegen zijn één van de belangrijkste kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Vanwege ondergrond, weersomstandigheden en gebruik, is regelmatig onderhoud essentieel.

De aanpak in de komende jaren

In 2016 is het beheerplan Wegen 2017-2021 vastgesteld. Hierbij is gekozen voor *Scenario 3*: Alle wegen basisniveau en centrawegen een hoger niveau. Onderdeel van scenario 3 is de vorming van een bestemmingsreserve "openbare ruimte" van € 5 mln voor toekomstige investeringen (rehabilitatie en kosten aanvullend wegbeheer, verkeersmaatregelen etc).

Het databeheer

Afspraken zijn er gemaakt om het beheersysteem up-to-date te houden. Eigen personeel is opgeleid om het systeem te gebruiken en volledig te houden. Tweejaarlijks wordt een inspectie verricht, zodat altijd een betrouwbaar beeld aanwezig is van de feitelijke toestand van de wegen. In 2018 heeft weginspectie plaatsgevonden. Naar aanleiding van de resultaten heeft bijstelling van de uitvoeringsplanning plaatsgevonden.

Realisatie

Er wordt gewerkt met een jaar- en een méérjarenplanning. Uiteraard wordt hier integraal gewerkt volgens de gebiedsgerichte aanpak. Van een gebied wordt samen met de inwoners, dorpsraden en andere belanghebbenden een zgn "leefbaarheidsscan" gemaakt van het woongebied. Hierbij wordt verder gegaan dan alleen het onderhoud. Niet alleen alle facetten van de openbare ruimte onder en boven de grond komen hierbij aan bod, ook wordt gekeken naar aspecten als (verkeers)veiligheid, parkeergelegenheid en het feitelijk grondgebruik in relatie tot de eigendomssituatie. Dit betekent wel dat planvorming een langere doorlooptijd kent. Daarnaast worden werkzaamheden zoveel mogelijk gebundeld en in de markt geplaatst. In het nabije verleden is gebleken dat de marktwerking optimaal wordt benut.

Wegbeheer en reconstructies

Voor plannen in de openbare ruimte zijn haal- en een brengsessies georganiseerd. De input die onze inwoners leveren wordt dankbaar gebruikt bij het tot stand komen van het plan.

De projecten waaraan in 2018 is gewerkt zijn:

Groot onderhoud Steenbergen Zuid (in 3 fases) (Steenbergen)
Herinrichting en groot onderhoud N259 (Steenbergen-Dinteloord)
Helfrichstraat en omgeving (Dinteloord)
Johan Frisostraat (Dinteloord) (voorbereiding)
Groene Kruisstr.-Margrietstraat (Dinteloord), (voorbereiding),
Reconstructie en groot onderhoud Binnenhaven (Dinteloord) (voorbereiding)
Helmich van Doornichstraat/Treslongstraat e.o. (Nieuw Vossemeer),
centrumplan Welberg, voorbereiding aanpassing openbare ruimte (Welberg),
Openbare ruimte Haven De Heen (onderhoud),
Klein onderhoudsbestek en asfalt onderhoud buitenwegen

Beheer Civiel kunstwerken

Op basis van het in 2016 vastgestelde beheerplan civiele kunstwerken zijn ook in 2018 de nodige inspectie- en herstelwerkzaamheden aangepakt. Het herstel is gebaseerd op levensduurverlenging. Naast deze reguliere werkzaamheden is in 2018 gewerkt aan:

- Vervanging beschoeiing fase 2 Havenkanaal (Dinteloord).
- Vervangen brug Corneliusstraat (voorbereiding)

Navolgend een overzicht van de voor 2018 beschikbare budgetten en de gerealiseerde uitgaven:

Onderhoud Wegen en Kunstwerken	Gepland voor 2018	Uitgevoerd 2018	Doorgeschoven naar 2019
Onderhoud wegen			
Voorbereid./toezicht wegen	462.662	364.495	98.167
Overig jaarlijks onderhoud	245.582	194.451	51.131
Zuidwal	-	2.400	-

Onderhoud Wegen en Kunstwerken	Gepland voor 2018	Uitgevoerd 2018	Doorgeschoven naar 2019
Onderhoudbestek Dinteloord	65.217	44.539	20.678
Helfrichstraat	146.314	128.037	18.277
Helmich v Doernickstraat e.o.	115.958	3.857	112.101
Zuid fase 1 en fase 2	596.471	389.276	207.195
Asfaltbestek	962.288	966.252	-
Puinwegen	46.556	30.717	15.839
Voorstraat plein	3.080	3.814	-
Zoutstraat, Oranjabolwerk	111.909	104.121	7.788
Johan Frisolaan e.o.	223.994	2.718	221.276
Groene Kruisstraat e.o.	265.941	3.524	262.417
De Vriesstraat e.o.	171.415	-	171.415
Vierlingstraat	27.198	25.500	1.698
Overige projecten	348.079	177.131	170.948
Totaal onderhoud wegen	3.444.585	2.440.830	1.187.984
Onderhoud kunstwerken			
Vorbereiding/toezicht bruggen	423.542	146.892	276.650
Totaal onderhoud kunstwerken	423.542	146.892	276.650
Totaal onderhoud wegen en kunstwerken	3.868.127	2.587.722	1.464.633

Openbare verlichting

In 2016 is het beheerplan openbare verlichting 2017-2021 vastgesteld. Hierbij is een scenario vastgesteld waarbij in 2021 alle verlichting voorzien zal zijn van LED verlichting. Grofweg houdt dit in: dat de reguliere combinatie mast/armaturenvervanging wordt uitgesmeerd over een periode van 15 jaar en dat de armaturen met een langere levensduur dan 5 jaar vervangen worden door LED-tubes. Dit is in 2018 gebeurd tijdens de gebruikelijke groepsremplace (groepsgewijs vervangen van lampen). Daarnaast wordt in de periode 2018-2021 een inhaalslag gemaakt van vervanging verouderde armaturen door LED armaturen. Vanaf 2022 wordt een maximale energiebesparing bereikt. In 2017 is het werk inmiddels voor de komende 4 jaar aanbesteed. Gelijktijdig zijn uiteraard de projecten van 2018, genoemd onder wegbeheer en reconstructies, voorzien van LED lampen.

Riolering

Tegelijk met de wegen is het onderhoud aan riolering belangrijk voor het op waarde houden van het geïnvesteerd vermogen en het op peil houden van de gebruiksfunctie.

Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan

Het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan Steenberghe is in de raadsvergadering van 19 december 2013 vastgesteld door de raad. In het vGRP is het rioleringsbeleid voor de periode van 2014-2019 vastgelegd. Hiermee is beschreven hoe de gemeente invulling geeft aan de wettelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Vanuit de Wet Milieubeheer en de Waterwet heeft de gemeente de wettelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater. In het vGRP formuleert de gemeente hoe zij deze zorgplichten invult en bekostigt. Dit vGRP 2014-2019 is het resultaat van een gezamenlijk planvormingsproces binnen de Waterkring West en vormt

een van de stappen op weg naar een verdergaande, structurele samenwerking binnen onze regio. Deelnemers aan dit traject waren Bergen op Zoom, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal, Steenbergen, Woensdrecht en waterschap Brabantse Delta.

Om te voldoen aan de zorgplicht voor het afvalwater is ook in 2018 onderhoud en renovatie aan onder andere de riolering en (druk)gemalen uitgevoerd. Verder zijn verbeteringsmaatregelen uitgevoerd aan de gemeentelijke riolering. Deze zijn nodig om de kans op wateroverlast te verkleinen en om de kwaliteit van het oppervlaktewater te bevorderen.

Locaties waar onder andere gewerkt is of nog gewerkt wordt aan riolering en stedelijk water zijn:

- Herinrichting Steenbergen Zuid Fase 1-2 en 3 vervanging DWA Riolering, afkoppeling en afkoppelen met ITRIOL: Esdoornstraat, Orchideestraat, Margrietstraat, Goudenregenstraat, Zonnebloemstraat, Rozenplein, Gladuolstraat, Hortensia-plein, Hyacinthastraat, Geraniumstraat, Renovatie riolering Zoutstraat-Oranjesbolwerk en aanleg HWA riol Zoutstraat, Oranje Bolwerk, IJzerenput en Willem de Rooverstraat tbv loskoppeling te Steenbergen Relining riolering 1e Boutweg-Langeweg Kruisland wordt 2019 Riolering en herbestraten Van Nesstraat/De Vriesstraat Dinteloord, Herbestraten en riolering Helmich van Doornichstraat/Treslongstraat Nieuw Vossemeer.
- Onderzoek naar de maatregelen aan het stamriool Langeweg Kruisland,
- Rioolrenovatie diverse rioolstrengen vervangen / relinen: Molenweg, Franseweg, Montenaken Rioolrenovatie Wouwsestraat wordt 2019-2020,
- Deelreparaties
- Riool renovatie vanuit de beoordelingssystematiek KIC-HKF is circa 80 locaties waar riolreparatie nodig is. In deze locaties wordt renovatietechniek hoedliners, deelliners toegepast.
- Renovatie van 27-tal drukriolering-units.
- Renovatie gemalen aan de Julianastraat Steenbergen wordt 2019, Mosquitostraat Reinierpolder1 Steenbergen, Drukkerij Reinierpolder 2 Steenbergen en Steenbergseweg Dinteloord.

Uitgevoerde projecten Waterkring West 2018

- Uniforme analyse grondwatermeetnet
- Gezamenlijk beheer en onderhoud grondwatermeetnet (Hier is sprake van wijziging van de projectaanpak en zal de doorlooptijd van het project wijzigen)
- Klimaatadaptatie in relatie tot hydraulisch functioneren van rioolstelsels gemeente breed
- Project digitale informatieverwerking, permanente samenwerking gegevensbeheer
- Project Inzicht Financien (Hier is sprake van wijziging van de projectaanpak en zal de doorlooptijd van het project wijzigen),
- project: Meten en Monitoren Waterkring West fase2,
- project Meten en Monitoren gezamenlijk meet-databeheer (SWWB),
- Project risicogestuurd beheer/asset management riolering.
- Project onderhoud gemalen en persleidingen fase 2, opstellen handboek Gemalen en Persleidingen.
- Project inrichting van de hoofdpst gemalen.
- Project onderhoud watersysteem (maaieren en baggeren)

De uitgaven voor 2018 zijn gebaseerd op het vGRP 2014-2019. Hiervoor worden jaarlijks bij de begroting van het betreffende jaar middelen in de vorm van investeringskredieten beschikbaar gesteld. Navolgend een overzicht van de in de periode 2014-2019 beschikbaar gestelde kredieten en de hierop gedane uitgaven tot en met 2018.

Riolering	Beschikbare (restand)kredieten 2018	Uitgegeven 2018	Beschikbare (restand)kredieten 2019
Vervanging riolering 2015	197.251	149.741	47.510
Verbetering riolering 2015	47.982	47.982	-
Herz.opstellen basis rioleringsplannen 2015	29.640	23.930	5.710

Riolering	Beschikbare (restant)kredieten 2018	Uitgegeven 2018	Beschikbare (restant)kredieten 2019
vervanging gemalen riolering 2016	98.005	98.683	-
Vervanging riolering 2016	463.435	16.432	447.003
Herz.opstellen basis rioleringsplannen 2016	30.968		30.968
Verbetering riolering 2016	166.193	166.193	-
Vervanging gemalen riolering 2017	136.340	64.298	72.042
Vervanging riolering 2017	486.312	45.114	441.198
Vervanging gemalen riolering 2018	127.866		127.866
Vervanging riolering 2018	494.093		494.093
Verbetering riolering 2018	26.639	17.314	9.325
Totaal Riolering	2.304.725	629.686	1.675.716

Openbaar groen

Het openbaar groen maakt een belangrijk onderdeel uit van de openbare ruimte. Om het openbaar groen langdurig, duurzaam in stand te houden is in 2016 door de gemeenteraad het groenbeheerplan vastgesteld.

Groenbeheerplan

In het groenbeheerplan is vastgelegd wat benodigd is voor het vervangingsonderhoud om het huidige openbaar groenareaal op kwaliteit te brengen en te behouden. Het gaat dan om het groen binnen de bebouwde kom. Het technische en verzorgend onderhoud is ondergebracht bij onze wijkteams. Gekozen is voor kwaliteitsniveau B voor al het openbaar groen. Uitzonderingen daarin zijn de centrumlocaties en begraafplaatsen. Hier is gekozen voor kwaliteitsniveau A.

Plan van aanpak

Jaarlijks wordt er een plan opgesteld voor het daaropvolgende jaar. Hierin wordt grofweg de volgende indeling gehanteerd;

- Projecten gebiedsgerichte aanpak;
- Groen dat aan vervanging toe is door o.a. ziekte/aantasting, afnemende kwaliteit en waar geen gebiedsgerichte aanpak plaatsvindt in de komende 5 jaar.

Het jaarplan voor 2018 was de volgende;

- Groot onderhoud Steenbergen Zuid: Hiervan is fase 2 in uitvoering en de planvorming voor fase 3 is gestart.
- Wijngaardenbolwerk: planvorming heeft in 2018 plaatsgevonden en de uitvoering vindt plaats in 2019
- Helfrichstraat en omgeving: de reconstructie is in 2018 uitgevoerd.
- Van Nesstraat/De Vriesstraat
- Reconstructie Witte de Witstraat Dinteloord
- Reconstructie Johan Frisostraat Dinteloord
- Reconstructie Westgroeneweg/ Groene Kruisstraat Dinteloord
- Helmich van Doernickstraat/Van treslonglaan Nieuw Vossemeer

Groenprojecten

- Julianastraat: boomvervanging is uitgevoerd

- Wenerstraat: uitgesteld naar nader te bepalen jaar wegens capaciteit tekort en gewijzigde prioritering.

Navolgend een overzicht van de bestedingen in de groenbeheerprojecten 2018:

Openbaar groen	Budget groen- beheerprojecten 2018	Besteed 2018	Te besteden na 2018
Overige uitgaven	486.300	339.482	146.818
<i>Specificatie uitgaven openbaar groen:</i>			
Groenbeheerplan		197.738	
Steenbergen Zuid fase 2		4.850	
Helfrichstraat e.o.		12.849	
Diverse reconstructies Dinteloord		89.377	
Julianastraat		3.891	
Molenweg Steenbergen		30.776	
Totaal Openbaar groen	486.300	339.482	146.818

Openbaar groen buiten de kom

Het openbaar groen buiten de bebouwde kom bestaat voornamelijk uit wegbermen en bomen. Ten aanzien van de bomen stond in 2018 een scan gepland voor het inzichtelijk maken van de kwantiteit en kwaliteit hiervan. Dit heeft door personele aangelegenheden en daarmee ontbreken van capaciteit niet plaatsgevonden.

Paragraaf Financiering

Inleiding

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het geldstromenbeleid van de gemeente. Deze zijn onder andere risicobeheer (met name rente- en kredietrisico), financierings-c.q. beleggingspositie en het kasbeheer.

De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie vindt plaats binnen de kaders zoals gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). In deze wet staan vooral transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt daarbij tot uitdrukking in voorschriften voor een verplicht Financieringsstatuut alsmede een financieringsparagraaf in de begroting en jaarrekening.

Schatkistbankieren

Bij wet van 11 december 2013 tot wijziging van de Wet financiering decentrale overheden zijn decentrale overheden verplicht hun overtollige liquide middelen aan te houden in 's Rijks schatkist. Schatkistbankieren houdt in dat decentrale overheden al hun overtollige middelen aanhouden in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Dit houdt in dat geld en vermogen niet langer bij bijvoorbeeld banken buiten de schatkist mogen worden aangehouden.

Deelname van de decentrale overheden aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector (Rijk en decentrale overheden gezamenlijk). Een ander belangrijk gevolg van deelname aan schatkistbankieren is een verdere vermindering van de beleggingsrisico's waaraan decentrale overheden worden blootgesteld.

Afgezien van de mogelijkheid om aan elkaar leningen te verstrekken, zijn decentrale overheden verplicht alle middelen die ze niet direct nodig hebben voor hun publieke taak in de schatkist aan te houden. Wel is sprake van een bepaalde drempel. De hoogte van de drempel is afhankelijk van de financiële omvang van een decentrale overheid. De drempel is vastgesteld op 0,75% van het jaarlijkse begrotingstotaal, met een minimum van € 250.000,-. Dit betekent voor de gemeente Steenberg dat € 416.700,- (0,75% van € 55.557.700,-) buiten de schatkist mag worden aangehouden.

Het saldo op de rekening bij de schatkist per 31 december 2018 bedraagt € 8.471.000,-.

Algemene ontwikkelingen

In het jaar 2018 waren de rentetarieven op de geldmarkt aanhoudend laag. In 2018 zijn geen kasgeldleningen afgesloten.

Risicobeheer

Dit onderdeel geeft een samenvatting van het verwachte risicoprofiel van de gemeente. Onder risico's worden zowel koersrisico's, renterisico's op korte en lange termijn, als kredietrisico's verstaan.

Koersrisicobeheer

De koersrisico's van de gemeente zijn nihil doordat alle overtollige middelen bij de schatkist zijn ondergebracht.

Renterisicobeheer

Kasgeldlimiet

Ter beperking van het renterisico op de netto-vlottende schuld (schulden met een looptijd van minder dan één jaar) heeft de wetgever de kasgeldlimiet vastgesteld. Zo wordt voorkomen, dat fluctuaties van de korte rente direct een relatief grote impact hebben op de rentelasten tijdens het boekjaar.

De totale netto-vlottende schuld mag maximaal 8,5% van het totaal van de lasten van de jaarbegroting bij aanvang van het begrotingsjaar zijn. Voor 2018 betekent dit (€ 55.557.700,- x 8,5%) een toegestane kasgeldlimiet van € 4.722.400,-. De ruimte in de kasgeldlimiet is het bedrag dat de gemeente aan kortlopende kredieten zou mogen aantrekken.

Deze ruimte is in 2018 niet overschreden, omdat er voldoende middelen aanwezig waren.

Kasgeldlimiet per 31-12-2018		bedragen x € 1.000,-
Toegestane kasgeldlimiet		4.722

Kasgeldlimiet per 31-12-2018		bedragen x € 1.000,-
Omvang vlottende schuld		
opgenomen gelden < 1 jr	0	
schuld in rekening courant	0	
	0	
Vlottende middelen		
contant geld in kas	1	
tegoeden in rekening courant	8.815	
Netto vlottende middelen		8.816
Ruimte per 31-12-2018		13.538
Ruimte per 31-12-2017		18.865

Renterisiconorm

De renterisiconorm geeft het renterisico op de langere termijn weer. Hieronder vallen alle leningen met een rentetypische looptijd vanaf 1 jaar. Het doel is op deze wijze spreiding te krijgen in de rentetypische looptijden in de leningenportefeuille waardoor een verandering in de rente vertraagd doorwerkt op de rentelasten in de administratie. In een jaar mogen de herfinancieringen als gevolg van aflossingen en de renteherzieningsmomenten gezamenlijk niet meer dan 20% van het begrotingstotaal per 1 januari bedragen. Voor 2018: 20% van € 55.557.700,- is € 11.111.500,-. Omdat de gemeente geen leningen heeft, mag de jaarlijkse aflossing op de vaste schuld nog met € 11,1 miljoen per jaar mag toenemen.

Renterisiconorm en renterisico's vaste schuld (bedragen in €)	2018	2019	2020	2021
Renterisiconorm	11.111.500	11.111.500	11.111.500	11.111.500
Renterisico op de vaste schuld (betaalde aflossingen)	0	0	0	0
Ruimte	11.111.500	11.111.500	11.111.500	11.111.500

Kredietrisico's op leningen en beleggingen

In dit onderdeel wordt inzicht gegeven in de samenstelling, grootte en rentegevoeligheid van de opgenomen en uitgezette geldleningen. Bij de opgenomen geldleningen bestaat het risico, dat wanneer de geldgever failliet gaat, de lening in één keer opeisbaar wordt. In 2011 heeft de gemeente de laatste geldlening afgelost.

De gemeente heeft op 31 december 2018 voor € 2.578.000,- aan leningen uitstaan, hiervan is een bedrag van € 69.000,- verstrekt met een hypothecaire zekerheid (hypotheek van ambtenaren). Op het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting, voor startersleningen, staat nu een bedrag uit van € 2.206.000,- en voor duurzaamheidsleningen € 133.000,-.

Aan overige instellingen staat nog een bedrag van € 170.000,- uit, dit betreft een geldlening aan OPS, een lening aan GOA groen en geldleningen mbt camping Mattemburg, Stichting scouting Steenberg en SC Kruisland.

Paragraaf Duurzaamheid

Inleiding

In het programma Milieu en Ruimtelijke ordening is voor een overzicht van de concrete projecten en acties uit het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid voor 2018 een verwijzing opgenomen naar deze paragraaf. In onderstaande tekst wordt hierop nader ingegaan.

Het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2016-2018

Hierna volgt een overzicht van acties/projecten, die (mede) op basis van het Uitvoeringsprogramma 2018 zijn uitgevoerd:

Communicatie

De toepassing van het instrument communicatie in het duurzaamheidsbeleid is zo belangrijk, dat dit als een afzonderlijk, alles overkoepelend thema, is opgenomen. Het gaat hierbij om communicatie in de breedste zin van het woord, dus zowel intern als extern. Door structureel en planmatig over duurzaamheid te communiceren, wordt gewerkt aan het vergroten van het intern en extern draagvlak en het gezamenlijk (met interne en externe partijen) realiseren van de duurzaamheidsambities.

Het volgende acties/projecten zijn in 2018 uitgevoerd:

- Interne en externe communicatie (over uitvoering van de acties uit het uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2018) o.a. via de gemeentelijke website, aparte artikelen in weekbladen, persbericht, social media, Regionaal Energieloket en deelname aan landelijke campagnes zoals de Landelijke opschoonweek (zwerfvuil) en de boomplantdag;
- De jaarlijkse afvalwijzer huis-aan-huis;
- Uitvoering van het communicatieplan Van Afval Naar Grondstof voortkomend uit het beleidsplan VANG-2016-2020;
- Communicatie via de regionale website Van Afval Naar Grondstof: www.afvalscheiden.nu;
- Algemene informatieverstrekking via de gemeentelijke website over duurzaamheidsonderwerpen zoals de gemeentelijke stimuleringslening (duurzame maatregelen), het Regionaal Energieloket (met informatie voor particuliere huiseigenaren over het verduurzamen van hun woning, eventueel met gratis energieadvies van energieambassadeurs), Buurkracht, aanvragen openbare laadpaal voor elektrische auto, de Milieubarometer (duurzaamheidsinstrument voor ondernemers);
- Aandacht voor 'de ijsvogel', ambassadeur voor de biodiversiteit in Steenbergen, door middel van relatiegeschenk (dvd en boek).

Duurzame gemeentelijke bedrijfsvoering

Door een duurzame bedrijfsvoering kan de gemeente zelf een bijdrage leveren aan het realiseren van haar ambities en ook anderen inspireren door het goede voorbeeld te geven. De volgende acties/projecten zijn in 2018 uitgevoerd:

- Duurzaam inkopen en aanbesteden in samenwerking met Stichting Inkoopbureau West-Brabant;
- Deelname aan het gemeenschappelijke aanbestedingstraject voor verduurzaming van de ingekochte stroom en gas. Gekozen is voor de volgende opties voor verduurzaming: Stroom middels Garanties van oorsprong Nieuwe Nederlandse Wind en Gas middels REDD+certificaten (compensatie CO₂ uitstoot);
- Verdere verduurzaming openbare verlichting volgens 'het Lichtprogramma'/beheerplan openbare verlichting 2017-2021;
- Energiebesparingsmaatregelen zijn opgenomen in onderhoudsplanningen gemeentelijke gebouwen (terugverdientijd < 7 a 8 jaar);
- Onderzoek naar energieneutraliteit van de gemeentewerf/de milieustraat.

Duurzaam ontwikkelen en bouwen

Bij het voorbereiden en invullen van ruimtelijke plannen speelt de gemeente een belangrijke rol. Zij bepaalt voor een belangrijk deel de kaders en is verantwoordelijk voor de inrichting van de openbare ruimte. Bij de daadwerkelijke realisatie van plannen is de gemeente meestal slechts een van de vele spelers. De gemeente kan met name communicatie inzetten om deze partijen te stimuleren om met duurzaamheid aan de slag te gaan. Met het ondertekenen van het regionale Convenant Duurzaam Bouwen is een aangepaste invulling gegeven aan het thema Duurzaam ontwikkelen en bouwen uit de Duurzaamheidsnota. Het Convenant is gebaseerd op de toepassing van het instrument Gemeentelijke Praktijk Richtlijn (GPR) waarmee de duurzaamheidsscore

van gebouwen in beeld kan worden gebracht voor wat betreft materiaalgebruik, gezondheid en binnenmilieu, energie, water, gebruikskwaliteit en toekomstwaarde.

De volgende acties/projecten zijn in 2018 uitgevoerd:

- Bij ruimtelijke initiatieven is de zogenaamde duurzaamheidsladder in het Besluit ruimtelijke ordening toegepast: bijvoorbeeld meedenken over geschikte locaties in relatie tot zuinig ruimtegebruik;
- Met de woningcorporaties Stadlander, Woonkwartier en Woonzorg Nederland zijn prestatieafspraken gemaakt. Een van de actiepunten daarbij is: 'duurzaamheid en woningkwaliteit';
- Afstemming/samenwerking met woningcorporaties over het thema duurzaamheid heeft plaatsgevonden (o.a. over duurzame en energiezuinige woningen in wijk Buiten de Veste);
- Er is ingezet op aardgasloze energievoorziening (Buiten de Veste 2^e fase) en energieneutraal bouwen;
- Ontwikkeling van duurzame wijk de Olmentuin in Steenbergen;
- Communicatie over duurzaam bouwen/gebruik van het instrument GPR via de website;
- Renovatieplannen voor gemeenschapshuis de Vaert in Welberg zijn ook bekeken voor wat betreft duurzaamheid/energiezuinigheid.

Duurzaam beheren

Afval

Onder de noemer 'afval is grondstof' worden afvalstromen steeds beter gescheiden en vervolgens toegepast als brandstof of grondstof voor een nieuw proces. Daarnaast blijft afvalreductie een belangrijk streven.

De volgende acties/projecten zijn (mede) in 2018 uitgevoerd:

- Implementatie beleidsplan Van Afval Naar Grondstof 2016-2020. Omgekeerd inzamelen is ingevoerd;
- Opschoonactie zwerfafval.

Water/Groen

In de waterketen speelt de gemeente een belangrijke rol, onder andere als het gaat om de afvoer van rioolwater en hemelwater en bij het creëren van ruimte voor waterberging. Groenvoorzieningen hebben een positieve invloed op de kwaliteit van de lucht, ze kunnen hittestress verminderen, ze beïnvloeden de waterhuishouding en ze dragen bij aan het op peil houden of verbeteren van de biodiversiteit. De volgende acties/projecten zijn (mede) in 2018 uitgevoerd:

- Verdere verduurzaming van het waterbeleid in nauwe samenwerking met alle waterpartners;
- In samenwerking met het Waterschap Brabantse Delta is een start gemaakt met de ontwikkeling van Ecologische Verbindingszones (EVZ) op de volgende locaties: Cruislandse kreken fase 2, Steenbergsche Vliet – Ligne, Breede watergang traject 1;
- Niet chemisch onkruidbeheer;
- Deelname boomfeestdag;
- Bij reconstructies e.d. wordt standaard rekening gehouden met de diversiteit in het openbaar groen ter verbetering van de biodiversiteit;
- Agrarisch particulier landschapsbeheer is gestimuleerd;
- Het uitvoeringsprogramma recreatie, erfgoed en natuur is vastgesteld, onder andere ter uitvoering van het Natuurbeleidsplan.

Duurzaam ondernemen/duurzame mobiliteit

Duurzaam ondernemen houdt in dat bedrijven in hun bedrijfsprocessen zoeken naar een evenwicht tussen economische resultaten, sociale belangen en het milieu. De volgende acties/projecten zijn (mede) in 2018 uitgevoerd:

- Voor ondernemers is de milieubarometer (een hulpmiddel voor bedrijven bij het besparen op energie en verminderen van milieubelasting) met een startabonnement beschikbaar gesteld vanuit de Regio West-Brabant;
- Van grote ondernemingen ontvangen energierapportages zijn beoordeeld. De Europese Energie Efficiency richtlijn (EED) verplicht grote ondernemingen namelijk om een Er zijn drie EED rapporten beoordeeld en/of in behandeling genomen;
- Regionaal overleg over beschikbaarheid busvervoer;
- De fietsstructuur langs de N259 is uitgebreid;

- Er zijn op verzoek van inwoners/E-rijders openbare E-laadpalen geplaatst door marktpartij Allego;
- Uit de rekenresultaten van de monitoringstool Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit blijken ook voor 2018 geen overschrijdingen van de wettelijke grenswaarden voor de luchtkwaliteit voor Steenbergen. Daarom zijn voor de gemeente Steenbergen geen maatregelen en/of projecten in de monitoringstool opgenomen.

Duurzaam wonen en leven

Bij het realiseren van gemeentelijke duurzaamheidsambities is niet alleen de inzet van de gemeente en van partnerorganisaties van belang. De inwoners van Steenbergen kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan een duurzame samenleving. De volgende acties/projecten zijn (mede) in 2018 uitgevoerd:

- Duurzaamheidseducatie: afval- en recyclinglessen op basisscholen;
- Duurzaamheidscommunicatie via regionaal Energieloket, eigen website e.d.
- Ondersteunen van de energiecoöperatie 'Coöperatieve Vereniging Duurzaam Steenbergen'.

Duurzame energieopwekking

Een van de belangrijkste uitdagingen op het gebied van duurzaamheid is het realiseren van een schone, betaalbare en betrouwbare energievoorziening voor de toekomst. De doelstellingen zullen alleen worden bereikt, als ook wordt ingezet op meer grootschalige duurzame energieopwekking. De volgende acties/projecten zijn (mede) in 2018 uitgevoerd:

- Het pilot project regionale energiestrategie van de Regio West-Brabant /VNG/IPO/Unie van Waterschappen en Rijksoverheid is afgerond en gedeeld met de raad;
- Deelname aan de ontwikkeling van de Regionale Energiestrategie (RES) 2030 West-Brabant vanwege het in voorbereiding zijnde klimaatakkoord;
- Er is een aanvang gemaakt met het proces om te komen tot de visie energie en ruimte en zo te komen tot lokaal energiebeleid, dat in onze gemeente de basis gaat vormen voor een gedragen energietransitie. Bij de visie energie en ruimte gaat het om een ruimtelijke vertaling van de gekozen energiemix;
- Het project vernieuwen/opschalen windturbines aan de Karolinadijk in Dinteloord met toepassing van de door de raad vastgestelde sociale randvoorwaarden is voortgezet.
- De gegevens van de landelijke Klimaatmonitor worden gebruikt voor de monitoring van de productie van hernieuwbare energie;
- Energieambassadeurs (5) adviseerden huiseigenaren in Steenbergen over energiebesparing in hun woning (16 energiescans);
- 17 duurzaamheids-/stimuleringsleningen voor duurzame maatregelen zijn aangevraagd waarvan er 16 zijn toegekend;
- Het regionale Energieloket is verder vorm gegeven. In verband met het aflopen van het contract voor het Energieloket tussen de Regio West-Brabant en Greenhome, heeft de gemeente zelf een contract afgesloten met Greenhome voor het Regionaal Energieloket.

Sociale Duurzaamheid

Minima/sociale zekerheid

Het doel van de Gemeentelijke Duurzaamheids Index (hierna: GDI) is om 0% minima en een minimaal aantal uitkeringen sociale zekerheid te bereiken. Minima zijn personen in particuliere huishoudens met een inkomen lager dan 105% van het sociaal minimum langer dan 1 jaar. De volgende acties/projecten zijn (mede) in 2018 uitgevoerd:

- De inzet op specifieke groepen. Het inzetten op specifieke groepen maakt het mogelijk om in te spelen op het veranderende bestand met de focus op de doelen van het actieplan in-, door- en uitstroom. Bijvoorbeeld het inzetten op deeltijders, uitstroom via 'jobcarving', inzet op 55+, statushouders, gezinnen jeugdzorg;
- Het optimaliseren en stroomlijnen van de informatieprocessen. De informatiestromen onderzoeken met als doel de optimale mix van informatieniveau, kwaliteit en hoeveelheid aan informatie. Dit draagt onder andere bij aan beter inzicht in de redenen van in- en uitstroom en het effect van de inzet van instrumenten;
- De inzet op kennis van de klant. Door meer kennis van de klanten sturen op verminderen instroom en verbeteren van door- en uitstroom en toeleiding naar passende trajecten. Dit doen we via een diagnose- en matchingsmethodiek en sturen op optimaal gebruik van de gegevens.

Het aanschaffen van een diagnose- en matchingstool draagt bij aan verhoging van kennis van de klant waardoor de juiste instrumenten ingezet worden met als resultaat uitstroom naar werk;

- Inzet op vakmanschap. Een traject voor de uitvoerend medewerkers van de ISD, waarin onder andere professionalisering, focus, vakmanschap, houding en gedrag en integraal werken aan bod komen. Dit sluit aan bij het integraal werken vanuit de 3 toegangen Brabantse Wal en het voorliggend veld;
- Uitbouwen van de Brabantse Wal samenwerking/integrale toegangen. Hierbij gaat het enerzijds om aansluiting zoeken bij de integrale toegang. Anderzijds gaat het om het beter benutten van de governance structuur van de Intergemeentelijke Sociale Dienst met bestuurlijke cyclus richting het gehele sociale domein Brabantse Wal.

Onderwijs

Het doel van de GDI is om 0% voortijdig schoolverlaters in VO en MBO te bereiken. Het volgende project is (mede) in 2018 uitgevoerd:

- Verdere inzet op de uitvoering RMC-wet (Regionale meld- en Coördinatiefunctie).

Gender gelijkheid

Het doel van de GDI is om een gelijke arbeidsparticipatie voor vrouwen en mannen te bereiken. De volgende actie is (mede) in 2018 uitgevoerd:

- De bestaande arbeidsvoorwaarden en rechtspositionele bepalingen t.b.v. gendergelijkheid zijn in 2018 onverkort toegepast. Hierbij wordt de landelijke CAO voor gemeenten gevolgd. In de lopende CAO zijn geen nieuwe bepalingen opgenomen t.b.v. gendergelijkheid.

Gezondheid/Ernstig overgewicht volwassenen

Het doel van de GDI is om 0% volwassenen met ernstig overgewicht te bereiken. De volgende projecten zijn (mede) in 2018 uitgevoerd:

- Maatwerkafspraken met GGD over gezonde leefstijl e.d.. In samenwerking met de bibliotheek is voorlichting/een workshop georganiseerd over het thema voeding/positieve gezondheid;
- Uitvoeren beleidsplan sociaal domein gemeenten Brabantse Wal 2018 t/m 2021. Daarin blijft het terugdringen van overgewicht één van de speerpunten.

Gezondheid/Ernstig overgewicht kinderen

Het doel van de GDI is om 0% kinderen (2-20 jaar) met overgewicht te bereiken. De volgende projecten zijn (mede) in 2018 uitgevoerd:

- Maatwerkafspraken met GGD over gezonde leefstijl e.d.. De GGD heeft scholen aangeschreven over bijvoorbeeld de gezonde school, schoolfruit. School De Nieuwe Veste zet in op het thema Gezonde school;
- Beweegprogramma's voor kinderen via sportcoaches in de vorm van Sjors sportief;
- Uitvoeren beleidsplan sociaal domein gemeenten Brabantse Wal 2018 t/m 2021. Daarin blijft het terugdringen van overgewicht één van de speerpunten.

Sport

Het doel van de GDI is: een zo hoog mogelijk percentage van de bevolking ouder dan 19 jaar dat sport. De volgende projecten zijn (mede) in 2018 uitgevoerd:

- Opstellen/uitvoeren Sportbeleidsplan. De gemeenteraad heeft op 31 mei 2018 ingestemd met de kaders voor het nieuwe sportbeleid "Steenbergen Vitaal". Gestreefd wordt om in mei 2019 een uitwerkingsplan gereed te hebben. In dit plan komt ook de bredere inzet van de sportcoaches tot uiting om inwoners te stimuleren tot meer bewegen en sport. Met de kadernota "Steenbergen Vitaal" worden koppelingen gelegd met diverse beleidsterreinen zoals Jeugd- en Jongerenwerk, Volksgezondheid en het Sociaal Domein. Dit betekent een integrale benadering waardoor meer combinaties van activiteiten en samenhang tussen de beleidsvelden en diverse partijen realiseerbaar worden. Op die manier kan ook een grotere en meer diverse groep inwoners bereikt worden.

Veiligheid

Het doel van de GDI is dat er geen misdrijven worden gepleegd. Het volgende project is (mede) in 2018 uitgevoerd:

- Uitvoeren integraal Veiligheidsbeleid.

Werkloosheid/Jeugdwerkloosheid

Het doel van de GDI is om geen werkloosheid, uitgedrukt in WW-uitkeringen en om 0% niet-werkende jongeren van 16 t/m 22 jaar te bereiken. Het volgende project is (mede) in 2018 uitgevoerd:

- Het verstevigen van de inzet van het werkcentrum. Dit houdt in dat het primaire proces op orde wordt gebracht, via een verbeterd inzicht in het klanten- en werkgeversbestand, adequate ketenverbinding en interne samenwerking, meer aandacht voor handhaving en duidelijkheid over taken, rollen en sturing vanuit management.

Werkgelegenheid

Er is geen omschreven GDI-doelstelling voor werkgelegenheid. Het volgende project is (mede) in 2018 uitgevoerd.

- Uitvoeren Economische visie 2015 - 2020 ((rb 23 april 2015) (acties gericht op werkgelegenheid))

Paragraaf Bedrijfsvoering

Algemeen

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van bedrijfsvoering. Bedrijfsvoering kent onder meer de volgende aspecten: personeel en organisatie, informatievoorziening inclusief automatisering, financiën en huisvesting. Tot de huisvesting behoren het gemeentehuis en de gemeentewerkplaats.

Personeel en organisatie

Organisatieontwikkeling

De organisatievisie is vastgesteld en de nieuwe organisatiestructuur is per 1 mei 2018 in werking getreden. De formele regelingen zijn hierop aangepast. De managementfuncties zijn per 1 juli 2018 ingevuld.

Aan de hand van het in 2018 in gang gezette formatieonderzoek (benchmark) en de strategische personeelsplanning (SPP) is inzicht verkregen in de personele bezetting in relatie tot de ambitie van het gemeentebestuur. Op basis van de voorlopige resultaten is geconcludeerd worden dat er sprake is van een disbalans tussen de ambities enerzijds en de kwalitatieve en kwantitatieve capaciteit anderzijds. Dit vraagt om bijstelling van de formatie. Hiervoor is nader onderzoek gestart. In 2018 is een evaluatie gestart naar (de uit- en doorwerking van) het communicatiebeleid. Op basis van de evaluatie en de bestuurlijke ambitie wordt bezien wat voor de langere termijn de wenselijke kwalitatieve en kwantitatieve formatie voor communicatie is. Bij de Perspectiefnota voor het begrotingsjaar 2020 wordt nader ingegaan op de transitie van de personele formatie van de organisatie.

Om de bedrijfsvoering te verbeteren en om de organisatie te laten werken volgens de organisatievisie en kernwaarden: 'betrokken', 'samenwerken' en 'wendbaar' is een uitvoeringsprogramma opgesteld. Om meer sturing en regie te krijgen op de inhoudelijke ambities is de Beleidsagenda opgesteld.

Personeelsopbouw naar leeftijd per 1 september 2018

	M		V		Totaal	
	aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
< 25 Jaar	1	0,61	-	0,00	1	0,61
25 t/m 34 jaar	10	6,18	13	8,02	23	14,20
35 t/m 44 jaar	17	10,49	16	9,88	33	20,37
45 t/m 54 jaar	25	15,43	20	12,35	45	27,78
55 t/m 59 jaar	10	6,18	8	4,93	18	11,11
> 59 jaar	30	18,52	12	7,41	42	25,93
Totaal	93	57,41	69	42,59	162	100,00

CAO

De cao Gemeenten mei 2017 – december 2018 is gereed. Met deze nieuwe cao is een loonsverhoging afgesproken van in totaal 3,25% over 20 maanden. Verder zijn goede afspraken gemaakt over Gelijk Loon Voor Gelijk Werk en meer mogelijkheden voor duurzaam werken.

Planning en control

De ingezette lijn van de verbetering van de planning en control cyclus en producten ligt op schema. In 2018 is invulling gegeven aan de nieuwe Tussenrapportage en de nieuwe opzet van de programmabegroting. Het project Sturen met maatschappelijke effecten is gestart met een workshop voor raadsleden op 2 juni 2018. De workshop krijgt een vervolg.

In de begroting 2019 is een eerste versie opgenomen van de begroting sociaal domein.

Rechtmatigheid en audits

De interne controlewerkzaamheden zijn zoveel mogelijk geïntegreerd met de werkzaamheden voor de toetsing van de rechtmatigheid. Deze werkzaamheden zijn vooraf afgestemd met de accountant.

Voorwaardencriterium

Bij de toetsing van de rechtmatigheid is geconstateerd dat in het proces inkoop en aanbesteding sprake is van een niet rechtmatige handeling (fout).

Volgens het Controleprotocol 2018 is maximaal toegestaan: voor niet rechtmatige handelingen € 597.000,- (1% van de totale lasten inclusief de toevoegingen aan de reserves) en voor onzekerheden € 1.791.000,- (3% van de totale lasten inclusief de toevoegingen aan de reserves).

Fouten

Bij de toetsing van de rechtmatigheid blijkt dat 2 opdrachten voor leveringen die aan dezelfde opdrachtnemer verstrekt zijn voor de toepassing van de Aanbestedingswet als één opdracht beschouwd moeten worden. Bij de opdrachtverstrekking was daar geen rekening mee gehouden. Hierdoor is sprake van overschrijding van de Europese drempelwaarde voor leveringen (€ 221.000,-). De in 2018 betaalde kosten tot een bedrag van afgerond € 85.000,- zijn daarom niet rechtmatig.

Bij de uitvoering van de Participatiewet door de ISD Brabantse Wal zijn fouten geconstateerd tot een bedrag van € 101.080,-. Deze fouten tellen mee in de beoordeling van onze jaarrekening.

Onzekerheden

De uitvoering van de Participatiewet door de ISD Brabantse Wal levert een totale onzekerheid op van € 217.868,-. Deze onzekerheid telt mee in de beoordeling van onze jaarrekening.

Tijdens de controle van het sociaal domein is vastgesteld dat niet voor alle items vastgesteld kan worden of de prestatie geleverd is. Hierdoor ontstaat een onzekerheid van € 224.000,- voor de Wmo en een onzekerheid van € 173.000,- bij jeugdhulp.

Begrotingscriterium

In het controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening zijn met betrekking tot de omvang van kosten- c.q. begrotingsoverschrijdingen de volgende kaders vastgesteld:

- Van programma's waarin sprake is van een overschrijding van de totale lasten met een bedrag kleiner of gelijk aan € 500.000,- dienen begrotingsoverschrijdingen van 5% of meer met een minimum van € 10.000,- door de raad voor het einde van het jaar middels begrotingswijziging te worden goedgekeurd
- Van programma's waarin sprake is van een overschrijding van de totale lasten met meer dan € 500.000,- dienen begrotingsoverschrijdingen van 5% of meer door de raad voor het einde van het jaar middels begrotingswijziging te worden goedgekeurd
- Overschrijdingen waarvoor het volgens punt 1 en 2 nodig is een begrotingswijziging te maken maar waarvoor dat niet is gebeurd worden gemeld en toegelicht in de jaarrekening. Wanneer deze overschrijdingen passen binnen de beleidskaders van de raad is hierop de algemene lijn van toepassing en worden deze dus niet meegewogen in het accountantsoordeel.

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording dienen gemeenten afwijkingen ten opzichte van de begroting goed herkenbaar in de jaarrekening op te nemen en toe te lichten. Hierna volgt, op programmaniveau, een overzicht van de overschrijding op de lasten, waarbij de toevoegingen aan de reserves buiten beschouwing worden gelaten.

Lasten per programma					
	Begroting 2018 na wijziging	Rekening 2018	Overschrijding		
Programma's	Lasten	Lasten	Bedrag	Relatief	
Bestuur en veiligheid	11.688.485	11.196.538	-491.947	0,00	%
Dienstverlening	1.559.520	1.553.896	-5.624	0,00	%
Sport en cultuur	2.916.934	2.855.104	-61.829	0,00	%
WMO en jeugd	16.292.490	15.855.655	-436.835	0,00	%
Economie, recreatie en participatie	12.446.785	11.593.405	-853.379	0,00	%
Milieu en ruimtelijke ordening	6.007.628	8.428.865	2.421.237	40,30	%
Beheer openbare ruimte	8.282.035	7.653.502	-628.533	0,00	%
Financiering	2.037.822	537.792	-1.500.030	0,00	%

Bij de afzonderlijke programma's is er één overschrijding te constateren die de 5% te boven gaat. Hierop wordt hieronder nog een nadere toelichting gegeven. Bij de afzonderlijke programma's worden de opvallendste verschillen nader toegelicht.

Milieu en ruimtelijke ordening

De overschrijding op de lasten wordt voornamelijk veroorzaakt door overschrijding op de verantwoording van de "grondexploitatie niet-bedrijventerreinen". Deze exploitaties worden budgettair neutraal verantwoord. Een saldo op de baten/lasten wordt overgeboekt naar de balans als onderhanden werk. In 2018 zijn er bij zowel bp Buiten de Veste als bp de Pinas meer opbrengsten (€ 2.846.000,- aan verkopen) geweest dan geraamd. Gesaldeerd met ook hogere lasten dan was geraamd, is hierdoor de mutatie onderhanden werk (per saldo een hogere last) € 2.553.000,- hoger geweest dan geraamd.

Samenwerking Brabantse Wal

In vervolg op het initiatief in 2017 hebben de gemeenten Steenbergen, Woensdrecht en Bergen op Zoom in 2018 gekeken naar het kunnen ondersteunen van elkaar met betrekking tot het proces van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) en Waardering onroerende zaken (WOZ). Dit draagt bij aan het verminderen van de kwetsbaarheid en het verbeteren van de continuïteit.

Voor het financieel pakket en wettelijk verplichte digitalisering van facturen is de samenwerking aangegaan met de gemeente Woensdrecht.

In 2018 heeft een concrete verkenning plaatsgevonden voor regionale samenwerking met de 3 Brabantse Wal gemeenten op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving binnen de ruimtelijke ordening. Dit om aan de kwaliteitscriteria te kunnen blijven voldoen.

Op het gebied van privacy en informatieveiligheid deelt Steenbergen met de gemeente Woensdrecht de functionarissen functionaris gegevensbescherming (FG), de Coördinator Informatieveiligheid (CISO) en de Privacybeheerder.

ICT

Als relatief kleine gemeente is Steenbergen te kwetsbaar om de digitale voorzieningen in eigen beheer te houden en te kunnen blijven voldoen aan een eigentijdse digitale dienstverlening. Om toekomstbestendig te zijn is regionale samenwerking verkend. De raad is in april 2018 geïnformeerd over het vooronderzoek naar een eventuele regionale samenwerking op het gebied van de ICT. Daarbij is gekeken naar twee partijen, Equalit en ICT West Brabant West. Gebleken is dat aansluiten bij Equalit voor Steenbergen de beste optie is. Dit heeft geleid tot een intentieovereenkomst tussen de gemeente Steenbergen en de gemeente Oosterhout, vertegenwoordiger van Equalit. De bedoeling is dat de gemeente aansluit bij de (lichte) Gemeenschappelijke Regeling samenwerking ICT, die al 12 deelnemers kent. In de meerjarenbegroting 2019 is al rekening gehouden met de eventuele samenwerking. Besluitvorming hierover vindt in 2019 plaats. In afwachting van dit besluit is vooralsnog niet geïnvesteerd in onder meer een zaakstelsel. Bij positief besluit wordt de migratie naar Equalit voorzien in het voorjaar van 2020.

Informatieveiligheid

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van hun informatieveiligheid. Het adequaat inrichten van een verantwoordingsproces is daarbij essentieel. Vanaf 1 april 2018 is een Coördinator Informatieveiligheid (CISO) aangesteld, die tevens ook voor Woensdrecht wordt ingezet. De CISO is verantwoordelijk voor het implementeren van, en toezicht houden op het informatiebeveiligingsbeleid binnen de gemeente. De CISO heeft een centrale rol in het beheren van alle processen die daarmee te maken hebben en moet daarbij voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG); een set van organisatorische en technische beveiligingsmaatregelen die geïmplementeerd en beheerd dient te worden.

Met behulp van de ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) wordt door eenmalige informatieverstrekking aan toezichthouders en een eenmalige IT-audit verantwoording afgelegd. ENSIA heeft tot doel het verantwoordingsproces over informatieveiligheid bij gemeenten verder te professionaliseren door het toezicht te bundelen en aan te sluiten op de gemeentelijke Planning & Control-cyclus. ENSIA is een gezamenlijk project van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de VNG, gemeenten, en het ministerie van Sociale Zaken & Werkgelegenheid. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het ENSIA-verantwoordingsproces.

Op zowel de informatiebeveiligings- als procesaspecten rondom het gebruik van de Basisregistratie Personen (BRP) en waardedocumenten, de DigiD-, en de Suwinet-aansluitingen alsmede de basisregistraties BAG en BGT is met goed gevolg verantwoording afgelegd. De externe IT-auditor heeft, rekening houdende met de beschreven verbeteracties, een assurancerapportage afgegeven. In 2018 zijn tevens verschillende testen uitgevoerd door een externe partij. Hierbij zijn zowel social engineering (mystery guest, usb dropping, phishingmail) als technische pentesten (op websites en op systemen die ingezet worden in het kader van gegevensuitwisseling) uitgevoerd. De conclusie was dat er op enkele punten nog verbetering mogelijk was, maar dat dit niet leidt tot acute en hoge risico's. Door zowel de gemeente als leveranciers zijn de nodige zaken opgepakt en verbeterd.

Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

Sinds 25 mei 2018 geldt de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Dat betekent dat in de hele Europese Unie (EU) dezelfde privacywetgeving geldt. De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) geldt hierdoor niet meer.

Gemeenten zijn verplicht een functionaris gegevensbescherming (FG) aan te stellen. Dit is iemand die binnen de organisatie toezicht houdt op de toepassing en naleving van de AVG. Per 1 april

2018 is er een FG aangesteld, die zowel voor Steenberg en al ook voor Woensdrecht werkt. De FG is aangemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP).

Het zgn. 10 stappenplan van de Autoriteit Persoonsgegevens is in 2018 benut voor de implementatie van de Inrichting en management van de uitvoeringsprocessen, met betrekking tot de AVG. In dat kader is tevens een privacybeheerder aangesteld voor de uitvoering van het werkprogramma. Deze wordt eveneens voor Steenberg en Woensdrecht ingezet.

Het register van gegevensverwerkingen is in 2018 afgerond. Het register is een dynamisch product; mutaties dienen steeds opgenomen te worden in het register.

Er is een register van datalekken opgesteld. Dit is een opsomming van historische gemelde datalekken. In 2018 zijn er geen datalekken gemeld.

Er vindt externe gegevensdeling plaats met diverse partijen. Daar waar dit verwerkers betreft is hiervoor een verwerkingsovereenkomst opgesteld. Als er sprake is van een gedeelde verwerkingsverantwoordelijkheid is dit in een contract geregeld.

Archiefbeheer

Conform het bepaalde in artikel 3 van de Archiefverordening brengt het college jaarlijks verslag uit aan de gemeenteraad over de activiteiten ter uitvoering van artikel 30 van de Archiefwet. Dit artikel regelt hoe gemeenten moeten omgaan met de gemeentelijke archieven. Om de twee jaar maakt de gemeentearchivaris een archiefinspectieverslag. De laatste keer was in 2017. In het jaar daarna moet er een voortgangsrapportage komen (over de verbeterpunten uit het archiefinspectieverslag van 2017 en wat er in 2018 allemaal nog meer is gebeurd). Deze paragraaf geeft op de hoofdlijn de belangrijkste aspecten deze voortgangsrapportage. In een afzonderlijke bijlage bij deze jaarstukken is de totale voortgangsrapportage opgenomen. Het is wettelijk verplicht deze voortgangsrapportage onder de aandacht van de gemeenteraad te brengen alvorens deze toe te sturen aan de Provincie.

Het archiefverslag 2017 werd opgemaakt op basis van de Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) specifiek voor het archiefbeheer:

1. Lokale regelingen
2. Interne kwaliteitszorg en toezicht
3. Ordening, authenticiteit, context, toegankelijkheid en duurzaamheid papieren en digitale archiefbescheiden
4. Specifieke eisen digitale archiefbescheiden
5. Vernietiging, vervanging en vervreemding van archiefbescheiden
6. Overbrenging van archiefbescheiden naar de archiefbewaarplaats
7. Archiefbewaarplaatsen, archiefruimten en e-depots
8. Ter beschikking stelling van naar archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden;
9. Rampen, calamiteiten en veiligheid
10. Middelen en mensen

Bovenstaande KPI's zijn verwoord in het verslag van de gemeentearchivaris met daaruit voortvloeiend enkele aanbevelingen. Naar aanleiding van dit archiefverslag zijn interne actiepunten opgesteld. Deze interne actiepunten zijn binnen de organisatie verder opgepakt door de taakverantwoordelijke collega's.

Het archiefinspectieverslag van 2017 betreft een moment opname. De daaruit voortvloeiende interne actiepunten zijn nog steeds actueel. Naast de aanbevelingen van 2017, opgesteld door de gemeentearchivaris, zijn er steeds doorlopende ontwikkelingen die van invloed zijn op de 10 KPI's vanuit het horizontaal toezicht over de staat van de informatiehuishouding.

In januari 2020 stelt de gemeentearchivaris weer een nieuw archiefverslag over 2019 op. In dit verslag worden alle 10 de KPI's weer onderzocht inclusief de resultaten van de interne actiepunten.

Overzicht inhuur

Inhuur

Bij de behandeling van de begroting 2009 heeft uw raad een motie aangenomen met betrekking tot inhuur van personeel. Overeenkomstig de met uw raad gemaakte afspraak om bij de planning en control documenten een overzicht van de geplande en gepleegde inhuur te verstrekken, Onderstaand treft u een overzicht aan van de werkelijk inhuur 2018. Samen met 24 Midden- en West-Brabantse gemeenten neemt de gemeente Steenbergen deel aan flex West-Brabant.

Inhuur 2018	Begroting 2018	Begr.na wijnz.2018	Rekening 2018
Inhuur vanwege eenmalig beleid of projectopdrachten			
<i>Programma Bestuur en veiligheid</i>			
Toeziethouder Wabo (1 fte)	59.000	59.000	38.859
Toeziethouder handhaving (1 fte)	59.000	59.000	48.425
Inhuur (0,6 fte) tijdelijke uitbreiding TIP Huisvesting	15.000	15.000	13.808
Juridische zaken	-	20.000	-
Strategische advisering	-	50.000	33.561
Uitbesteding interne controlewerkzaamheden Concerncontrol	15.000	15.000	15.000
Uitbreiding formatie applicatiebeheerder zaaksysteem	15.000	15.000	-
<i>Programma Dienstverlening</i>			
Projectleider toptakenwebsite	14.000	14.000	18.778
Aanvragen bouwvergunningen tbv.bouwactiviteiten AFC	129.500	129.500	102.434
<i>Programma Economie, recreatie en participatie</i>			
Inhuur centrummanager	-	30.000	17.408
<i>Programma Beheer openbare ruimte</i>			
Detacheringsovereenkomst wijkteams	12.000	12.000	12.000
Inhuur tbv woonwagenbeleid	-	36.000	45.368
Inhuur t.b.v. diverse groenprojecten	25.000	25.000	9.261
<i>Kostenplaats Beleid</i>			
Inhuur Sociaal Domein	60.000	60.000	79.799
Totaal	403.500	539.500	434.701
Inhuur vanwege vervanging van personeel			
<i>Programma Bestuur en veiligheid</i>			
Algemeen budget P&O inhuur uitzendkrachten bij ziekte e.d.	100.000	250.000	229.411
inhuur preventiemedewerker Preventie/Pro-actie	-	5.236	5.236
inhuur preventiemedewerker Integrale Handhaving	36.650	36.650	36.650
<i>Programma Dienstverlening</i>			
Inhuur preventiemedewerker Wabo vergunningen	-	31.414	31.414
<i>Programma Sport en cultuur</i>			
Seizoenskrachten voor het zwembad De Meermin en Aquadintel	109.049	91.587	126.552

Inhuur 2018	Begroting 2018	Begr.na wijnz.2018	Rekening 2018
<i>Programma WMO en jeugd</i>			
Inhuur leerplicht	12.250	21.000	20.918
<i>Programma Financiering</i>			
Inhuur vervanging WOZ	29.760	-	-
Extra capaciteit voor afhandelen WOZ-bezwaren	32.000	32.000	34.085
<i>Kostenplaats Beleid/Publiekszaken</i>			
inhuur preventiemedewerker	-	5.236	5.236
Totaal	319.709	473.123	489.502
Inhuur vanwege de maatschappelijke opvatting			
<i>Programma Bestuur en veiligheid</i>			
Inhuur WVS personeel afdeling ondersteuning	26.000	26.000	25.526
<i>Programma Sport en cultuur</i>			
Inhuur WVS personeel voor onderhoud op de sportparken	10.848	10.848	10.662
<i>Programma Beheer openbare ruimte</i>			
Inhuur onkruidbestrijding beheer openbare ruimte	20.000	20.000	18.570
Inhuur GOA-medewerker	25.000	25.000	9.261
Inhuur WVS personeel voor onderhoud van openbaar groen	195.000	326.085	332.515
Inhuur WVS personeel voor onderhoud op de begraafplaatsen	30.500	30.500	34.567
Totaal	307.348	438.433	431.101
GENERAAL - TOTAAL	1.030.557	1.451.056	1.355.304

Paragraaf Grondbeleid

Algemeen

Grondbeleid draagt bij aan doelen van andere gemeentelijke beleidsvelden, zoals ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, economische ontwikkeling, werkgelegenheid en milieu.

In de op 29 januari 2009 door de gemeenteraad vastgestelde actualisatie van het grondbeleid is ingegaan op de instrumenten die ingezet kunnen worden en deze worden ingezet om de doelen te behalen.

De Wro (Afdeling Grondexploitatie Wro, Grexwet) biedt de gemeente de mogelijkheid kostenverhaal, locatie-eisen en type woningbouw te regelen bij particuliere woningbouw. Ook worden 2 extra mogelijkheden geboden om kostenverhaal toe te passen. Namelijk via een privaatrechtelijk traject (anterieure en posterieure overeenkomst) en via een publiekrechtelijk traject (exploitatieplan en bouwvergunning).

Grondexploitatiecomplexen

De grondexploitatiecomplexen worden onderscheiden in complexen waarbij de gemeente een actieve grondpolitiek voert en complexen waarbij met een projectontwikkelaar een (anterieure) overeenkomst wordt gesloten om een nieuw bestemmingsplan te ontwikkelen. Bij een project waarbij een overeenkomst wordt gesloten worden alle door de gemeente te maken kosten (in- en extern) betaald door de projectontwikkelaar zodat de gemeente bij deze projecten een beperkt risico loopt.

Indien bij actieve grondpolitiek projecten met een overschot werden afgesloten werd dit overschot gebruikt om investeringen te dekken of werd dit opgenomen in de algemene reserve. Ook zijn daarvoor in het verleden regelmatig bedragen uit nog lopende exploitaties onttrokken wanneer de zekerheid bestond dat er een overschot zou zijn bij het sluiten van de exploitatie (tussentijdse winstneming). Een tekort moest altijd al direct worden genomen hetgeen met name het geval was bij het bestemmingsplan De Pinas (voorheen Oostgroeneweg) te Dinteloord. Door de (achter ons liggende) economische recessie (kredietcrisis, eurocrisis) is de marktwaarde van bouwrijpe grond gedaald en stagneerde de afname zodat het risico groter werd dat een plan met verlies werd afgesloten. Tot het begin van de kredietcrisis bedroeg de prijs voor alle bouwrijpe grond nog circa € 285,- exclusief BTW per m² terwijl die nu, op basis van taxatie, per locatie en type woningbouw verschilt. Om het risico te beperken is het zaak dat alleen investeringen worden gedaan indien er zekerheid is dat bouwrijp gemaakte gronden ook worden verkocht op basis van de definitieve planvorming. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is rekening gehouden met tegenvallers zoals een daling van de marktprijs, vertraging in de uitvoering of wijzigingen in de planvorming.

Zoals reeds bij de begroting 2016 is aangegeven mag de gemeente Steenbergen geen rente meer toerekenen ten gunste van de gemeentebegroting. Overeenkomstig de richtlijnen van de commissie BBV mogen ten laste van exploitaties direct ook geen bedragen meer in de reserve ruimtelijke ontwikkeling worden gestort. Deze beleidswijzigingen leveren een voordeel op voor de exploitaties van de diverse plannen. Daar staat tegenover dat vanaf 1 januari 2016 ook gemeenten bij een winstgevend plan eventueel belastingplichtig zijn voor de vennootschapsbelasting hetgeen eveneens bij de begroting 2016 is aangegeven. Tevens dient bij een geraamd overschot op de einddatum, volgens door de commissie BBV opgestelde richtlijnen (berekeningen), winst direct te worden genomen. Belangrijke factoren die hierbij een rol spelen zijn o.a. de fase tot waar het plan is ontwikkeld en de nog te verwachten risico's. Het voorzichtigheidsbeginsel moet hierbij in acht worden genomen.

Navolgend een overzicht van complexen en hun verwachte resultaat waarbij de gemeente een actieve grondpolitiek voert:

Complexen in exploitatie	Totaal geïnves- teerd	Totaal verkocht	(Tussen- tijdse) verlies/ winstne- ming	Boek- waarde 1-1-2019	Nog te inves- teren	% van tot.geïn- vesteerd	Nog te verko- pen	% van totaal te ver- kopen	Resultaat op netto contante waarde	Verwacht resultaat pos. (= -)/ neg. (= +)
Buiten de Veste	5.721	6.975	26	-1.229	15.884	74%	14.680	68%	-21	-25
De Pinas (voorheen Oostgroeneweg)	5.909	3.790	-1.103	1.017	797	12%	1.816	32%	-2	-2
Reinierpolder I (uitbreiding)	2.455	1.336	28	1.147	1.968	45%	3.385	72%	-221	-269
Ram van Hagedoornstraat (Yacintha)	291	414	123	-		0%		0%	7	-
Totaal	14.376	12.514	-927	935	18.650		19.881		-236	-296

De belangrijkste complexen in 2018 zijn:

BP Buiten De Veste

Het bestemmingsplan voor geheel Buiten de Veste is in 2010 goedgekeurd. In het plan uit 2010 is woningbouw opgenomen binnen de waterkering die op basis van nieuwe wetgeving niet meer kan worden gerealiseerd. In 2017 is, rekening houdend met deze beperking, voor het resterende gedeelte een nieuw, grotendeels flexibel, bestemmingsplan gemaakt met directe bouwttitel. Dit bestemmingsplan is op 22 februari 2018 vastgesteld door de raad en inmiddels onherroepelijk. Maas Jacobs Projectontwikkeling is in 2017 gestart met de bouw van 10 twee onder 1 kap woningen langs de westzijde van Bastion die in het voorjaar van 2018 zijn opgeleverd. Aansluitend hierop is Bastion woonrijp gemaakt.

Aansluitend aan de bestaande gerealiseerde wijk is een gedeelte daarvan nader uitgewerkt voor woningbouwtypen waar vraag naar is. Voor het resterende gedeelte in de eerste fase langs de Oosthavendijk zijn 6 patio-woningen gepland. Voor het uitgewerkte gedeelte in de noordelijk gelegen tweede fase zijn 85 woningen en 23 appartementen in de vorm van een stadsboerderij voorzien. Fase 2 is in 2018 bouwrijp gemaakt. De kavels zijn in 2018 voor circa 80% in optie gegeven aan diverse partijen, en circa 35% is al verkocht. De bouw is in 2018 gestart. In de herziene exploitatieraming is ervan uitgegaan dat fase 2 in de periode 2019-2021 tot afronding komt. Voor fase 3 is voorlopig een programma aangenomen zoals in fase 2 wordt ontwikkeld, echter zonder appartementen. De ontwikkeling loopt naar verwachting tot 2026. De gronden binnen het plangebied zijn reeds in eigendom van de gemeente.

Op basis van de hiervoor genoemde uitgangspunten en een recente taxatie voor nog uit te geven grond blijft de gemiddelde waarde voor bouwrijpe grond € 250,-- per vierkante meter. De exploitatie sluit dan in 2026 met een geraamd positief saldo van € 25.000,--. Hoewel de grondwaarde gelijk blijft is door stijgende kosten voor civiele werken is het saldo afgenomen ten opzichte van de Jaarrekening 2017.

Gezien de verwachting dat de exploitatie met een positief saldo zal sluiten, heeft in 2017 een winstneming plaatsgevonden van € 25.800,-. Gelet op het afnemende resultaat en de risico's op kostenstijging beschouwen, is winstneming in 2018 niet meer aan de orde.

BP De Pinas

Gezien de stagnerende vraag naar vrije kavelbouw is het bestaande bestemmingsplan Oostgroeneweg herzien. De naam is gewijzigd in bestemmingsplan De Pinas dat in 2017 is vastgesteld en onherroepelijk is. Alle gronden binnen het plangebied zijn reeds in eigendom van de gemeente.

De verkaveling is uitgewerkt. Er worden in totaal 104 woningen gerealiseerd in het gebied. De resterende 76 kavels in bestemmingsplan De Pinas worden ontwikkeld door Zwaluwe Projectontwikkeling en Aannemersbedrijf Huijsmans. Er zijn er inmiddels 48 kavels verkocht, en voor de overige 28 kavels zijn optieovereenkomsten gesloten. Een deel van de woningen is al opgeleverd.

Op grond van eerder vastgestelde uitgangspunten is in de exploitatie voor de grondopbrengst van ca. 29.082 m² niet bouwrijpe grond aan de Noordlangeweg € 20,-/m² aangehouden. Deze grond kan in de toekomst wellicht worden gebruikt voor nieuwe ontwikkelingen zoals de reeds gerealiseerde ambulancepost. Er is tevens in 2018 een ontwerp voor huisvesting arbeidsmigranten ingediend. Op basis van de hiervoor genoemde uitgangspunten en een recente taxatie komt de gemiddelde waarde voor nog uit te geven bouwrijpe grond uit op € 228,-/m². De exploitatie sluit dan ongewijzigd in 2026 met een neutraal saldo.

BP Reinierpolder 1 (uitbreiding)

Gezien de behoefte aan industriegrond is voor de uitbreiding Reinierpolder I reeds ca. 9,5 ha grond aangekocht. Dit betreft de grond ten noorden en westen van het bestaande bedrijventerrein Reinierpolder I tot de Zeelandweg Oost en de A4.

Op 30 september 2015 is het (totale) bestemmingsplan Reinierpolder goedgekeurd en is onherroepelijk. Naast een actualisatie voor de bestaande bedrijventerreinen Reinierpolder I en II is hierin ook opgenomen de 1^e fase voor de toekomstige uitbreiding van Reinierpolder I. In totaal kan er ca. 7,5 ha bouwrijpe grond worden uitgegeven waarvan ca. 4,7 ha in fase 1. Fase 1 heeft betrekking op de gronden ten noorden van het bestaande bedrijventerrein. Voor de exploitatie was ervan uitgegaan dat na realisatie van fase 1 aansluitend het gehele gebied zou kunnen worden ontwikkeld.

Tot en met eind 2018 zijn er zeven kavels bouwrijpe grond verkocht, circa 30% van de oppervlakte. Voor diverse kavels is interesse getoond, er zijn echter geen optieovereenkomsten gesloten. De kavels staan te koop voor de in 2018 getaxeerde waarde voor een gemiddelde prijs voor bouwrijpe grond van € 109,-/m². Tot nu toe zijn alleen kavels in de goedkope prijsklasse verkocht. Voor realisatie van de tweede fase is overleg gevoerd met de provincie en de regio. De resterende tweede fase tussen de A4, de N257/ZO en het bestaande bedrijventerrein wordt gezien als strategisch uitgeefbare grond met een oppervlakte van ca. 3 ha. Uit marktonderzoek in de regio in 2016 door Stec, die ten grondslag ligt aan de afspraken met de Provincie, blijkt dat er overcapaciteit is en er de komende 10 jaar geen vraag is voor fase 2. Het uitgiftetempo van fase 1 bevestigt dit. De gemeente is op zoek naar herbestemming van fase 2, maar hierover is nog geen duidelijkheid. Recente gesprekken over mogelijke vestiging van een hotel hebben niet geleid tot een concrete intentie. Daarom is ervoor gekozen de grondexploitatie van fase 1 en fase 2 separaat inzichtelijk te maken, en fase 2 voorlopig af te waarderen tot agrarische waarde, conform de bestemming. Na de actualisatie van de grondexploitatie per 1-1-2019 laat fase 1 een positief resultaat zien van € 269.000,- op eindwaarde. Fase 1 wordt negatiever door kostenstijging en verlenging van de uitgifteperiode tot 2025.

Afwaardering van fase 2 tot agrarische waarde laat een negatief resultaat op eindwaarde zien van € 554.000,-. Fase 2 wordt afgewaardeerd met een verlies. Fase 1 heeft nog steeds een positief resultaat. Als we echter de risico's op de verkoop van kavels in acht nemen, dan zou een tussentijdse winstneming van € 8.300 genomen moeten worden. Dit is € 19.200 lager dan de reeds genomen winst. Gezien de verwachting dat de exploitatie meteen positief saldo zou sluiten, heeft in 2017 een winstneming plaatsgevonden van € 27.500,-.

BP Ram van Hagendoornstraat, voormalige Yacintaschool

In 2015 is dit plan goedgekeurd en in 2017 zijn de woningen opgeleverd. Nadat de nutsbedrijven in de eerste helft van 2018 hun nog te verrichten werkzaamheden hebben verricht zijn gelijk daarop volgend ook de nog door de gemeente te verrichten werkzaamheden uitgevoerd. Er resteren nog enige werkzaamheden inzake groenaanleg. Het project sluit dan per einde 2018 op € 7.300,- negatief en kan worden afgesloten. Voor de resterende werkzaamheden wordt een verplichting in de vorm van een reservering opgenomen.

Projecten op basis van een (anterieure/ABA) overeenkomst:

Couveragepark

Het bestemmingsplan Couveragepark bestaat uit de bouw van 83 woningen en een gezondheidscentrum aan de Molenweg op het terrein van de voormalige accordus-fabriek en de bouw van een woonzorgcomplex met ca. 60 wooneenheden op de voormalige locatie van het Princetuincollege aan de Ravelijnstraat. Tot op heden zijn er 40 woningen opgeleverd en bewoond.

Dit project wordt uitgevoerd door de Ontwikkelcombinatie Couveringe Park, die bestaat uit Aan de Stegge en Woningstichting Geertruidenberg. In verband met financiële problemen bij de Woningstichting Geertruidenberg is de grond aan de Ravelijnstraat nog niet aan deze ontwikkelcombinatie verkocht. De woningbouw is in 2017 weer opgepakt door de ontwikkelcombinatie. Het woonzorgcomplexplan aan de Ravelijnstraat komt niet tot uitvoering en over de realisatie van het gezondheidscentrum is nog geen zekerheid. Zoals hiervoor geschetst, is door de financiële problemen en de (achter ons liggende) economische recessie stagnatie ontstaan in de verdere ontwikkeling van het plan. Na vele overleggen met diverse partijen heeft de ontwikkelcombinatie de herontwikkeling weer opgestart. In 2018 is een volgende fase van het woningbouwplan verkocht en lopen de voorbereidingen voor die bouw en voor de volgende fase.

Herengood

Binnen het plangebied Herengood te Kruisland zijn 17 starterswoningen en 2 vrije sectorwoningen opgeleverd. In het plan is de sanering van een milieuhinderlijk bedrijf opgenomen waarvoor in de plaats 6 vrije sectorwoningen kunnen worden gebouwd.

Met de uitvoering van het plan is vertraging ontstaan ten gevolge van de economische recessie. De zes nog resterende te bouwen vrije sectorwoningen komen op de locatie van het gesaneerde bedrijf. De opstallen van dit bedrijf zijn gesloopt en met de bouw is begonnen.

Plan de Landerijen Welberg

Dit plan voor 35 woningen wordt gerealiseerd op het terrein van het voormalige autoschadeherstelbedrijf aan de Hoogstraat te Welberg. Door de economische recessie is dit plan in fases uitgevoerd. Inmiddels zijn alle woningen opgeleverd, is het plan woonrijpgemaakt en zal het in 2019 worden afgesloten.

Beltmolen Nieuw Vossemeer

Dit plan voor 54 woningen op de voormalige agrarische gronden tussen de Hogedijk, Beltmolen en Dr. Vermetstraat te Nieuw Vossemeer is opgestart door woningcorporatie Thuisvester. Eind 2011 zijn 12 starterswoningen opgeleverd. In verband met de economische recessie is ook hier stagnatie ontstaan voor verdere woningbouw.

Ten behoeve van de ontwikkeling van het nieuwe woon-zorgcomplex De Vossemeren hebben Tante Louise en Thuisvester overeenstemming bereikt voor tijdelijke huisvesting van de bewoners van de Vossemeren binnen dit plan gedurende de bouw van het nieuwe complex. In april 2015 zijn de bewoners verhuisd naar het nieuwe wooncomplex. Ten behoeve van de nieuwbouw van De Lindenburg te Steenberg worden de daar aanwezige bewoners eveneens tijdelijk gehuisvest in plan Beltmolen. De verwachting is dat deze nieuwbouw eind 2018 wordt opgeleverd waarna de bewoners terug kunnen verhuizen naar De Lindenburg te Steenberg en de tijdelijke units worden verwijderd.

BVR ontwikkeling heeft de realisatie van het plan voor de nog resterende 44 te bouwen woningen overgenomen van Thuisvester. BVR zal deze in twee fases realiseren. In de eerste helft van 2019 is gestart met de bouw van 17 woningen. Na oplevering hiervan en bij voldoende belangstelling wordt vervolgens gestart met de volgende bouwfase.

Plan Landgoed Westcreeke Dinteloord

Dit plan bestaat uit de aanleg van een landgoed met waterpartijen en vijf landhuizen. Het bos en de waterpartijen, die openbaar toegankelijk zijn, zijn reeds aangelegd. Het plan is bouwrijp gemaakt en een landhuis heeft zich gevestigd. Door de economische recessie de afgelopen jaren is de verdere verkoop van de landhuizen gestagneerd. Ondanks dat het nu in economisch opzicht beter gaat en de belangstelling voor dergelijke landhuizen toeneemt, zijn er geen andere percelen verkocht.

Herontwikkeling Villa Moors

Dit betreft een plan voor behoud en restauratie van de monumentale Villa Moors en een herontwikkeling op het perceel voor de bouw van commerciële ruimten op de begane grond en 18 appartementen. Na restauratie van de villa is eind 2016 gestart met de bouw van de commerciële ruimten en de appartementen die eind 2017 zijn opgeleverd. De omliggende infrastructuur zal in 2019 worden hersteld en aangepast waarna het plan kan worden afgesloten.

Wethouder Swagemakersstraat Kruisland

Dit plan is gelegen op een voormalige kwekerij tussen de woonpercelen aan de Wethouder Swagemakersstraat, Langeweg, Eerste Boutweg en Graaf Engelbrechtstraat en bestaat uit de bouw van 9 levensloopbestendige woningen. De ontsluiting vindt plaats via de Wethouder Swagemakersstraat. Op 22 september 2016 is voor deze ontwikkeling het bestemmingsplan "Binnenhof" door de gemeenteraad vastgesteld. Tegen de vaststelling van het bestemmingsplan is beroep ingesteld. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft op 21 februari 2018 uitspraak gedaan en heeft het beroep ongegrond verklaard. Daardoor is het bestemmingsplan onherroepelijk geworden. De woningen zijn momenteel in aanbouw en zullen in 2019 worden opgeleverd.

Olmentuin te Steenbergen

Plan Olmentuin is geprojecteerd op de locatie van een taxibedrijf aan de Olmendreef dat naar een andere locatie in Steenbergen verhuist. Op de vrijkomende locatie en de landbouwgronden ten zuiden daarvan ontstaat hierdoor ruimte voor de ontwikkeling van een nieuwe woonwijk. Olmentuin te Steenbergen wordt een duurzame, energieneutrale wijk tussen het groen met een gemeenschappelijke binnentuin en kas als ontmoetingsplaats. Het bestemmingsplan is in juni 2018 vastgesteld. Naar verwachting zal de bouw in 2019 starten.

Hof van Engelbrecht

Dit plan is geprojecteerd op de locatie van de voormalige bloembollenbedrijf aan de Eerste Boutweg in Kruisland. Het agrarisch bedrijf is beëindigd en de bedrijfslocatie wordt herontwikkeld naar een woningbouwlocatie. Met uitzondering van de huidige bedrijfswoning wordt alles gesloopt. Het woningbouwprogramma bestaat uit twee vrijstaande woningen, 6 levensloopbestendige woningen en de omzetting van de bedrijfswoning naar een particuliere vrijstaande woning. De bouw zal naar verwachting in 2019 worden gestart en in 2020 worden opgeleverd.

Overige gronden

Hieronder een toelichting op bouwgronden die regeltechnisch nog niet als een bouwgrondexploitatie mogen worden beschouwd, maar waarvoor dit op korte termijn wel de bedoeling is (de voormalige Nog niet in exploitatie genomen gronden). In de Balans worden deze verantwoord onder de Materiële vaste activa.

BP Welberg centrum

Op het voormalige sportveld in het centrum van Welberg is een woningbouwlocatie gepland. Eind 2017 en begin 2018 is een verder interactief traject gevolgd specifiek voor het onderdeel invulling autovrij dorpsplein. Hierbij kwam een aantal wensen naar voren zoals een pannaveldje en een speelberg. In 2018 is een bestemmingsplan, een stedenbouwkundig concept en een grondexploitatie opgesteld. Het bestemmingsplan is na een uitgebreid onderzoek naar flora en fauna en explosieven per 20-12-2018 gewijzigd vastgesteld. Het maakt de bouw van 24 woningen mogelijk, met behoud van een vleermuizenvliegroute.

Ten behoeve van het plan is extra grondaankoop gedaan van de St. Anna Parochie ten behoeve van een toegangspad. Daarnaast wordt een bestaand, naastgelegen parkeerterrein en schoolplein opnieuw ingericht en openbaar toegankelijk gemaakt. Met de Pius X school is overeenstemming over de aanpassing aan het schoolplein. Met het opruimen van explosieven is een aanvang gemaakt.

Het stedenbouwkundig plan is in overleg met betrokken partijen nader uitgewerkt en ook zijn de benodigde maatregelen tot behoud van de vleermuizenvliegroute nu duidelijk. Inmiddels zijn er twee gegadigden om de bouw kavels te kopen en woningen te ontwikkelen. De gemeente neemt het bouwrijp maken en de inrichting van het openbaar gebied voor haar rekening.

In 2017 is door de Raad het besluit genomen het centrumgebied Welberg in exploitatie te nemen. In de loop van 2019 zal de grondexploitatie ter vaststelling worden aangeboden.

Paragraaf Verbonden partijen

Algemeen

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen en risico's van de gemeente als gevolg van banden met externe rechtspersonen, waarin de gemeente zowel financieel deelneemt als zeggenschap heeft.

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarmee de gemeente een bestuurlijke én financiële band heeft. Van een bestuurlijke band is sprake indien de gemeente rechtstreeks invloed heeft op de besluitvorming binnen de verbonden partij. Een financieel belang is aan de orde als de gemeente financieel kan worden aangesproken wegens het functioneren van de verbonden partij of wanneer de gemeente geld kan kwijtraken bij een faillissement van een verbonden partij.

Vormen van verbonden partijen zijn:

Verbonden partijen met een privaatrechtelijk karakter

Bij deze verbonden partijen is er sprake van financiële en/of bestuurlijke belangen (zeggenschap) van de gemeente in private rechtspersonen zoals vennootschappen (Naamloze Vennootschap (NV), Besloten Vennootschap (BV)), stichtingen en verenigingen. Gemeenten kunnen ook participeren in instellingen zonder eigen rechtspersoonlijkheid. Deze instellingen vallen onder de rechtspersoonlijkheid van de instelling waar zij deel van uitmaken.

Verbonden partijen met een publiekrechtelijk karakter

Bij deze verbonden partijen gaat het om deelname van de gemeente aan gemeenschappelijke regelingen op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De Wgr is in essentie het wettelijk kader voor de -vrijwillige- samenwerking tussen gemeenten en/of provincies voor uitvoering van lokale taken.

Er zijn verschillende varianten voor een gemeenschappelijke regeling. De zwaarste vorm is een gemeenschappelijke regeling met een openbaar lichaam en heeft de status van een rechtspersoon. De lichtere vormen zijnde een gemeenschappelijk orgaan, de centrumgemeente-variant en de samenwerkingsovereenkomst zijn gemeenschappelijke regelingen zonder eigen rechtspersoonlijkheid en derhalve in formele gezin geen verbonden partij.

Nota Verbonden Partijen

De gemeenteraad van Steenbergen heeft op 24 september 2015 de nota Verbonden Partijen - zes kaderstellende spelregels vastgesteld. In deze in regionaal verband opgestelde notitie zijn spelregels opgenomen om een betere beheersbaarheid van de samenwerkingsverbanden en een vergroting van de invloed van de gemeenteraden te bewerkstelligen.

De zes kaderstellende spelregels voor de Verbonden Partijen betreffen:

1. Bij het aangaan van een verbonden partij leggen de deelnemers nadrukkelijk vast hoe de informatievoorziening (frequentie, vorm en inhoud) dient te verlopen en welke evaluatiemomenten er zijn.
2. Er dient een tijdige, juiste en volledige (actieve) informatiestroom op gang te worden gebracht, die het mogelijk maakt verantwoording af te leggen en die de raad in positie brengt om (gevraagde) nieuwe kaders te stellen. Zowel het college, de verbonden partij als de gemeenteraad zelf dienen hierin hun verantwoordelijkheid te nemen.
3. Gemeenten bundelen de krachten en dragen samen zorg voor integrale aansturing. Zowel ambtelijke als bestuurlijke voorbereiding gebeurt (deels) gezamenlijk met ruimte voor lokale aanvullingen, waarbij één bepaalde gemeente per verbonden partij de leiding neemt.
4. Jaarlijks in november sturen deelnemers van de verbonden partij richtlijnen aan de verbonden partij waarop de beleidsmatige en financiële kaders gebaseerd dienen te worden. In de kaderbrief geeft de gemeenschappelijke regeling op hoofdlijnen de uitgangspunten voor de begroting aan. Voor NV's en BV's gelden uiteraard de bepalingen uit het Burgerlijk Wetboek (BW).
5. De ontwerpbegroting wordt uiterlijk 15 april door de gemeenschappelijke regeling naar de deelnemers gestuurd. De zienswijzen van de deelnemers dienen uiterlijk 1 juli door de gemeenschappelijke regeling te zijn ontvangen.
6. Vierjaarlijks is de gemeenschappelijke regeling verplicht om een meerjarenbeleidsplan op te stellen. Het meerjarenbeleidsplan, dat bij aanvang van een nieuwe raadsperiode wordt

opgesteld, is samen met de jaarrekening de basis om de resultaten van de gemeenschappelijke regelingen over een periode van vier jaar te evalueren.

(Vernieuwde) BBV

Het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is ook van toepassing op de gemeenschappelijke regelingen, voor zover zij een eigen begroting en jaarrekening moeten opstellen. Voor de gemeenschappelijke regelingen gelden de nieuwe BBV-regels vanaf de begroting 2018.

Artikel 15 van het BBV schrijft over de paragraaf verbonden partijen het volgende voor:

1. De paragraaf betreffende de verbonden partijen bevat ten minste:
 - a de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen
 - b de lijst van verbonden partijen
2. In de lijst van verbonden partijen wordt ten minste de volgende informatie opgenomen:
 - de naam en de vestigingsplaats
 - het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
 - de veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft
 - de eventuele risico's van de verbonden partij
 - het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het eind van het begrotingsjaar
 - het resultaat van de verbonden partij

Financiële gegevens

Uitgangspunt is dat financiële gegevens over 2018 worden vermeld. Als deze niet bekend zijn dan worden de financiële gegevens over 2017 opgenomen.

Lijst verbonden partijen van de gemeente Steenberg

De verbonden partijen van onze gemeente zijn, conform het BBV, gesplitst in:

Gemeenschappelijke regelingen:

1. Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VRMWB)
2. Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg West-Brabant (GGD)
3. Werkvoorzieningschap West-Noord-Brabant (WVS-groep)
4. Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV)
5. Gemeenschappelijke regeling Regio West-Brabant (hieronder o.a. Rewin en KCV)
6. Gemeenschappelijke regeling Programma Schoolverzuim en Voortijdig Schoolverlaten
7. Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)
8. Intergemeentelijke Sociale Dienst Brabantse Wal (ISD BW)
9. West-Brabants Archief (WBA)

Vennootschappen en coöperaties:

1. NV Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG)
2. NV Brabant Water
3. Intergas

Stichtingen en verenigingen:

1. Stichting Samenwerken
2. Stichting inkoopbureau West-Brabant

Overige verbonden partijen:

N.v.t.

Op de volgende pagina's is een uitgebreide lijst opgenomen van alle verbonden partijen die onze gemeente heeft.

Gemeenschappelijke regelingen:

1. Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VRMWB)

Vestigingsplaats	Tilburg
Openbaar belang	Binnen de gemeenschappelijke regeling werken de deelnemende gemeenten samen ten behoeve van de goede behartiging van de zorg voor de veiligheid van en de hulpverlening aan de burgers in hun werkgebied. Dit in het bijzonder bij de voorbereiding op en het bestrijden van ongevallen en rampen. De missie luidt: <i>Samen maken wij onze regio veiliger.</i> <i>“Wij zijn een krachtige en gerespecteerde speler in het veld van fysieke veiligheid. Wij stimuleren dat de samenleving bewust met risico's om kan gaan. Wij helpen om goede afwegingen te maken door onze expertise actief te delen en treden slagvaardig en vakbekwaam op. Wij zijn betrouwbaar omdat we altijd hulp bieden of een handelingsperspectief geven.”</i>
Betrokkenen	Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Midden en West-Brabant is een gemeenschappelijke regeling van de 26 gemeenten. Dit valt samen met het werkgebied van de politieregio Midden- en West-Brabant.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit leden van de deelnemende gemeenten, elk lid heeft één stem in de vergadering. De gemeenteraad wijst hiervoor de burgemeester, een wethouder of een raadslid aan als lid. Het dagelijks bestuur bestaat uit een voorzitter en zes andere leden. Deze zes leden worden als volgt aangewezen: • Twee leden die ook lid zijn van de Bestuurscommissie Geneeskundige Hulpverlening • Twee leden die ook lid zijn van de Bestuurscommissie Regionale Brandweer • Twee leden die ook lid zijn van het dagelijks bestuur van de Politieregio Midden- en West-Brabant.
Financieel belang	Programma Bestuur en Veiligheid De gemeentelijke bijdrage wordt als volgt bepaald. Een bijdrage op basis van een objectief verdeelmodel, een bijdrage per inwoner voor Burgernet en een bijdrage in de kosten voor de intekentaak FLO voor de betreffende gemeenten. Voor het jaar 2018 bedraagt de bijdrage totaal € 1.062.662,- . Vanaf 2019 is sprake van een actualisatie van het kostenverdeelmodel, zodat de bijdrage beter aansluit bij de bijdrage die gemeenten krijgen vanuit het gemeentefonds. Om te voorkomen dat er te grote verschillen ontstaan in de gemeentelijke bijdragen, is er gekozen voor een overgangperiode van 3 jaar. Dit leidt voor Steenbergen voor een hogere bijdrage. Dit is meegenomen in de Perspectiefnota 2019.
Risico's	Risicomanagement is een belangrijk instrument voor de Veiligheidsregio. Hierop wordt dan ook veel aandacht aan besteed. Het proces is effectief ingericht, het gehele proces, van identificatie tot en met evaluatie van beheersmaatregelen, wordt consequent doorlopen. De belangrijkste risico's zijn vastgelegd in een risicomatrix. De jaarstukken 2018 bevat de volgende belangrijke risico's: Informatieveiligheid, beschikbaarheid van voldoende vrijwilligers, ICT en de Omgevingswet. Ook de ontwikkelingen bij Fort Oranje vormen een risico. De Veiligheidsregio heeft geen algemene reserve. Doet een risico zich voor dan dragen de gemeenten de nadelige financiële gevolgen.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	Eigen vermogen begin 2018 € 20.219.239,-, eind 2018 € 16.857.523,- Vreemd vermogen begin 2018 € 31.058.664,-, eind 2018 € 30.970.895,- Resultaat 2018 € 1.724.361,-. Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.

2. Gemeenschappelijke regeling Gemeenschappelijk Gezondheidsdienst West-Brabant (GGD)

Vestigingsplaats	Breda
Openbaar belang	Zorg te dragen voor minimaal de uitvoering van de wettelijk aan de gemeente opgedragen taak van collectieve preventie en inhoud te geven aan de voor de deelnemende gemeenten noodzakelijke en de door de deelnemende gemeenten gewenste samenwerking op het terrein van de openbare gezondheidszorg en de preventieve gezondheidszorg.
Doel	Het behartigen van de belangen van de gemeenten op het gebied van de publieke gezondheid.

Betrokkenen	De volgende gemeenten nemen deel: Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem en Zundert.
Bestuurlijk belang	Binnen de GGD worden twee bestuursorganen onderscheiden: • Algemeen bestuur: hierin hebben vertegenwoordigers van alle gemeenten zitting, aangevuld met twee vertegenwoordiger namens de GGD • Dagelijks bestuur: vanuit het algemeen bestuur heeft minimaal een viertal personen tevens zitting in het dagelijks bestuur, aangevuld met 2 bestuursleden op basis van deskundigheid.
Financieel belang	Programma WMO en Jeugd De gemeente Steenbergen heeft in zijn jaarrekening 2018 de volgende bijdragen verantwoord: • Bijdrage aan GGD in kosten openbare gezondheidszorg: € 262.722,- • Bijdrage in kosten jeugdgezondheidszorg: € 247.191,-
Risico's	Volgens de uitgevoerde risicoanalyse door de GGD bedraagt het benodigde weerstandsvermogen € 3,209 miljoen. De weerstandsratio komt uit op 0,5.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	Eigen vermogen begin 2018 € 4.562.000,- , eind 2018 € 3.988.000,- Vreemd vermogen begin 2018 € 6.629.000,- , eind 2018 € 6.231.000,- Resultaat 2018 € -12.000,- Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.

3. Gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningschap West-Brabant (WVS-groep)

Vestigingsplaats	Roosendaal
Openbaar belang	Verzorgt voor de 9 deelnemende gemeenten de sociale werkvoorziening in West-Brabant.
Doel	De WVS-groep heeft als missie dat zij als maatschappelijke organisatie mensen kansen biedt om zichzelf door middel van arbeid te ontwikkelen met als doel het vinden van regulier werk of werk in een (meer) beschutte omgeving. De WVS-groep voert haar missie uit in aansluiting op het gemeentelijke beleid van de in de gemeenschappelijke regeling betrokken gemeenten om de sociale werkvoorziening regionaal aan te pakken. De gemeente Steenbergen participeert dus om invulling te geven aan zijn wettelijke verplichting op een wijze die tevens leidt tot de realisatie van efficiencywinst.
Betrokkenen	In de gemeenschappelijke regeling nemen de volgende gemeenten deel: Bergen op Zoom, Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht en Zundert.
Bestuurlijk belang	De negen gemeenten uit het werkgebied West Noord-Brabant hebben één afgevaardigde in het Algemeen Bestuur, plus een secretaris. Daarnaast is sprake van een Dagelijks Bestuur waarin vertegenwoordigers uit drie gemeenten worden gekozen, aangevuld met een secretaris en een adviseur.
Financieel belang	Programma Recreatie, Economie en Participatie Met ingang van 1 januari 2008 ontvangt de gemeente het decentraal budget Wet Sociale Werkvoorziening. In principe wordt aan het werkvoorzieningschap een bijdrage betaald voor een minimumaantal te plaatsen Standaard Eenheden WSW werknemers. Indien dit aantal en de vergoeding per SE niet afwijkt van de door het rijk vastgestelde aantallen en bedragen zal er geen manco ontstaan tussen het ontvangen budget en de door de gemeente te betalen bijdragen. Aansluitend op de missie van de WVS-groep, verstrekt de gemeente een financiële bijdrage per SW-medewerker uit de gemeente Steenbergen. Over 2018 bedroeg de totale gemeentelijke bijdrage € 322.194,-.
Risico's	Een belangrijk risico betreft het risico dat de werkelijke uitstroom niet in de pas loopt met de fictieve uitstroom (volgens het landelijk rekenmodel). Hierdoor loopt WVS-Groep het risico dat het landelijk budget onder druk komt te staan door meer vraag. Het kan zo zijn dat de fictieve bijdrage SW hieroor naar beneden wordt bijgesteld.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	Eigen vermogen begin 2018 € 2.001.000,- , eind 2018 € 1.730.000,- Vreemd vermogen begin 2018 € 8.522.000,- , eind 2018 € 7.403.000,-

	Resultaat 2018 € 2.742.000,-
	Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.

4. Gemeenschappelijke regeling Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV)

Vestigingsplaats	Tilburg
Openbaar belang/doel	Het openbaar lichaam heeft tot doel het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg.
Betrokkenen	De Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord is een gemeenschappelijk regeling van de gemeenten in het werkgebied Midden en West-Brabant (26 gemeenten) en van de gemeenten in het werkgebied Brabant-Noord (21 gemeenten).
Bestuurlijk belang	Het bestuur van het openbaar lichaam bestaat uit het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter. Het Algemeen Bestuur bestaat uit één vertegenwoordiger per deelnemende gemeente. Het Dagelijks Bestuur, bestaande uit de voorzitter en maximaal 5 leden, worden uit en door het Algemeen Bestuur aangewezen. De voorzitter wordt aangewezen uit het midden van het Algemeen Bestuur en is zowel voorzitter van het Algemeen Bestuur als het Dagelijks Bestuur.
Financieel belang	Programma WMO en Jeugd In de regeling is niet opgenomen hoe de door de deelnemende gemeenten te betalen bijdrage wordt bepaald, maar geschiedt op basis van een bedrag per inwoner. Voor het jaar 2018 is geen gemeentelijke bijdrage nodig geweest.
Risico's	Het weerstandsvermogen is voldoende om de in de beleidsbegroting genoemde risico's (geschat op € 4,23 miljoen) op te vangen.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	Eigen vermogen begin 2018 € 12.564.000,-, eind 2018 € 13.026.000,- Vreemd vermogen begin 2018 € 3.496.000,-, eind 2018 € 3.120.000,- Resultaat 2018 € 1.047.000,- Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.

5. Gemeenschappelijke regeling Regio West-Brabant (RWB)

Vestigingsplaats	Etten-Leur
Openbaar belang	Intergemeentelijke samenwerking om te komen tot een strategische agenda en een strategische visie.
Doel	Door samenwerking bij bovengemeentelijke beleidsmatige en strategische vraagstukken een bijdrage te leveren aan het realiseren van gemeentelijke en regionale doelstellingen. Daarnaast zijn de volgende samenwerkingsverbanden in deze nieuwe gemeenschappelijke regeling ondergebracht: SES (Sociaal Economische Samenwerking), KCV (Kleinschalig Collectief Vervoer), Regiobureau Breda, Milieu & Afval Regio Breda, GGA (GebiedsGerichteAanpak) en het Loopbaancentrum West-Brabant. Daarnaast is hierin ook de NV Rewin opgenomen.
Betrokkenen	De deelnemende gemeenten (19 stuks) zijn: Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tholen, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem en Zundert.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur wordt gevormd door de 19 gemeenten. Het college van iedere deelnemende gemeente wijst één lid en één plaatsvervangend lid aan. De leden van de West-Brabantse Vergadering (het AB) hebben elk een stem van gelijk gewicht. Besluiten met betrekking tot de begroting en de jaarrekening worden genomen met tenminste 10 stemmen voor, welke stemmen tenminste de helft van het aantal inwoners van het gebied plus 1 vertegenwoordigen.
Financieel belang	Programma Bestuur en Veiligheid/WMO en Jeugd/Recreatie, Economie en Participatie De gemeentelijke bijdrage is voor wat het algemene deel betreft gebaseerd op het inwoneraantal op 1 januari van het jaar, voorafgaand aan dat waarvoor de bijdrage verschuldigd is. Naast de algemene bijdrage is de bijdrage afhankelijk van de activiteiten waaraan wordt deelgenomen.

	Voor het jaar 2018 bedraagt de bijdrage RWB € 96.684,-. Daarnaast is afzonderlijk voor SEZ ad € 10.596,-, NV Rewin € 59.582,- en het KCV ad € 356.936,- aan structurele bijdragen betaald.
Risico's	Het grootste risico is het risico dat de subsidieverstrekker niet akkoord gaat met de verantwoording van de subsidie, waardoor een onvoorzien tekort kan ontstaan. De kans dat dit gebeurt wordt ingeschat op minder dan 5%, maar het kan wel om aanzienlijke bedragen gaan. De RWB heeft geen reserves opgebouwd die kunnen dienen voor het opvangen van de risico's.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	Eigen vermogen begin 2018 € 1.006.000,-, eind 2018 € 586.000,- Vreemd vermogen begin 2018 € 147.000,-, eind 2018 € 0,- Resultaat 2018 € 530.000,- Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.

6. Gemeenschappelijke regeling Programma voorkoming schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten

Vestigingsplaats	Breda
Openbaar belang/doel	De gemeenschappelijke regeling is aangegaan met als doel het behartigen van de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de uitvoering van de Leerplichtwet 1969 en de Regionale Meld en Coördinatiefunctie. De gemeente Steenberghe mandateert alleen de bevoegdheid op het gebied van uitvoeringsniveau 1 (toezicht op de naleving van de Leerplichtwet 1969 en de registratie van voortijdig schoolverlaters) aan het gemeenschappelijk orgaan.
Betrokkenen	De gemeenten in de regio West-Brabant bestaande uit de gemeenten Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Halderberge, Etten-Leur, Geertruidenberg, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenberghe, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem en Zundert.
Bestuurlijk belang	Het gemeenschappelijk orgaan bestaat uit de aangewezen leden van het college van Burgemeester en Wethouders van alle deelnemende gemeenten en wijzen uit hun midden een voorzitter, alsmede plaatsvervanger, aan.
Financieel belang	Programma WMO en Jeugd De gemeente draagt naar rato van het aantal inwoners van 5 tot 23 jaar (per 1 januari van het voorgaande begrotingsjaar) bij in de zowel de personeelskosten als de uitvoeringskosten die verbonden zijn aan de uitvoering van de taken van het Programma. Voor het jaar 2018 bedraagt de bijdrage € 11.670,-
Risico's	Er zijn momenteel geen specifieke risico's in beeld.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	Geen eigen vermogen. Hierop wordt wel jaarlijks het overdeeld jaarrekeningresultaat verantwoord. Geen vreemd vermogen Resultaat 2018 € 11.190,-

7. Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)

Vestigingsplaats	Tilburg
Openbaar belang	Op 1 juni 2013 is de Omgevingsdienst MWB (OMWB) gestart, als één van de 29 Omgevingsdiensten in Nederland. De OMWB is een gemeenschappelijke regeling, opgericht door 27 gemeenten en de provincie Noord-Brabant. Deze participeren in de Gemeenschappelijke Regeling. De gemeenten en provincie zijn zowel eigenaar als opdrachtgever van de OMWB. De gemeenschappelijke regeling OMWB kent een Algemeen en een Dagelijks Bestuur. Het bestuur vergadert 4 a 5 keer per jaar. Het bestuur stelt de inhoudelijke en financiële kaders voor de organisatie vast. De omgevingsdienst is belast met de uitvoering van het verplichte Landelijke Basispakket, het vervullen van een adviserende taak op het terrein van de vergunningverlening, toezicht en handhaving, alsmede een coördinerende en afstemmende taak tussen deelnemers.

Doel	In het Besluit Omgevingsrecht van 1 juli 2017 (BOR) is bepaald dat de Omgevingsdienst in opdracht van de 28 bevoegde gezagen een adequate uitvoering geeft aan de taken vergunningverlening, toezicht en handhaving voor milieu- en andere omgevingsrechtaken. De taken van de dienst zijn in het BOR vastgelegd, het zogenoemde wettelijke basistakenpakket (BTP). Naast de wettelijke basistaken die aan de dienst zijn opgedragen hebben de bevoegde gezagen de vrijheid om verzoektaken met betrekking tot milieu en ook andere beleidsvelden op te dragen aan de dienst. Bijvoorbeeld ten aanzien van ruimtelijke ordening en bouw. In 2018 is de verhouding tussen wettelijke basistaken en verzoektaken ongeveer 83% - 17%.
Betrokkenen	Betrokkenen zijn de provincie Noord-Brabant alsmede de gemeenten Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Halderberge, Hilvarenbeek, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Loon op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem en Zundert.
Bestuurlijk belang	De colleges van B en W en Gedeputeerde Staten zijn deelnemers in de gemeenschappelijke regeling. Gezamenlijk vormen zij het Algemeen Bestuur, waarin iedere deelnemer met één wethouder/ burgemeester en gedeputeerde deelneemt. Het AB heeft de rol van eigenaar en is verantwoordelijk voor de continuïteit, de kwaliteit en het financieel beheer van de OMWB. Kernachtig gezegd: het AB heeft een kaderstellende en toezichthoudende rol. Het AB stelt de begroting en de jaarrekening vast. Voor de jaarlijkse begroting geldt een zogenoemde zienswijze procedure, waarbij de gemeenten en provincie in de gelegenheid zijn een inhoudelijke reactie in te brengen op de begroting. Uit het AB wordt een DB benoemd. De DB leden maken deel uit van het AB. De vergaderingen van het AB worden door het DB voorbereid. Het DB neemt ook bestuursbesluiten die geen besluitvorming in het AB behoeven, dit conform hetgeen is bepaald in de Gemeenschappelijke Regeling. Op 15 december 2017 heeft het AB een besluit genomen over een duurzame financiering van de OMWB. De grondslag daarvoor is de zogenoemde MWB norm. Deze norm heeft betrekking op de uitvoering van de wettelijke basistaken van de dienst. In de wettelijke basistaken kan onderscheid worden gemaakt tussen enerzijds inrichtinggebonden taken en anderzijds de niet inrichtinggebonden taken (resp. categorieën 1-7 en 8-11 van het Besluit Omgevingsrecht van 1 juli 2017). De ruggengraat van de MWB norm wordt gevormd door het Inrichtingen Bestand en het door het AB vastgestelde ambitieniveau voor de niet inrichtinggebonden taken. Jaarlijks stelt het AB de tarieven voor de declarabele uren vast. De norm voor declarabiliteit is thans gemiddeld 1350 declarabele uren per medewerker in het primair proces. Dit is het uitgangspunt voor de begroting. De OMWB heeft een risicoreserve. Deze reserve is gebaseerd op de jaarlijks door het AB -via de begroting- vast te stellen risico analyse.
Financieel belang	Programma Dienstverlening De gemeente draagt op basis van vastgelegde tarieven en/of productprijzen per geleverde prestaties/ inzet. Een eventueel negatief resultaat kan naar rato van ieders afname (=omzet) ten laste van de deelnemers worden gebracht. We zijn in het verleden geconfronteerd met negatieve resultaten. Met de uitvoering van het plan "Huis op Orde" en het uitvoeren van bezuinigingen wordt getracht te komen tot een adequate bedrijfsvoering. Dit biedt echter geen garantie dat er niet opnieuw sprake kan zijn van incidentele dan wel structurele prijsverhogingen of incidentele/structurele verhogingen van onze bijdrage aan de OMWB.
Risico's	In de begroting 2019 heeft de OMWB een risico-analyse opgenomen. Hieruit blijkt dat het gewogen risicobedrag (benodigd weerstandsvermogen) ruim € 2,56 miljoen is. De berekende ratio bedraagt 0,42.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	Eigen vermogen begin 2018 € 2.954.000,- , eind 2018 € 1.861.000,- Vreemd vermogen begin 2018 € 1.400.000,- , eind 2018 € 700.000,- Resultaat 2018 € 1.707.000,- Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.

8. Gemeenschappelijke regeling Intergemeentelijk Sociale Dienst Brabantse Wal (ISD BW)

Vestigingsplaats	Bergen op Zoom
Doel	De gemeenschappelijke regeling heeft tot doel de regionale uitvoering van de regelingen op het gebied van bijstandsverlening, werkgelegenheid en inkomensvoorzieningen.

Betrokkenen	Deelnemers in de gemeenschappelijke regeling zijn de gemeenten Bergen op Zoom, Steenbergen en Woensdrecht.
Bestuurlijk belang	Het gemeenschappelijk orgaan bestaat uit de door de deelnemende colleges van burgemeester en wethouders aangewezen wethouder van de deelnemende gemeente. Zij benoemen uit hun midden een voorzitter. Besluiten van het gemeenschappelijk orgaan worden bij gewone meerderheid van stemmen genomen. De leden uit de gemeenten Woensdrecht en Steenbergen hebben beide één stem, het lid van de gemeente Bergen op Zoom heeft 2 stemmen.
Financieel belang	Programma Recreatie, Economie en Participatie De bijdrage aan de regeling is gebaseerd op de verdeelsleutel "klantenaantal". Voor het jaar 2018 bedraagt de bijdrage € 1.341.639,-.
Risico's	Er zijn momenteel geen specifieke risico's in beeld.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	De GR heeft geen eigen en vreemd vermogen.

9. Gemeenschappelijke regeling West-Brabants Archief (WBA)

Vestigingsplaats	Bergen op Zoom
Doel	Het WBA draagt bij aan een efficiënte en effectieve borging van digitale informatie voor de bedrijfsvoering, verantwoording en controlebaarheid nu en voor erfgoed in de toekomst. Het WBA faciliteert de gemeenten in het maken van een omslag naar digitale archivering en informatievoorziening.
Betrokkenen	In de gemeenschappelijke regeling nemen de volgende gemeenten deel: Bergen op Zoom, Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht en Zundert.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur wordt gevormd door de deelnemende gemeenten. Het college van iedere deelnemende gemeente wijst één lid en één plaatsvervangend lid aan. Deze worden benoemd voor een periode gelijk aan de zittingsduur van het college. Het algemeen bestuur vergadert minimaal 2 maal per jaar.
Financieel belang	Programma Bestuur en Veiligheid De bijdrage aan de regeling is gebaseerd op de verdeelsleutel "aantal strekkende meters archief" zoals die in de archiefbewaarplaats opgenomen dienen te zijn. Voor het jaar 2018 bedraagt de bijdrage € 127.749,-
Risico's	Omdat het WBA een organisatie in oprichting is, heeft er nog geen inventarisatie van de belangrijkste risico's plaatsgevonden. De vorming van een nieuwe organisatie gaat altijd gepaard met zaken die niet voorzien zijn of waarvoor een raming is opgenomen op basis van de op dit moment bekende feiten en omstandigheden.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	Eigen vermogen begin 2018 € 178.073,- , eind 2018 € 282.810,- Vreemd vermogen begin 2018 € 1.506.885,- , eind 2018 € 1.454.806,- Resultaat 2018 € 104.737,- voordelig. Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.

Vennootschappen en coöperaties:

1. NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Vestigingsplaats	Den Haag
Doel	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De strategie van de bank is gericht op het behouden van substantiële marktaandelen in het Nederlands maatschappelijk domein en het handhaven van een excellente kredietwaardigheid (Triple A).

Betrokkenen	Overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en openbaar nut (publieke sector).
Bestuurlijk belang	De gemeente Steenbergen heeft geen zetel in het bestuur van de BNG. De gemeente heeft als aandeelhouder wel stemvergadering van aandeelhouders.
Financieel belang	Programma Financiering De bank is een structuurvennootschap. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap. De gemeente Steenbergen bezit 11.583 aandelen van € 2,85 per aandeel (0,02% van het totale aantal van 55.690.720 aandelen). Het verwachte dividend over 2018 is € 33.000,-.
Risico's	De bank beschikt over een uitgebreid risicomodel, waarmee alle risico's goed in beeld zijn en binnen de (wettelijke) normen blijven. Ook de beheersmaatregelen zijn op orde.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	Eigen vermogen begin 2018 € 4.687 miljoen, eind 2018 € 4.654 miljoen. Vreemd vermogen begin 2018 € 135.072 miljoen, eind 2018 € 132.518 miljoen Resultaat 2018 € 337 miljoen. Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de jaarrekening 2018.

2. NV Brabant Water

Brabant Water is in januari 2002 tot stand gekomen door een fusie van Waterleidingmaatschappij Oost-Brabant (WOB) en Waterleiding Maatschappij Noord-West-Brabant (WNWB).

Vestigingsplaats	Den Bosch
Doel	Het primaire doel is het verzorgen van een betrouwbare en zuivere watervoorziening voor iedereen in het werkgebied van Brabant Water.
Betrokkenen	De aandelen van Brabant Water zijn nagenoeg geheel in handen van de Brabantse gemeenten en de provincie Noord-Brabant.
Bestuurlijk belang	Door middel van het bezit van aandelen Brabant Water heeft de gemeente Steenbergen stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. In het geval van de gemeente Steenbergen bedraagt de stemverhouding in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op basis van het aantal aandelen in bezit: $33.826 / 2.779.595 = 1,2\%$.
Financieel belang	Programma Financiering De gemeente Steenbergen loopt een financieel risico, maximaal voor wat betreft het vermogensbeslag wat in de nominale waarde van de verkregen aandelen zit. De aandelen in eigendom zijn gewaardeerd tegen een bedrag van € 104.369,- (nominale waarde na fusie).
Risico's	Brabant Water heeft een aantal strategische risico's (bijv. verontreiniging van de drinkwaterbron), operationele risico's (bijv. betrouwbaarheid van de waterleidingen), financiële verslaggevingsrisico's en compliance risico's benoemd. Voor alle risico's zijn beheersmaatregelen getroffen. Het weerstandsvermogen is ruim voldoende.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	Eigen vermogen begin 2018 € 609 miljoen, eind 2018 € miljoen. Vreemd vermogen begin 2018 € 441 miljoen, eind 2018 € miljoen Resultaat 2018 € miljoen. Ten tijde van het opstellen van de jaarrekening 2018 waren deze gegevens nog niet bekend.

3. Intergas

Op 28 april 2011 heeft de gemeenteraad ingestemd met de verkoop van alle aandelen in het kapitaal van Intergas Energie bv aan Enexis Holding nv. Van deze verkoop is in 2011 reeds € 1,2 miljoen ontvangen. Om eventuele garantieaanspraken door Enexis te kunnen dekken is een gedeelte van de verkoop door Intergas in achtervang gehouden. In 2012 is hiervan € 222.500,- vrij gevallen. In 2018 heeft de definitieve afwikkeling plaatsgevonden. De slotuitkering bedroeg € 144.900,-.

Stichtingen en verenigingen:

1. Stichting Samen Werken

Vestigingsplaats	Bergen op Zoom
Openbaar belang	Binnen de Stichting SamenWerken zijn in samenwerking met het WVS Groep vanaf 1998 een aantal projecten ontwikkeld. De deelnemers worden geselecteerd uit de gemeentelijke bestanden van het cluster sociale zaken in het kader van de sociale activering en worden ingezet op grond van het participatiebudget van de Wet Werk en Bijstand. Het voordeel voor gemeenten en opdrachtgevers is dat door middel van de projecten meerdere doelstellingen worden bereikt: de sociale en werkgelegenheidsdoelstelling én de uitvoering van (gemeentelijke) werkzaamheden tegen acceptabele kosten. De ontwikkeling, de leiding en de ondersteunende werkzaamheden van alle projecten worden uitgevoerd door medewerkers van het WVS West Noord-Brabant die (gedeeltelijk) bij de Stichting SamenWerken gedetacheerd zijn. De kosten worden zoveel mogelijk direct doorberekend aan de projecten. De projecten moeten in principe kostendekkend zijn. Nadelige en voordelige resultaten op afzonderlijke projecten worden echter gesaldeerd zodat één totaalresultaat voor de projecten ontstaat.
Doel	Terugdringen van de afstand van de deelnemers tot de arbeidsmarkt.
Betrokkenen	De drie gemeenten Bergen op Zoom, Woensdrecht en Steenbergen.
Bestuurlijk belang	Van de drie gemeenten hebben de drie wethouders met de portefeuilles 'Sociale Zaken / Maatschappelijke Ondersteuning' zitting in het bestuur.
Financieel belang	Programma Recreatie, Economie en Participatie In principe kan de gemeente enkel worden aangesproken indien bij een eventuele liquidatie van de stichting sprake is van een negatief vermogen. Een batig saldo bij ontbinding van de stichting vervalt aan de deelnemende gemeenten naar rato van hun financiële inbreng gedurende de periode van hun deelnemerschap.
Risico's	Er zijn momenteel geen specifieke risico's in beeld.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	Eigen vermogen begin 2018 € 252.000,-, eind 2018 € 252.000 (excl.resultaatbestemming 2018) Geen vreemd vermogen. Resultaat 2018 +/- € 11.843,-

2. Stichting Inkoopbureau West-Brabant (SIW)

Vestigingsplaats	Etten-Leur
Openbaar belang	Het creëren van voordelen op zowel financieel, kwalitatief en procesmatig gebied op het terrein van inkoop en aanbestedingen voor de zelfstandige gemeenten en voorts al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevordelijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord
Doel	Het professionaliseren van de inkoopfunctie bij de deelnemers. Missie: het in de ruimste zin van het woord ontzorgen van de deelnemers op het gebied van inkoop. Visie: het toonaangevende instituut te zijn, om in elke inkoop gerelateerde behoefte van onze deelnemers te voorzien, met professionele en integere medewerkers.
Betrokkenen	Op dit moment 24 deelnemers, waarvan het merendeel gemeenten uit Zuid-Holland, Noord-Brabant en Zeeland.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur is samengesteld uit vertegenwoordigers van alle deelnemers. Vanuit het algemeen bestuur wordt een dagelijks bestuur gekozen
Financieel belang	Programma Bestuur en Veiligheid De deelnemers worden afgerekend op basis van de uitgevoerde inkooptrajecten.
Risico's	Er zijn momenteel geen specifieke risico's in beeld.

Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	De laatst bekende gegevens zijn: Eigen vermogen: begin 2017 € -/- 174.200,-, eind 2017 € 24.000,- Vreemd vermogen: begin 2017 € 1.127.900,- , eind 2017 € 436.100,- De laatst bekende financiële gegevens betreffen die over 2017.
--	--

Jaarrekening

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

I. Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

II. Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop de toekenning is gedaan..

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de septembercirculaire van het boekjaar. Bij de verwerking van de algemene uitkering is rekening gehouden met de mutaties die voortvloeien uit de decembercirculaire 2018.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt, geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. De gemeente zal deze onzekerheid in de jaarstukken moeten noemen, ook al ligt de oorzaak niet bij de gemeente.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

III. Balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs zijnde de inkoopprijs en bijkomende kosten of vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend. De verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs worden verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Bijdragen aan activa van derden worden gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Onder deze categorie worden de investeringen van met name riolering of het inzamelen van huishoudelijk afval opgenomen. Dit zijn investeringen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven.

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs zijnde de inkoopprijs en bijkomende kosten of de vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. De afschrijving is gebaseerd op de economische dan wel de technische levensduur en is vastgelegd in de "Financiële verordening artikel 212 Gemeentewet gemeente Steenbergen 2017" en de "nota waardering en afschrijving vaste activa gemeente Steenbergen".

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

- Gronden en terreinen n.v.t.
- Bedrijfsgebouwen: Nieuwbouw/Renovatie en restauratie 40/25 jaar
- Vervoermiddelen: Vrachtwagens/Overige vervoermiddelen 10/5 jaar
- Machines, apparaten en installaties: Installaties/Machines en apparaten 15/10 jaar
- Overige materiële vaste activa: Automatiseringsapparatuur 5 jaar - Softwarepakketten 5 jaar - Vervanging containers 10 jaar - Inventaris en meubilair 10 jaar - (Renovatie) speeltoestellen 10 jaar
- Grond-, weg- en waterbouwkundige werken: Reconstructie/aanleg 25 jaar - Riolering 30 jaar

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Onder activa met een meerjarig maatschappelijk nut worden onder andere verstaan infrastructurele investeringen in aanleg en renovatie van (inrichting) wegen, waterwegen, civiele kunstwerken, groen

en kunstwerken. Tenzij bij raadsbesluit anders bepaald, worden deze investeringen onder aftrek van bijdragen van derden en (bestemmings)reserves, ten laste van de exploitatie gebracht. In geval van activering bij raadsbesluit wordt het activum lineair afgeschreven over de verwachte levensduur of in een kortere, door de raad aangegeven tijdsduur.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen verkrijgingsprijs.. Zo nodig wordt rekening gehouden met een duurzaam lagere waarde..

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid e BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Leningen u/g zijn opgenomen tegen de verkrijgingsprijs. Participaties in het aandelenkapitaal van N.V.'s en B.V.'s zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen.

Vlottende activa

Voorraden

De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, wordt afgewaardeerd naar deze lagere marktwaarde.

Onderhanden werk, gronden in exploitatie, de als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken) alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich met name voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen de nominale waarde opgenomen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

In het wijzigingsbesluit van 25 juni 2013, van toepassing met ingang van het begrotingsjaar 2014, is in artikel 44, lid d BBV een separatie voorzieningscategorie geïntroduceerd voor vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Overzicht van baten en lasten met toelichting

Overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten (x € 1.000,-)									
	Begroting 2018			Begroting 2018 na wijziging			Rekening 2018		
Programma's	Lasten	Baten	saldo	Lasten	Baten	saldo	Lasten	Baten	saldo
Bestuur en veiligheid	3.708	32	-3.676	4.072	32	-4.040	5.530	128	-5.402
Dienstverlening	1.609	1.172	-438	1.560	1.300	-259	1.554	1.266	-288
Sport en cultuur	2.812	704	-2.108	2.917	696	-2.221	2.855	731	-2.125
WMO en jeugd	14.424	8.075	-6.349	16.292	8.329	-7.963	15.856	8.325	-7.531
Economie, recreatie en participatie	11.879	8.224	-3.655	11.944	9.391	-2.553	11.153	9.501	-1.652
Milieu en ruimtelijke ordening	5.780	5.592	-187	5.965	5.647	-317	8.319	7.468	-851
Beheer openbare ruimte	7.440	2.252	-5.189	8.031	2.252	-5.779	7.598	2.171	-5.427
Financiering	398	81	-317	438	81	-357	476	75	-401
Sub-totaal programma's	48.049	26.131	-21.918	51.218	27.728	-23.491	53.340	29.663	-23.677
Algemene dekkingsmiddelen:									
Lokale heffingen		4.629	4.629		4.629	4.629		4.592	4.592
Algemene uitkeringen		21.953	21.953		22.511	22.511		22.704	22.704
Dividenden		19	19		173	173		174	174
Saldo financieringsfunctie		-	-		-	-		-	-
Overige algemene dekkingsmiddelen		15	15		15	15		5	5
Sub-totaal alg.dekkingsmiddelen		26.616	26.616		27.328	27.328		27.475	27.475
Overhead	6.978	52	-6.926	7.617	52	-7.565	5.749	61	-5.688
Heffing VPB	-		-	-		-	32		-32
Onvoorzien	280		-280	1.023		-1.023	62		-62
Gereal. totaal saldo baten en lasten			-2.508			-4.751			-1.984
Toevoeging/onttrekking aan reserves									
Bestuur en veiligheid	-	918	918	-	1.312	1.312	-	998	998
Dienstverlening	-	112	112	-	52	52	-	42	42
Sport en cultuur	-	360	360	-	466	466	-	409	409
WMO en jeugd	-	224	224	-	1.393	1.393	-	1.265	1.265
Economie, recreatie en participatie	-	271	271	503	836	333	440	580	140
Milieu en ruimtelijke ordening	-	247	247	43	377	334	79	291	212
Beheer openbare ruimte	251	366	115	251	850	599	56	390	334
Financiering	-	260	260	577	837	260	-	216	216
Tot. Toev./onttrekk.reserves	251	2.759	2.508	1.374	6.124	4.751	575	4.191	3.616
Gerealiseerd resultaat			-			-			1.632

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

De najaarsnota sloot, na wijziging, met een voor 2018 verwacht voordelig saldo van € 984.000,- (saldo onvoorziene uitgaven). Hierbij was reeds rekening gehouden met de effecten van de septembercirculaire 2018. Na de najaarsnota heeft het resultaat zich positief ontwikkeld. Hieronder lichten wij op hoofdlijnen die ontwikkeling toe. De analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de programmarekening is opgenomen in de programmaverantwoording waarbij deze analyse deel uit maakt van de jaarstukken 2018. Per programma is deze analyse opgenomen in het onderdeel "Wat heeft het gekost - financiële verantwoording 2018".

In de programmaverantwoording van dit jaarverslag gaan we gedetailleerder, per programma, in op de relevante verschillen ten opzichte van de begroting na wijziging. Onder relevant verschil wordt in dit kader verstaan een afwijking groter dan € 50.000,- op niveau van beleidsveld (product) zoals per programma is opgenomen in het overzicht "Financiële verantwoording 2018". Hieronder geven wij een summier overzicht weer van de relevante verschillen ten opzichte van de begroting na wijziging. Voor een totale overzicht van de verschillen ten opzichte van begroting na wijziging met de bijbehorende toelichting verwijzen wij u naar de programmaverantwoording per programma.

Programma		Voordelig	Nadelig	Incident./struct.
Verwacht resultaat Tussenrapportage 2018		984		
Bestuur en Veiligheid	Reservering pensioenrechten wethouders		53	i
	Bijdrage GR Veiligheidsregio M-W Brabant	127		i
Dienstverlening	Bouwleges		53	i
WMO & Jeugd	Samenkracht en burgerparticipatie	144		s
	Maatwerk voorzieningen WMO		102	s
	Maatwerk dienstverlening jeugdzorg	484		s
	Uitvoeringskosten jeugdzorg		63	s
	Geescaleerde zorg jeugdzorg		77	s
Economie, recreatie en participatie	Inkomensregelingen, algemene uitgaven		265	s
	Inkomensregelingen, algemene bestaanskosten	506		s
	Inkomensregelingen, gemeentelijk minimabeleid	195		s
Milieu en ruimtelijke ordening	Bouwgrondexploitatie/bp RP 1 fase 2		554	i
	Ruimtelijke ordening/Advieskosten-div.bijdr.	88		i/s
	Afval/milieustraat		139	i *
Beheer openbare ruimte	Wegen	116		i
	Openbaar groen	166		i
Financiering	Treasury		84	i
	Algemene uitkering	193		i
Diverse posten		19		
		3.022	1390	
Voordelig resultaat jaarrekening 2018		1.632		

* De hogere kosten voor Afval/milieustraat zijn, ondanks dat deze een structureel karakter hebben, als incidenteel aangemerkt. Omdat er budgetfair nog steeds wordt uitgegaan van 100%

kostendekkendheid bij tarieven voor onder andere de afvalstoffenheffing heeft dit nadelig verschil enkel een doorwerking naar het begrotingsjaar 2019. Daarna zullen mogelijke hogere kosten worden meegenomen in de tariefberekeningen voor die betreffende begrotingsjaren.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Begr. 2018	Begr.na wijz. 2018	Rekening 2018
Lokale heffingen			
Onroerende-zaakbelastingen	4.383.231	4.383.231	4.371.010
Roerende-zaakbelastingen	2.076	2.076	2.279
Forensenbelasting	8.850	8.850	7.375
Hondenbelasting	99.160	99.160	97.845
Toeristenbelasting	80.000	80.000	56.005
Reclamebelasting	55.440	55.440	57.202
	4.628.757	4.628.757	4.591.716
.			
Algemene uitkering uit het gemeentefonds	21.952.764	22.510.589	22.704.164
.			
Dividenden			
nv Bank Nederlandse Gemeenten e.o./Intergas	19.000	173.271	174.218
.			
Saldo financieringsfunctie			
Saldo rentebaten/-lasten	-	-	-
.			
Overige algemene dekkingsmiddelen			
Dwangsommen/boete's	15.000	15.000	4.676
.			
Totaal algemene dekkingsmiddelen	26.615.521	27.327.617	27.474.774

Overzicht overhead

	Begroting 2018	Begroting na wijzig. 2018	Rekening 2018
Bestuursondersteuning	690.445	690.445	289.484
Opstellen productenraming en -realisatie	9.566	9.566	9.772
Voorlichting	200.980	200.980	256.385
Management/leidinggevenden	314.669	314.669	370.404
Ondersteuning	1.328.849	1.334.849	48.187

	Begroting 2018	Begroting na wijzig. 2018	Rekening 2018
Personeel en organisatie	1.355.291	1.691.761	1.382.180
Concerncontrol	171.864	171.864	279.794
Strategische advisering	105.526	155.526	137.101
Juridische zaken	175.691	210.691	257.857
Automatisering	647.403	659.403	692.310
Geo	402.405	422.255	409.492
Informatievoorziening	250.092	250.092	101.312
Huisvesting	1.139.601	1.272.266	1.241.648
Informatiebeveiliging	133.166	180.209	212.335
Totaal overhead	6.925.549	7.564.577	5.688.260

Overzicht onvoorzien

In de primitieve begroting 2018 is bij het programma Financiering een post van € 100.000,- opgenomen voor onvoorziene uitgaven. Het BBV verplicht gemeenten tot het ramen van deze post. Bij aanwending moet worden voldaan aan de volgende criteria (de drie O's): Onvoorzien, Onvermijdbaar en Onuitstelbaar.

In 2018 zijn de volgende begrotingswijzingen ten laste van de post onvoorziene uitgaven gebracht:

Onvoorziene uitgaven				
begrotingswijziging	goedkeuring raad	omschrijving	bij	af
primitieve begroting	9 november 2017	algemeen/vast bedrag	100.000	
5e raadswijziging	22 februari 2018	Kerngericht werken/overheidparticipatie		8.000
10e raadswijziging	25 oktober 2018	Tussenrapportage 2018	891.000	
ambtelijke wijz.	11 juni 2018	klein onderhoud gebouwen	2.100	
TOTAAL			992.200	8.000
Saldo			984.200	

Incidentele baten en lasten

Conform artikel 28 lid c van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten dient in de jaarrekening een overzicht opgenomen te worden van de incidentele baten en lasten. Hierbij is de definitie van het begrip incidenteel belangrijk. In de in januari 2013 gepubliceerde Notitie incidentele en structurele baten en lasten van de commissie BBV wordt getracht het onderscheid tussen incidentele en structurele baten en lasten te verduidelijken. Bij het opstellen van onderstaand overzicht is rekening gehouden met hetgeen in deze notitie is vermeld.

Ondergrens

De ondergrens voor de incidentele baten en lasten die vermeld worden in het overzicht bedraagt € 50.000,-. In onderstaande tabel treft u een overzicht aan van alle relevante incidentele baten en lasten.

Niet alle incidentele baten en lasten hebben invloed op het resultaat in 2018. Sommige bedragen zijn namelijk toegevoegd of onttrokken aan een reserve. Het effect van de incidentele baten en lasten op het resultaat is als volgt:

Programma/post	Bedrag	Bate/last
1. Bestuur en veiligheid		
Hogere toevoeging pensioenvoorziening wethouders	97.000	last
Toelichting:		
Voor de voormalig wethouders is een pensioenvoorziening gevormd. Jaarlijks wordt in november de gewenste hoogte van de voorziening opnieuw bepaald. Deze berekening leidt er toe dat dit jaar de voorziening moet worden verhoogd.		
Wachtgeldvoorziening wethouders	71.000	last
Toelichting:		
Voor aftredende wethouders wordt een wachtgeldvoorziening gevormd. In 2018 is hieraan, ten laste van de algemene reserve, € 71.200,- toegevoegd.		
Doorontwikkeling organisatie	241.000	last
Toelichting:		
De doorontwikkeling van de organisatie vraagt een eenmalige investering van de organisatie en haar medewerkers. Voor 2017 en 2018 zijn hiervoor eenmalige middelen opgenomen van € 200.000,- per jaar. Van 2017 is € 79.000,- overgeheveld. De uitgaven over 2018 bedragen € 241.000,- welke gedekt worden vanuit de algemene reserve.		
Huisvesting, extra kosten beveiliging	80.000	last
Toelichting:		
I.v.m. enkele incidenten is de inzet van de beveiliging in het gemeentehuis verhoogd. Deze situatie heeft tot het einde van 2018 bestaan.		
Bijdrage GR Veiligheidsregio Midden- Westbrabant	-127.000	bate
Toelichting:		
In 2018 zijn als gevolg van de resultaatbestemming 2017, ad € 45.900,-, en een incidentele vrijval van reserves, ad € 77.400,- in mindering gebracht op de bijdrage 2018.		
Werkprogramma handhaving	234.000	last
Toelichting:		
Om de komende jaren de controle en handhaving door de Omgevingsdienst West-Brabant (OMWB) op een adequaat niveau te brengen zijn in 2018 extra middelen ad € 275.400,- vanuit 2017 beschikbaar. Deze kosten worden gedekt vanuit de reserves.		
Gedekte incidentele lasten middels onttrekking aan reserves	-625.000	bate
.		
Diverse incidentele baten/lasten van geringe omvang	132.000	last
Gedekte incidentele lasten posten van geringe omvang tlv reserves	-113.000	bate
Subtotaal	-10.000	bate
.		

Programma/post	Bedrag	Bate/last
2. Dienstverlening		
Diverse incidentele baten/lasten van geringe omvang	70.000	last
Gedekte incidentele lasten posten van geringe omvang tlv reserves	-19.000	bate
Subtotaal	51.000	last
3. Sport en cultuur		
Diverse incidentele baten/lasten van geringe omvang	83.000	last
Gedekte incidentele lasten posten van geringe omvang tlv reserves	-83.000	bate
Subtotaal	-	last
.		
4. WMO en jeugd		
Extra subsidie ivm liquidatie SWOS	56.000	last
Toelichting:		
Per 1 januari 2019 is SWOS overgegaan naar Wijzijntraverse. Voor de financiële afwikkeling is een extra subsidie van €56.000,- verstrekt.		
Extra bijdrage liquidatie Stichting Peuterspeelzalen Steenbergen	77.000	last
Toelichting:		
Per 1 januari 2018 is de Stichting Peuterspeelzalen Steenbergen overgenomen door LPS Kindcentra. De financiële afwikkeling hiervan kost de gemeente € 77.000,-. Deze bijdrage wordt bijna geheel gedekt door een onttrekking aan de algemene reserve.		
kwaliteitsimpuls welzijnswerk Steenbergen	71.000	last
Toelichting:		
Betreft incidentele middelen voor het project kwaliteitsimpuls welzijnswerk om vorm te geven naar de overgang naar een brede welzijnsorganisatie.		
Onderzoek overschrijding jeugdzorg	157.000	last
Toelichting:		
Om de oorzaak van de overschrijding inzichtelijk te krijgen is door een externen bureau eerst een analyse van de oorzaken van de problematiek, zijn bestanden opgeschoond en zijn maatregelen in gang gezet op de bedrijfsvoering op orde te krijgen.		
Gedekte incidentele lasten middels onttrekking aan reserves	-1.045.000	bate
.		
Diverse incidentele baten/lasten van geringe omvang	32.000	last
Gedekte incidentele lasten posten van geringe omvang tlv reserves	-61.000	bate
Subtotaal	-713.000	bate
.		
5. Economie, recreatie en participatie		
Mutatie voorziening dubieuze debiteuren ISD	-70.000	bate
Toelichting:		

Programma/post	Bedrag	Bate/last
Jaarlijks wordt de hoogte van de voorziening opnieuw beoordeeld. De mutatie van de voorziening heeft een structureel karakter, het bedrag fluctueert dermate dat dit als incidenteel wordt aangemerkt.		
Bijdrage Natuurfonds/bovenwijkse voorzieningen AFC	-1.167.000	Bate
Met de provincie Noord-Brabant is een overeenkomst afgesloten over aan de gemeente Steenbergse te betalen bijdragen in het natuurfonds en bovenwijkse voorzieningen. De afgelopen jaren heeft de invordering van de bijdragen op een laag pitje gestaan door de stagnatie in de ontwikkeling van het gebied. Op 14 maart 2017 is besloten om de genoemde bijdragen weer te gaan invorderen met ingang van 2016.		
.		
Diverse incidentele baten/lasten van geringe omvang	44.000	last
Gedekte incidentele lasten posten van geringe omvang tlv reserves	-70.000	bate
Subtotaal	-1.263.000	Bate
.		
6. Milieu en ruimtelijke ordening		
Terugontvangst kosten ruimtelijk ordening	-106.000	Bate
Toelichting:		
Betreft inkomsten uit anterieure overeenkomsten voortvloeiend uit externe initiatieven op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling (wijzigingsplannen en bestemmingsplannen).		
Bouwgrondexploitatie, afwaardering grond RP1, fase 2	554.000	Last
Toelichting:		
De exploitatie van bedrijventerrein RP1 wordt gesplitst in fase 1 en fase 2. Aan de verdere ontwikkeling van fase 2 wordt voorlopig lagere prioriteit gegeven. De hiervoor reeds aangekochte grond wordt afgewaardeerd tot de agrarische waarde.		
Bouwgrondexploitatie, niet in ontwikkeling genomen projecten/nog geen overeenkomst	61.000	last
Toelichting:		
Voor diverse potentiële projecten worden voordat deze daadwerkelijk ontwikkeld worden reeds kosten gemaakt. Als deze projecten daadwerkelijk tot realisatie komen kunnen gemaakte kosten ten laste van deze projecten worden gebracht. Tot dat moment betreft het een last voor het betreffende jaar.		
Gedekte incidentele lasten middels onttrekking aan reserves	-40.000	bate
.		
Diverse incidentele baten/lasten van geringe omvang	40.000	last
Gedekte incidentele lasten posten van geringe omvang tlv reserves	-70.000	bate
Subtotaal	439.000	last
.		
7. Beheer openbare ruimte		
Baggeren Boomvaart	106.000	Last
Toelichting:		
Voor de baggerwerkzaamheden van de Boomvaart is € 125.000,-, te dekken ten laste van het baggerfonds, beschikbaar gesteld.		
Verbetering openbaar groen	112.000	Last

Programma/post	Bedrag	Bate/last
Toelichting:		
Diverse werkzaamheden zijn vanwege slechte weersomstandigheden doorgeschoven vanuit 2017. Deze voor 2018 extra kosten kunnen worden gedekt ten laste van de daarvoor gevormde reserve.		
Verwerven draagkracht voor ontwikkelen woonwagenbeleid	89.000	Last
Toelichting:		
Voor het verwerven van draagvlak voor het op te stellen woonwagenbeleid zijn door de gemeenteraad middelen beschikbaar gesteld. Deze worden gedekt door een onttrekking aan de algemene reserve.		
Gedekte incidentele lasten middels onttrekking aan reserves	-307.000	bate
.		
Gedekte incidentele lasten posten van geringe omvang tlv reserves	-15.000	bate
Subtotaal	-15.000	Bate
8. Financiering		
Suppletieaangiften OB/BCF ivm herrekening mengpercentage	77.000	Last
Toelichting:		
In 2018 zijn beschikkingen ontvangen voor de herrekende mengpercentages 2013 t/m 2017 en de gevolgen daarvan voor de aangifte OB/BCF. Over het te betalen gedeelte wordt een daarvoor een boete en een boeterente berekend.		
Slotuitkering liquidatie intergas	-145.000	Bate
Toelichting:		
Intergas is een 8 jaar geleden "verkocht". Gedurende deze 8 jaar is er een bedrag in depot gehouden voor het geval dat eventuele schadeclaims zouden volgen. Dit is niet gebeurd, waarna het in depot gehouden bedrag tot uitkering is gekomen, waarna het dossier Intergas helemaal kan worden afgesloten.		
Mutatie voorziening dubieuze debiteuren	62.000	Last
Toelichting:		
Jaarlijks wordt de hoogte van de voorziening opnieuw beoordeeld. De mutatie van de voorziening heeft een structureel karakter, het bedrag fluctueert dermate dat dit als incidenteel wordt aangemerkt.		
Gedekte incidentele lasten middels onttrekking aan reserves	-164.000	bate
.		
Diverse incidentele baten/lasten van geringe omvang	16.000	last
Gedekte incidentele lasten posten van geringe omvang tlv reserves	-16.000	bate
Subtotaal	-170.000	bate
.		
Totaal per saldo (- = bate/+ = last)	-1.681.000	bate

Niet alle incidentele baten en lasten hebben invloed op het resultaat in 2018. Sommige bedragen zijn namelijk toegevoegd of onttrokken aan een reserve. Deze zijn reeds in bovenstaande tabel verwerkt.

Het effect van de incidentele baten en lasten op het resultaat is als volgt:

Omschrijving	Bedrag
Resultaat na bestemming	1.632.000
Incidentele baten en lasten met invloed op het resultaat (Zie voor een nadere specificatie het overzicht van Incidentele baten en lasten)	1.681.000
Resultaat na bestemming exclusief incidentele mutaties	-49.000

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Een overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen luidt als volgt:

Programma	Reserve	toevoeging	onttrekking	Toelichting
Sport en cultuur	Res gemeenschapshuis D'oord		22.512	dekking kapitaallast investering
Sport en cultuur	reserve vernieuwbouw 't Cromwiel/culturele zaal		45.059	dekking kapitaallast investering
Financiering	Reserve huisvesting		211.129	dekking kapitaallast investering
Sport en cultuur	Res herinrichting bibliotheek		11.911	dekking kapitaallast investering
Beheer openbare ruimte	Res.JOP Nieuw-Vossemeer		7.124	dekking kapitaallast investering
Beheer openbare ruimte	Baggerfonds	50.000		dekking toekomstige kosten opruimen baggerslib
Financiering	Res.ICT investeringen informatieplan 2009/2010		46.376	dekking kapitaallast investering website
Sport en cultuur	Res.sportpark Noordlangeweg Dinteloord		139.597	dekking kapitaallast investering
Sport en cultuur	Res.div. kredieten investeringstaat 2009		10.200	dekking kapitaallast renovatie tennispark NV
Financiering	Res.div. kredieten investeringstaat 2009		17.286	dekking kapitaallast vervanging rollend materieel
Dienstverlening	Res. Investerings I&A 2012		8.800	dekking kapitaallast vervanging website
Bestuur en Veiligheid	Res. Investerings I&A 2012		48.301	dekking kapitaallast Mit-office
Bestuur en Veiligheid	Res. Investerings I&A 2013		12.900	dekking kapitaallast diverse investeringen I&A
Sport en cultuur	Res.kunstgrasveld vv Steenbergen		27.284	dekking kapitaallast investering
Sport en cultuur	Huisvesting consultatiebureau Steenbergen		2.678	dekking kapitaallast investering
Sport en cultuur	Kunstgrasveld vv NVS		24.372	dekking kapitaallast investering
Sport en cultuur	Kunstgrasveld sc Kruisland		26.901	dekking kapitaallast investering
Financiering	Res. Investerings I&A 2015		26.913	dekking kap.last schijvenkabinet, belastingpakket, 2 servers

Programma	Reserve	toevoeging	onttrekking	Toelichting
Investering	Renovatie jachthaven/ havenkantoor		69.299	dekking kapitaallast investering Onttr. Jaarlstn. 2018
WMO&Jeugd	Res. Renovatie Vraagwijzer		10.077	dekking kapitaallast investering

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de gemeente Steenbergen. Het voor de gemeente Steenbergen toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 189.000,- zijnde het van toepassing zijnde algemeen bezoldigingsmaximum.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

Bedragen x € 1	Dhr. M.J.P. de Jongh RA	MW. Drs. E.P.M. van der Meer
Functiegegevens	Gemeentesecretaris/ algemeen directeur	griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	104.121	82.686
Beloningen betaalbaar op termijn	16.905	12.172
<i>subtotaal</i>	<i>121.026</i>	<i>94.858</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000	189.000
/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	121.026	94.858
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017		
Bedragen x € 1	Dhr. M.J.P. de Jongh RA	Mw. Drs. E.P.M. van der Meer
Functiegegevens	Gemeentesecretaris/ algemeen directeur	griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja

Bedragen x € 1	Dhr. M.J.P. de Jongh RA	MW. Drs. E.P.M. van der Meer
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	101.596	77.953
Beloningen betaalbaar op termijn	15.619	10.621
<i>Subtotaal</i>	<i>117.215</i>	<i>88.574</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000	181.000
Totale bezoldiging	117.215	88.574

1b. Leidinggevende topfunctionarissen, zonder dienstbetrekking¹ in de periode kalendermaand 1 t/m 12

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

1d. Topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700,- of minder

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

3. Overige rapportageverplichting op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Balans met toelichting

Balans

				x € 1.000,--
Activa	31-12-2018	31-12-2017		
Vaste activa				
Immateriële vaste activa		-		-
<i>Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief</i>	-	-		
Materiële vaste activa		46.403		41.486
<i>Investerings met economisch nut:</i>				
- gronden uitgegeven in erfpacht	-	-		
- overige investeringen met een economisch nut	32.325	32.729		
<i>Investerings met economisch nut, waarvoor heffing</i>	7.769	6.860		
<i>Investerings in openbare ruimte met maatsch.nut</i>	6.309	1.897		
Financiële vaste activa		2.621		2.122
<i>Kapitaalverstrekingen aan:</i>				
- Deelnemingen	135	135		
<i>Overige langlopende leningen</i>	2.486	1.987		
<i>Overige uitzettingen (rentetypische looptijd één jaar of langer)</i>				
Totaal vaste activa		49.024		43.608
Vlottende activa				
Voorraden		984		3.996
<i>Grond- en hulpstoffen</i>				
<i>Niet in exploitatie genomen bouwgronden</i>	-	-		
<i>Overige grond- en hulpstoffen</i>	38	38		
<i>Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie</i>	935	3.951		
<i>Gereed product en handelsgoederen</i>	12	7		
<i>Uitzettingen (rentetypische looptijd één jaar of minder)</i>		18.015		25.120
<i>Vorderingen op openbare lichamen</i>	7.293	8.592		
<i>Uitzettingen in 's Rijks schatkist</i>	8.471	13.672		
<i>Overige vorderingen</i>	2.251	2.856		
Liquide middelen		345		646
<i>Kassaldi</i>	1	2		
<i>Banksaldi</i>	343	644		
Overlopende activa		466		259
<i>Overige vooruitbetaalde bedragen en overlopende activa</i>	466	259		
Totaal vlottende activa		19.810		30.021
Totaal activa		68.833		73.629

				x € 1.000,--
Passiva	31-12-2018		31-12-2017	
Vaste passiva				
Eigen vermogen		39.275		41.261
<i>Algemene reserve</i>	11.251		13.071	
<i>Reserve ruimtelijke ontwikkeling</i>	302		285	
<i>Reserve economische ontwikkeling</i>	2.210		2.210	
<i>Reserve beheer openbare ruimte</i>	10.661		10.885	
<i>Bestemmingsreserve overig</i>	13.220		14.233	
<i>Gereasileerde resultaat</i>	1.631		577	
Voorzieningen		18.940		19.369
<i>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</i>	2.086		1.961	
<i>Egalisatievoorzieningen</i>	15.341		15.841	
<i>Voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is</i>	1.513		1.567	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		2		2
<i>Waarborgsommen</i>	2		2	
Totaal vaste passiva		58.217		60.632
Vlottende passiva				
Netto-vlottende schulden (rentetypische looptijd korter dan één jaar)		7.057		6.810
<i>Banksaldi</i>				
<i>Overige schulden</i>	7.057		6.810	
<i>Kasgeldleningen, bij openbare lichamen</i>				
<i>Overige kasgeldleningen</i>				
Overlopende passiva		3.558		6.187
<i>Opgebouwde verplichtingen die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen</i>	1.054			
<i>Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren</i>	2.504		6.187	
<i>Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen</i>				
.				
.				
Totaal vlottende passiva		10.615		12.997
Totaal passiva		68.833		73.629
Gewaarborgde geldleningen		2.628		3.005

Toelichting op de balans

(De in de tabellen opgenomen bedragen zijn in duizendtallen)

Activa

Vaste activa

Materiële vaste activa	31-12-2017	investeringen	des- investering	bijdragen derden	(extra) afschrijving	afwaardering	31-12-2018
Gronden en terreinen	6.234	151			188		6.588
Gronden uitgegeven in erfpacht	-						-
Woonruimten	6				3		3
Bedrijfsgebouwen	19.824	118			843		19.099
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken							
Economisch nut	3.531	88			112		3.507
Economisch nut, waarvoor heffing	5.814	630			332		6.112
Maatschappelijk nut	1.897	4.858		269	178		6.309
Vervoermiddelen	672	489			185		976
Machines, apparaten en installaties	203	52			40		214
Overige materiële activa							
Economisch nut	2.259	103			424		1.938
Economisch nut, waarvoor heffing	1.046	834			222		1.657
Maatschappelijk nut	-						-
	41.486	7.322	-	269	2.528	-	46.403

Op de materiële vaste activa wordt lineair afgeschreven. Over gronden wordt niet afgeschreven. Hiervan zijn per 31 december 2018 geen gronden en terreinen in erfpacht uitgegeven. Met ingang van de jaarrekening 2017 worden "Nog niet in exploitatie genomen gronden" verantwoord onder materiële vaste activa. Dit geldt voor het Bp Welberg Centrum en Bp Reinierpolder I, fase 2. dat eind 2018 met een boekwaarde van € 148.000,- (Bp Welberg Centrum) en € 284.000,- (Bp Reinierpolder I, fase 2) is verantwoord onder "Gronden en terreinen".

De vermeerdering in 2018 betreft de herinrichting van de N257 en de N259, gebiedsgerichte aanpak Steenberg Zuid, groot onderhoud havenkanaal Dinteloord en vervanging masten en armaturen openbare verlichting.

Er is in 2018 voor een nettobedrag van € 7.052.000,- in materiële vaste activa geïnvesteerd. Tot de belangrijkste investeringen behoorden:

- Vervanging en verbetering riolering € 630.000,-
- Herinrichting en groot onderhoud N257 en N259 € 3.397.000,-
- Groot onderhoud havenkanaal Dinteloord € 667.000,-
- Vervanging masten openbare verlichting € 635.000,-
- Omgekeerd inzamelen (5 en 10 jr) € 639.000,-
- Vervanging Ford Transit (10 stuks) € 408.000,-

Voor de kapitaallasten inzake de renovatie jachthaven/havenkantoor is een dekkingsreserves gevormd ten laste van de algemene reserve.

De bijdragen van derden welke een directe relatie hebben met de investeringen en diensgevolge hierop in mindering zijn gebracht:

- Ontvangen subsidie voor de herinrichting en groot onderhoud van de N259 ad € 269.000,-

Onder de afschrijvingen is een extra afschrijving opgenomen voor een bedrag van € 70.000,-. In het kader van het bezuinigingstraject in het kader van privatisering zijn de kleedaccommodaties van de sportparken overgegaan naar de sportverenigingen. Als gevolg hiervan zijn de kleedaccommodaties van het sportpark aan de Steenbergseweg te Dinteloord afgeschreven voor een bedrag van € 70.000,-.

Financiële vaste activa	31-12-2017	vermeerdering	vermindering	afschrijving	31-12-2018
Hypotheek ambtenaren	79		10		69
Overige leningen	193	9	28	2	172
Kapitaalverstrekking SVN (Startersleningen)	1.619	710	123		2.206
Idem (duurzaamheidsleningen)	96	52	15		133
Rekening-courantverhouding Svn	319		414		-95
Aandelen	135				135
Overige uitzettingen (looptijd één jaar of langer)	-				-
	2.442	771	590	2	2.621

Per 31 december 2018 was aan 5 personeelsleden een hypothecaire geldlening verstrekt. Het gemiddeld uitstaand bedrag per personeelslid bedroeg op 31 december 2018 bijna € 14.000,-. Onder de overige leningen is in 2018 een geldlening opgenomen welke is verstrekt aan s.c. Kruisland ten behoeve van overdracht kleedaccommodaties. Het saldo van deze lening bedroeg eind 2018 € 7.200,-

Kapitaalverstrekking SVN betreft de via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting verstrekte geldleningen. Het uitstaande bedrag van de uitstaande startersleningen bedraagt per 31 december 2018 € 2.206.000,-. Voor duurzaamheidsleningen is dit € 133.000,-. In 2018 is voor startersleningen € 200.000,- extra beschikbaar gesteld.

Verloop SVN leningen

In 2018 zijn 25 nieuwe startersleningen voor totaal een bedrag van € 710.000,- verstrekt. Het totaal aan uitstaande geldleningen eind 2018 is 101 voor een bedrag van € 2.000.000,-. Het aantal in 2018 verstrekte duurzaamheidsleningen is 7 leningen voor een bedrag van € 52.000,-. Eind 2018 staan totaal 22 leningen uit voor een bedrag van € 134.000,-. Het verloop van de verstrekte leningen ziet er als volgt uit:

SVN lening	uitstaande leningen per 31-12-2017	verstrekkingen	aflossingen	oninbaar	uitstaande leningen per 31-12-2018
Startersleningen	1.619	710	123		2.206
Duurzaamheidsleningen	96	52	15		134
	1.715	762	138	-	2.339

Eind 2018 ziet het aandelenbezit er als volgt uit:

- Aandelen BNG (11.583) € 26.300,-
- Aandelen Rewin € 4.100,-
- Aandelen Brabant Water (33.862) € 104.400,-

Vlottende activa

Voorraden	31-12-2018	31-12-2017
<i>Grond- en hulpstoffen</i>		
Straatmateriaal	38	38
<i>Onderhandenwerk</i>		
Bouwgronden in exploitatie	935	3.835
<i>Gereed product en handelsgoederen</i>		
Rijbewijzen/eigen verklaringen	12	7
	984	3.880

Onderhanden werk betreft de plannen waarbij de gemeente Steenberg en een actieve grondpolitiek voert. Gedurende het jaar zijn er geen nieuwe plannen opgenomen. De plannen waarbij de gemeente Steenberg en een actieve grondbeleid voert en die door de raad is vastgesteld betreffen de volgende bouwgronden in exploitatie:

Onderhanden werk	Boekwaarde per 31-12-2017	Investeringen en overige overige vermeerderingen 2018	Opbrengsten (verminderingen) 2018	(Tussentijdse) verlies/ winstneming 2018	Boekwaarde per 31-12-2018
<i>Bouwgronden in exploitatie:</i>					
Buiten de Veste	-387	-4.931	-5.343	-26	-1
De Pinas	2.234	-5.342	-2.007	1.102	1
Ram v.Hagedoornstr (Yacintha)	-31	-252	-414	-130	-
Uitbreiding Reinierpolder 1	2.019	-3.189	-1.198	-	28
Totaal Onderhandenwerk	3.835	-13.714	-8.961	946	28

Een gedetailleerd overzicht van het verloop van de gronden in exploitatie luidt als volgt:

Complexen in exploitatie	Totaal geïnves- teerd	Totaal verkocht	(Tussen- tijdse) verlies/ winstne- ming	Boek- waarde 1-1-2019	Nog te investe- ren	% van tot.geïn- vesteerd	Nog te verko- pen	% van totaal te ver- kopen	Resultaat op netto contante waarde	Verwacht resultaat pos. (= -)/ neg. (= +)
Buiten de Veste	5.721	6.975	26	-1.229	15.884	74%	14.680	68%	-21	-25
De Pinas (voorheen Oostgroeneweg)	5.909	3.790	-1.103	1.017	797	12%	1.816	32%	-2	-2
Reinierpolder I (uitbreiding)	2.455	1.336	28	1.147	1.968	45%	3.385	72%	-221	-269
Ram van Hagedoornstraat (Yacintha)	291	414	123	-	-	0%	-	0%	7	-
Totaal	14.376	12.514	-927	935	18.650		19.881		-236	-296

Bij de bovenstaande gronden in exploitatie gelden de onderstaande parameters:

1. Voor prijsstijging kosten wordt er rekening gehouden met een stijging (inflatie) van 2,5%. 2. In het kader van het voorzichtigheidsbeginsel wordt er 0% dus geen rekening gehouden met prijsstijging

opbrengsten. 3, Vanwege het ontbreken van rentelasten wordt er 0% rente toegerekend. 4. Als laatste wordt er rekening gehouden met een dinsconteringsvoet van 2% conform BBV.

Zoals hierboven blijkt sluit, op basis van de laatst bekende cijfers en eventueel daarop genomen maatregel (onttrekking reserve), sluit de exploitatie van De Pinas (voormalig Sportpark Oostgroeneweg) nagenoeg kostendekkend. De exploitatie van de Ram van Hagedoornstraat is afgesloten met een minimaal verlies.

Voor de exploitaties van Buiten de Veste en Reinierpolder I wordt een, zij het geringe, winst voorzien. Winstneming is in dit stadium niet aan de orde.

Bedrijventerrein Reinierpolder I is gesplitst in een 1e en 2e fase. Fase 2 zal vooralsnog niet verder worden ontwikkeld, hierdoor heeft een afwaardering van ruim € 550.000,- plaats moeten vinden.

Voor een nadere toelichting op de diverse complexen wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

Uitzettingen (rentetypische looptijd één jaar of minder)	31-12-2018	31-12-2017
Overige vorderingen:		
Belastingdebiteuren	910	838
Debiteuren sociale zaken	1.132	1.209
Overige debiteuren	8.144	9.876
Voorziening dubieuze debiteuren incl. debiteuren soza	-642	-794
Rekening-courantverhouding met het rijk:		
Schatkistbankieren	8.471	13.672
Totaal	18.015	24.801
<i>Waarvan vorderingen op openbare lichamen</i>	<i>7.293</i>	<i>8.592</i>

Van de belastingdebiteuren stond begin maart 2018 nog € 633.000,- open. Hiervan had € 272.000,- betrekking op het belastingjaar 2016 of eerder, € 103.000,- op belastingjaar 2017 en ook € 258.000,- op belastingjaar 2018. Van het openstaande saldo van de debiteuren sociale zaken en de overige debiteuren was eind maart 2018 € 8.188.000,- nog te ontvangen. Hierin zit onder andere de declaratie van het BTW-compensatiefonds 2018 ad € 4.672.000,-, € 1.764.000,- vorderingen op andere overheidsinstanties en € 1.106.300,- debiteuren sociale zaken. Van de openstaande bedragen wordt ruim € 642.000,- als dubieus aangemerkt. Hiervan heeft € 264.000,- betrekking op debiteuren sociale zaken en € 378.000,- op belastingdebiteuren. Voor de dubieuze debiteuren zijn voorzieningen gevormd.

Liquide middelen	31-12-2018	31-12-2017
Rabobank	124	400
Rabo belastingen	20	45
BNG	194	194
BNG belastingen	5	5
Kas	1	2
Kruisposten	-	-
	345	646

Bij de BNG en de Rabo heeft de gemeente een kredietfaciliteit van respectievelijk € 4,3 mln en € 0,5 mln.

Schatkistbankieren/drempelbedrag

De wet verplicht schatkistbankieren is op 15 december 2013 van kracht geworden. Alle decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden. De gelden mogen niet langer buiten de schatkist worden weggezet. Wel mogen decentrale overheden overtollige middelen aan elkaar uitlenen, zolang er geen sprake is van een toezichtrelatie, om zodoende een beter rendement te halen dan bij de schatkist. De schatkist biedt geen leen- of roodstandfaciliteiten aan. Deelname per 1 januari 2014 van decentrale overheden aan het schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector, waardoor de externe financieringsbehoefte van het rijk minder wordt. Dit vertaalt zich in een lagere staatsschuld. Voor gemeenten geldt een doelmatigheidsdrempel van 0,75% van het begrotingstotaal. Op grond van artikel 52c van het wijzigingsbesluit BBV is het verplicht om een toelichting over het schatkistbankieren op te nemen.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x €1.000,-)					
		Verslagjaar 2018			
(1)	Drempelbedrag	416,7			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	295	461	348	279
(3a)= (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag				
(3b)= (2) < (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	45	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	55.558			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	55.558			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Het deel van het begrotingstotaal dat € 500 miljoen te boven gaat	416,7			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve	26.566	41.986	31.993	25.713

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x €1.000,-)					
	bedragen tellen als nihil)				
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) = (5a)/5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	295	461	348	279

Overlopende activa	31-12-2018	31-12-2017
Vorderingen faciliterend grondbeleid	225	
Overige vooruitbetaalde bedragen	241	259
	466	259

De plannen waarbij de gemeente Steenbergen zelf geen actieve grondbeleid voert maar waaabij het initiatief bij een andere marktpartij ligt (ABA overeenkomsten) en die niet door de raad zijn vastgesteld worden als het om vorderingen gaan opgenomen onder de overlopende activa. Er zijn de volgende vorderingen met betrekking tot faciliterend grondbeleid plannen:

Vorderingen faciliterend grondbeleid	Stand per 31-12-2018
<i>Overeenkomsten:</i>	
De Landerije Welberg	37
Couvingepark	187
Totaal vorderingen faciliterend grondbeleid	225

Passiva

Eigen vermogen

Reserves	31-12-2018	31-12-2017
Algemene reserve	11.251	13.071
Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling (RO)	302	285
Reserve Economische ontwikkeling	2.210	2.210
Reserve Beheer openbare ruimte	10.661	10.885
Bestemmingsreserve overig	13.220	14.233
Totaal	37.644	40.684

In onderstaand overzicht wordt per reserve het verloop in 2018 opgenomen.

Algemene reserve	Saldo 01-01-2018	Toevoeging	Onttrekking/ resultaatbestemming	Saldo 31-12-2018
Algemene reserve	10.250	386	2.092	8.544
Risico reserve	2.387	-	-	2.387
Decentralisatie sociaal domein	270	-	135	135
Onderzoeksbudget raad	10	-	-	10
Res. overhev. budgetten	78	234	206	106
HRM reserve	-	-	-	-
Res. eenmalige zaken 2015	34	-	7	27
Res. eenmalige zaken 2016/2017	42	-	-	42
Egalisatiereserve leges omgevingsvergunning	-	-	-	-
Centrumfonds Steenberghe	-	-	-	-
Priv.gem.sport- en welzijnsacc.	-	-	-	-
Voordelig resultaat 2017	577	-	577	-
	13.648	620	3.016	11.251

Algemene reserve

In 2018 is een gedeelte van het voordelig resultaat 2018 ad € 386.650,- toegevoegd aan de algemene reserve.

Aan de algemene reserve is totaal een bedrag van € 2.091.500,- onttrokken. De onttrekkingen betreffen o.a.:

- Kosten tbv het werkprogramma en formatie handhaving 2018 € 215.800,-
- Dekking diverse kosten wmo en jeugdzorg 2018 € 900.000,-
- Eenmalige zaken bestaand beleid 2018 € 164.200,-
- Kosten liquidatie afrekening SPS € 73.500,-
- Dekking diverse kosten najaarsnota € 56.000,-
- Kosten tbv visie energie en ruimte € 45.000,-
- Kosten tbv woonwagebeleid € 89.000,-
- Kosten doorontwikkeling organisatie € 278.800,-

Niet alle zaken waarvoor door de raad middelen vanuit de algemene reserve beschikbaar zijn gesteld zijn gerealiseerd of nog niet helemaal gerealiseerd. Ook zijn middelen beschikbaar gesteld voor zaken waarvan de uitvoering in latere jaren ligt. Een overzicht van deze op de algemene reserve drukkende verplichtingen luidt is volgt:

Nog uit te voeren werkzaamheden/projecten/te maken kosten per 31 december 2018:

- Uitbreiding formatie applicatiebeheer € 15.000,-
- Opstellen toekomstvisie € 95.000,-
- Kunstwerken per kern € 48.000,-
- Canon van Steenbergen € 9.000,-
- Projectleider kerngericht werken € 30.000,-
- Initiatievenfonds € 38.000,-
- Monitoring/sturing sociaal domein lokaal/regionaal € 55.000,-
- Centrummanager/proj.budget centrummanagement € 40.000,-
- AFC adviezen derden € 15.000,-
- Streekorg.Brab.Wal, div.proj. € 25.000,-
- Vesting Steenbergen/Expeditie Nassau € 25.000,-
- Centrumhaven Dinteloord € 25.000,-
- Landschappen van Allure, extra budget proj.management € 50.000,-
- Onderzoek toekomst Sunclass € 41.000,-
- Ruimt.kwaliteitsverbet.woningbouw/bedrijven € 25.000,-
- Opstellen landschapskaart € 15.000,-
- Uitwerking vesting Steenbergen € 25.000,-
- Onderzoek naar klimaatadaptatie € 40.000,-
- Inhuur bepaling gebruiksopp. woningen € 44.000,-

Naast bovenstaande verplichtingen is in de meerjarenbegroting 2019-2022 totaal een bedrag van € 3.239.000,- aan onttrekkingen opgenomen. De netto vrije algemene reserve bedraagt dan € 4.646.000,-.

Risicoreserve

Deze reserve heeft als bestemming het opvangen van financiële tegenvallers zonder dat het beleid van de gemeente moet worden aangepast. Uit de bij de jaarrekening actualisatie van de risico's en de hieruit berekende minimumhoogte van de risico was er geen verhoging nodig in 2018 omdat de reserve boven de ondergrens van 1,0 is. De reserve valt in 2018 in klasse C (1,0 - 1,4) zoals voorgeschreven volgens de beleidsnotitie.

In 2018 zijn aan de risicoreserve geen onttrekkingen geweest. In de paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheer is een meer uitgebreide toelichting opgenomen over de totstandkoming van deze reserve en de risico's die hieruit eventueel moeten worden gedekt.

Decentralisatie sociaal domein

Deze reserve is gevormd uit niet bestede middelen 2015 en 2016. Bij de begroting 2018 is besloten deze middelen organisatiebreed in te zetten. In 2018 is € 135.000,- aan de reserve onttrokken, mede ter dekking van de extra kosten binnen het sociaal domein. In 2019 zal de laatste deel van de reserve vrijvallen.

Onderzoeksbudget gemeenteraad

Om niet een structureel beslag te leggen op de budgettaire ruimte van de begroting is voor eventuele inhuur van expertise door de gemeenteraad een reserve gevormd. Jaarlijks zal bekeken worden of en voor hoeveel over deze reserve is beschikt en indien nodig ten laste van de algemene reserve weer wordt aangevuld tot € 10.000,-. In 2018 zijn er geen beschikkingen over de reserve geweest.

Reserve overheveling budgetten

In de budgetregeling is opgenomen dat onder bepaalde voorwaarden budgetten mogen worden overgeheveld naar het volgend jaar. In praktische zin wordt voor deze budgetten een bestemmingsreserve gevormd. In de najaarsnota 2018 zijn de volgende overhevelingen opgenomen:

- Uitvoering visie energie en ruimte € 30.000,-
- Realisatie energiebesparing en duurzame energieopwekking gemeentelijke gebouwen € 13.000,-

- Realisatie fietspad benedensas € 22.500,-
- Juridische zaken, opschonen regelingen € 40.000,-

Reserve éénmalige zaken

Betreft twee reserves voor de dekking van de éénmalige zaken over 2015 en 2016/2017. Van de reserve éénmalige zaken 2015 resteert eind 2018 nog een bedrag van € 27.200,-, € 7.200,- voor inhuur ten behoeve van handhaving Sunclass en € 20.000,- voor het Plan van aanpak/schetsontwerp stadspark Steenberg.

Van de reserve éénmalige zaken 2016/2017 resteert nog € 42.000,-. Dit is geheel bestemd voor Burgerparticipatie in de openbare ruimte.

Voordelig saldo 2017

Bij raadsbesluit van 28 juni 2018 is besloten om het voordelig saldo 2017 als volgt te besteden:

- toevoegen aan de algemene reserve € 385.800,-
- toevoegen aan de bestemmingsreserve "Overheveling budgetten" € 191.200,-

Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling (RO)	Saldo 01-01-2018	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2018
Res. Ruimtelijke ontwikkeling (vml.nat.fds/bovenw.voorz.)	114	37	5	146
Afgesloten bestemmingsplannen	171	5	20	156
	285	42	25	302

Ruimtelijke ontwikkeling (vml. Bovenwijkse voorzieningen/Natuurfonds)

De reserve wordt gevoed door storting van de ontvangen bijdragen ruimtelijke ontwikkeling. Gezien de wijziging van de regelgeving kan dit niet meer gebeuren direct bij een grondverkoop. Er zal in 2018 worden bekeken hoe met deze reserve moet worden omgegaan. In 2018 zijn de ontvangen bijdragen voor het bomenfonds, ad € 6.000,-, en de boveplanse bijdragen voor Hof van Engelbregt/Olmentuin, totaal € 31.000,-, aan de reserve toegevoegd. Daartegenover hebben de volgende onttrekkingen plaatsgevonden:

- € 5.000,- boomplantdag

Daarnaast resteert per 31 december 2018 enkel nog een "claim" op de reserve van totaal € 3.300,- voor de dekking van de kosten voor plankosten Kruislandse krekens. Daarnaast is er in 2018 en voor de komende jaren enkel een onttrekking van jaarlijks € 5.000,- opgenomen voor de dekking van de kosten van de boomplantdag.

Afgesloten bestemmingsplannen

Deze reserve is gevormd voor dekking van nog te maken kosten op reeds afgesloten bestemmingsplannen. Het verloop hiervan luidt als volgt:

Omschrijving	Saldo 01-01-2018	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	saldo 31-12-2018
Vesting Noord	49		20		30
Molenkreek	76				76
D'n Darink	46		-		45
BP voorm Yacinthaschool	-	5			5
Totaal	171	5	20	-	155

Vesting Noord

Het resterende bedrag is bestemd voor infrastructurele voorzieningen aan Vestinglaan/Nieuwstad en voor de aanleg van een voetpad onderaan de westzijde van de dijk langs de waterloop aan de Westhavendijk.

Molenkreek

Het bedrag is enerzijds bestemd voor de dekking van de herstelkosten van de schade c.q. herinrichting van de omliggende infrastructuur (Wipmolen, van Heemskerkstraat, incl. openbaar groen, verlichting etc.), ad € 33.000,-, en anderzijds voor de aanleg van een waterberging en ecologische inrichting langs de Molenkreek, ad € 42.800,-. Het laatste hangt nauw samen met de ontwikkeling van bestemmingsplan de Pinas (vml Oostgroeneweg).

D'n Darink

In 2015 is de bouw van de laatste woning afgerond en is begonnen met het verder woonrijpmaken van het plan. Hiervoor is nog

€ 45.000,- nodig na 2018. Dit betreft voornamelijk kosten voor openbaar groen.

Bp voormalig Yacinthascjhooi

Er is in 2018 een bedrag opgenomen voor de nog aan te leggen groenvoorzieningen.

Reserve Economische ontwikkeling	Saldo 01-01-2018	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2018
Res.ruimtelijke ontwikkeling AFCNP/natuur	1.912	-	-	1.912
Res.ruimtelijke ontwikkeling AFCNP/bovenwijks	298	-	-	298
	2.210	-	-	2.210

Ruimtelijke ontwikkeling AFCNP (natuurfonds+bovenwijks)

In 2018 zijn er geen toevoegingen en onttrekkingen geweest aan deze reserve.

Reserve Beheer openbare ruimte (BOR)	Saldo 01-01-2018	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2018
Baggerfonds	156	50	106	100
Herinricht./toekomst.onderhoud N257	180	-	-	180
Herinricht./toekomst.onderhoud N259	572	-	-	572
A4, overige wegen	719	-	-	719
Best.res. De Heen	50	-	-	50
Res.openbare ruimte	4.890	-	440	4.450
Best.res. Openbare verlichting	15	-	15	-
Res.vervanging openbaar groen	178	-	112	66
Dekk.res.dorpspln NV	110	-	4	106
Dekk.res.ecologische verbindingzones	700	-	-	700
Dekk.res.groot onderhoud havenkanaal Dinteloord	340	440	-	780
Herinrichting N259	2.975	-	37	2.938
	10.885	490	714	10.661

Baggerfonds

De bestemmingsreserve wordt gevormd ter dekking van toekomstige kosten voortkomend uit baggerwerkzaamheden. In 2018 is hieraan € 50.000,- toegevoegd. De onttrekking, ad € 106.000,-, betreft de baggerwerkzaamheden Boomvaart.

Herinrichting/toekomstig onderhoud N257

Het saldo per 31 december 2018 is bestemd voor de dekking van de nog resterende uitgaven op het krediet van de herinrichting van de N257.

Herinrichting/toekomstig onderhoud N259

In 2018 is er niets onttrokken aan de dekkingsreserve herinrichting en groot onderhoud N259.

Het restant van de reserve is bestemd voor voornamelijk onderhoud en vervanging van groen en bermen en het onderhoud en vervanging van de verkeersregelininstallatie.

Herinrichting/toekomstig onderhoud overige wegen A4

Met ingang van 16 juli 2015 berust ook het beheer en onderhoud van de kruisende-, toeleidende- en parallelwegen/fietspaden met bijkomende werken, voor zover zij op grondgebied van Steenberg en liggen, bij de gemeente. Hiervoor is van het rijk een vergoeding ontvangen. In voorgaande jaren hebben ten laste van deze reserve diverse bestedingen plaatsgevonden. Het restant van de reserve is bestemd voor voornamelijk onderhoud en vervanging van groen en bermen.

Diverse werken De Heen

Met betrekking tot de verkoop van diverse locaties in De Heen is € 50.000,- nodig voor in verband met deze verkoop samenhangende kosten inzake milieu/asbest en plan- civieltechnische kosten.

Reserve openbare ruimte

Bij raadsbesluit van 21 juli 2016 is bij de actualisatie van de beheerplannen wegen, civiele kunstwerken en openbare verlichting besloten tot de vorming van deze reserve voor een bedrag van € 5.000.000,-. Deze reserve wordt gevormd voor dekking toekomstige kapitaallasten van de investeringen zoals rehabilitatie en kosten aanvullend wegenbeheer, verkeersmaatregelen etc. In 2018 is € 440.000,- aan de reserve onttrokken voor de vorming van een dekkingsreserve groot onderhoud havenkanaal Dinteloord.

Openbare verlichting

In 2018 is de resterende saldo van € 15.000,- onttrokken aan de reserve voor vervangingen en bijplaatsingen. Hiermee kan de reserve worden opgeheven.

Reserve vervanging openbaar groen

In 2017 is er een bedrag van €175.000,- in de begroting opgenomen ter besteding aan het openbaar groen in 2018/2019. Hiervan is in 2018 € 111.600,- uitgegeven en resteert er nog € 63.400,- die zal worden uitgegeven in 2019.

Dekkingsreserve Renovatie dorpsplein Nieuw-Vossemeer

Voor de dekking van de jaarlijkse afschrijvingskosten van de renovatie van het dorpsplein te Nieuw-Vossemeer is ten laste van de reserve Openbare ruimte in 2017 een dekkingsreserve van € 109.500,- gevormd. In 2018 is € 3.900,- aan afschrijvingskosten onttrokken aan de reserve.

Dekkingsreserve Ecologische verbindingzones

Voor de dekking van de jaarlijkse afschrijvingskosten van de aanleg van Ecologische verbindingzones is ten laste van de reserve Openbare ruimte een reserve van € 700.000,- gevormd.

Dekkingsreserve Groot onderhoud havenkanaal Dinteloord

Voor de dekking van de jaarlijkse afschrijvingskosten van het groot onderhoud aan het havenkanaal Dinteloord is in 2017 een reserve van € 340.000,- gevormd. In 2018 is de reserve verhoogd met € 440.000,- voor de extra jaarlijkse afschrijvingskosten in verband met de aanvullende groot onderhoud aan het havenkanaal Dinteloord.

Herinrichting N259

Deze dekkingsreserve is gevormd voor de gedeeltelijke dekking van de afschrijvingslasten die voortkomen uit het beschikbaar gestelde krediet van ruim 4 mln. voor de herinrichting van de N259.

Aangezien de dekking reserve maar 80% van de totale uitgaven dekt is er in 2018 ook maar 80% van de afschrijvingskosten ad. € 37.200,- onttrokken aan de reserve.

Bestemmingsreserve overig	Saldo 01-01-2018	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2018
Res.begr.pl Steenbergseweg	217	-	-	217
Aanleg parkeerplaatsen	-	-	-	-
Nog te besteden overheidsbijdragen	96	-	18	79
Kleedlokalen buitensportaccommodaties	215	-	41	174
Res. Begraafplaats Zuideinde	4	-	-	4
Reserve BTW-compensatiefonds	127	-	19	108
Res gemeenschapshuis Dinteloord *	607	-	23	584
Reserve vernieuwbouw 't Cromwel/culturele zaal *	1.160	-	45	1.115
Reserve huisvesting *	5.999	-	211	5.788
Res herinrichting bibliotheek *	131	-	12	119
Res.JOP Nieuw-Vossemeer *	15	-	7	8
Res.ICT investeringen informatieplan 2009/2010 *	157	-	46	111
Res.sportpark Noordlangeweg Dinteloord *	1.663	-	140	1.523
Res.div. kredieten investeringstaat 2009 *	232	-	27	205
Res. Investerings I&A 2012 *	186	-	57	129
Res. Investerings I&A 2013 *	26	-	13	13
Res. Investerings I&A 2015 *	71	-	27	44
Renovatie jachthaven/havenkantoor *	1.701	-	69	1.632
Huisvesting consultatiebureau Steenbergen *	59	-	3	56
Res.kunstgrasveld vv Steenbergen *	261	-	27	234
Res.kunstgrasveld vv NVS *	258	-	24	234
Res.kunstgrasveld sc Kruisland *	287	-	27	260
Res. Renovatie Vraagwijzer *	82	-	10	72
Res. Kwal.verbet.Handhaving 2018/2019	520	-	60	460
Algemene dekkingsreserve	-	-	-	-
Dekk.res.camerabeveil.centrum *	15	-	-	15
Egalisatieres.afvalstoffenheffing	144	-	107	37
	14.233	-	1.013	13.220

Reserves ter dekking kapitaallasten (reserves met *)

Deze reserves zijn/worden gevormd om de uit de bijbehorende investeringen voortvloeiende afschrijvingslasten geheel of gedeeltelijk te dekken. In 2016 is uit de nog beschikbare CJG middelen (zie bestemmingsreserve Nog te besteden rijksbijdragen) een dekkingsreserve gevormd voor de gedeeltelijke dekking van de afschrijvingslast die volgt uit de renovatie van het pand Fabrieksdijk 6 (Vraagwijzer). Deze dekkingsreserve is het gevolg van het op 31 maart 2016 genomen raadsbesluit waarbij voor dekking van de kosten rekening wordt gehouden met een onttrekking aan een hiervoor gevormde reserve.

Begraafplaats Steenbergseweg en Zuideinde

Deze reserves dienen ter vergoeding van (toekomstige) onderhouds- en/of sluitingkosten van betreffende begraafplaatsen.

Nog te besteden rijksbijdragen

Deze reserve betreft van het rijk ontvangen middelen waaraan niet direct een bestedingsverplichting is verbonden. Om deze voor het doel waarvoor zij zijn ontvangen beschikbaar te houden, worden niet bestede middelen, voor latere besteding, aan deze reserve toegevoegd. Onderstaand is het verloop van deze reserve per ontvangen rijksbijdrage opgenomen.

Omschrijving	Saldo 01-01-2018	Ontvangen bedrag	Besteding	Saldo 31-12-2018
Combinatiefunctionarissen	47		18	30
Middelen voorschoolse voorziening peuterspeelzaal	25			25
Middelen uitvoeringskosten inburgering	10			10
Middelen verbeterde toegang peuterspeelzalen	13			13
Totaal	96	-	18	78

Kleedlokalen buitensportaccommodaties

Bij de privatisering van de kleedlokalen wordt per vereniging een bedrag beschikbaar gesteld voor een kwaliteitsverbetering aan deze lokalen. Om in aanmerking te komen voor de tegemoetkoming van 50% dient de vereniging een renovatieplan met begroting in te dienen. In 2018 heeft aan de sc Kruisland een bijdrage van € 40.700,- in de kosten van renovatie kleedaccommodaties verleent. Een overzicht van de beschikbare bedragen naar vereniging per 31 december 2018 luidt als volgt:

- VV NVS € 94.300,-
- VV Prinsenland € 10.800,-
- SV Diomedon € 11.000,-
- VV Steenbergse € 58.600,-

BTW-compensatiefonds

Vanwege de invoering van het BTW compensatiefonds is de gemeente gekort op de algemene uitkering. Vanwege de activa problematiek heeft de regering de korting een jaar later in laten gaan en is met dit bedrag een dekkingsreserve gevormd. Jaarlijks wordt ter compensatie van de activa problematiek over deze reserve beschikt. De onttrekking in 2018 bedraagt € 19.000,-.

Kwaliteitsverbetering Handhaving 2018/2019

In 2017 is een traject gestart ter verbetering van het handhavingsproces. Dit project heeft een looptijd van 3 jaar. Voor de te verwachten extra kosten over deze periode is een bestemmingsreserve gevormd.

Algemene dekkingsreserve

Bij de actualisatie van de reserves en voorzieningen is besloten deze reserve op te heffen en toe te voegen aan de algemene reserve.

Egalisatie afvalstoffenheffing

Bij de najaarsnota is besloten om het voordeel op de lagere kapitaallasten 2017, door middel van de vorming van een egalisatiereserve, in te zetten om de stijging van het tarief in 2018/2019 te dempen.

Het verloop van de voorzieningen in 2018 luidt als volgt:

Voorzieningen	1-1-2018	Dotatie	Vrijval	Onttrekkingen	31-12-2018
<i>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</i>					
- Pensioenaanspraken wethouders	1.880	143		38	1.985
- Wachtgelden voormalige bestuurders	20	42		-	62
- Financiële afwikkeling vml alg.dir.	45	12		33	24
- Overige voorzieningen	15	-		-	15
<i>Egalisatievoorzieningen</i>					
- Fonds onderhoud wegen	11.814	1.919		2.441	11.292
- Fonds onderhoud kunstwerken	1.494	40		147	1.387
- Fonds onderhoud gebouwen/ sportaccommodaties	773	297		145	925
- Onderhoud openbare verlichting	1.760	223		247	1.737
<i>Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is.</i>					
- Rioolonderhoud	1.568	-		55	1.513
	19.369	2.676	-	3.105	18.940

Fonds onderhoud wegen/civiele kunstwerken en openbare verlichting

In 2016 is het beheerplan wegen/civiele kunstwerken en openbare verlichting vastgesteld. Bij beheerplan wegen is er voor gekozen om alle wegen op basisniveau en centrawegen op een hoger niveau te brengen. Er zijn ook afspraken gemaakt om het beheersysteem up-to-date te houden. Ook wordt tweejaarlijks een weginspectie uitgevoerd en dat is voor het laatst gebeurd in 2018. Er wordt gewerkt met een jaar- en een meerjarenplan en hier wordt integraal gewerkt volgens een gebiedsgerichte aanpak. In 2018 is er € 1.918.600,- toegevoegd aan de voorziening onderhoud wegen voor toekomstige uit te voeren onderhoudswerkzaamheden wegen. In 2018 is een bedrag van € 2.440.800,- aan de voorziening onderhoud wegen onttrokken voor gemaakte onderhoudskosten wegen.

In beheerplan civiele kunstwerken is er gekozen om alle nodige inspectie- en herstelwerkzaamheden uit te voeren en het herstel is gebaseerd op levensduurlenging. In 2018 is er € 39.800,- toegevoegd aan de voorziening onderhoud kunstwerken voor toekomstige uit te voeren onderhoudswerkzaamheden civiele kunstwerken. In 2018 is een bedrag van € 146.900,- aan de voorziening onderhoud kunstwerken onttrokken voor gemaakte onderhoudskosten civiele kunstwerken.

Fonds onderhoud gebouwen/accommodaties

Het fonds onderhoud gebouwen/accommodaties is gebaseerd op een meerjaren onderhoudsdekkingsplan. In navolging van de gebouwen zijn ook de meerjarige onderhoudskosten van de sportparken (excl. de gebouwen) voor de komende 10 jaar in beeld gebracht. In 2009 heeft de gemeenteraad ingestemd met het gehanteerde kwaliteitsniveau. Het beheer en onderhoud van de sportaccommodaties bestaat zowel uit het reguliere onderhoud als uit de vervanging en renovaties. In 2018 is er € 296.900,- toegevoegd aan de voorziening onderhoud gebouwen/accommodaties voor toekomstige uit te voeren onderhoudswerkzaamheden gebouwen/accommodaties. In 2018 is een bedrag van € 144.600,- aan de voorziening onderhoud gebouwen onttrokken voor gemaakte onderhoudskosten gebouwen/accommodaties.

Pensioenfondsen wethouders

Besloten is om deze aanspraken niet extern te "verzekeren" maar de voorziening vooralsnog in eigen beheer te houden. Het saldo is in overeenstemming gebracht met de per 31 december 2018 gemaakte actuariële waardeberekening van het fonds. In 2018 is een bedrag van € 38.200,- aan de voorziening onttrokken voor dekking van uitgekeerde pensioengelden.

Voorziening rioolonderhoud

In 2014 is de BBV-notitie riolering verschenen. Hierin worden diverse bindende uitspraken gedaan met betrekking tot de vorming van reserves en voorzieningen in relatie tot het rioolbeheer. Gemeente Steenberghe heeft een uitgebreid gemeentelijk rioleringsplan vastgesteld voor de periode 2014-2019. In het rioleringsplan wordt aangegeven hoe de gemeente invulling moet geven aan zijn wettelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater en hoe dit wordt bekostigd. In 2018 is een bedrag van € 54.800,- aan de voorziening onttrokken voor gemaakte kosten riolering.

Wachtgelden voormalig(e) burgemeester/wethouders

In 2018 is € 41.900,- toegevoegd voor de verwachte wachtgelden voormalig(e) burgemeester/wethouders.

Financiële afwikkeling vml algemeen directeur

Voor de financiële afwikkeling van de vml algemeen directeur is een voorziening gevormd voor de vanaf 1 januari 2017 te betalen kosten. Het grootste gedeelte hiervan betrof in 2017 te maken kosten ad € 111.100,-, In 2018 zijn € 34.000,- gemaakte kosten ten laste van de voorziening gebracht.

Overige voorzieningen

Dit betreft de voorziening Spaarverlof personeel. In de voorziening resteert nog het opgebouwde spaarverlof van één persoon.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden (rentepijpische looptijd korter dan één jaar)	31-12-2018	31-12-2017
Banksaldi		
Overige schulden	7.057	6.811
Totaal	7.057	6.811

Van de crediteuren was begin april 2019 € 2.219.000,- af te wikkelen. Opvallende posten hierin is het subsidiebedrag € 1.739.000,- cofinanciering project West-Brabantse Waterlinie afrekening en de opname van een latente verplichting voor het rijksaandeel terugvordering/verhaal deb.bbz € 197.000,-, diverse instellingen afrekening geleverde jeugdzorg en WMO € 135.000,- en afrekening Stichting Peuterspeelzalen Steenberghe ad. € 87.300,-.

Overlopende passiva	31-12-2018	31-12-2017
Schulden faciliterend grondbeleid	114	
Nog te betalen bedragen	941	
Vooruit ontvangen bedragen	2.504	6.187
Totaal	3.558	6.187

De plannen waarbij de gemeente Steenberghe zelf geen actieve grondbeleid voert maar waarbij het initiatief bij een andere marktpartij ligt (ABA overeenkomsten) en die niet door de raad zijn vastgesteld worden als het om schulden gaan opgenomen onder de overlopende passiva. Er zijn de volgende schulden met betrekking tot faciliterend grondbeleid plannen:

Schulden faciliterend grondbeleid	Stand per 31-12-2018
<i>Overeenkomsten:</i>	
Westcreeke Dinteloord	2
Herengood Kruisland	23
Beltmolen Nieuw-Vossemeer	30
Verplaatsing tankstation Nieuw-Vossemeer	-
Westdam 1, verplaatsing Villa Bax	24
Weth.Swagemakersstr. Kruisland	7
BP Hof van Engelbrecht	14
Olmentuin	13
Totaal schulden faciliterend grondbeleid	114

Bij de nog te betalen bedragen zijn opgebouwde verplichtingen opgenomen die betrekking hebben op het jaar 2018 en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen.

Vooruit ontvangen bedragen bestaan uit ontvangen uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, welke dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren. Het verloop van deze gelden in 2018 is als volgt:

Omschrijving	Saldo 01-01-2018	Ontvangen bedrag	Besteding	saldo 31-12-2018
Stimuleringsregeling goedkope koopwoningen (NL)	54			54
Subs.Landschap van Allure, proj.West.Br.Waterlinie (NL)	6.122	46	3.717	2.452
Subsidie plusbus 2017 (NL)	-			-
Totaal	6.176	46	3.717	2.505

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Verkoop Intergas

Bij de verkoop van Intergas is een gedeelte van de opbrengst niet direct aan de aandeelhouders uitgekeerd, maar in escrow bij Intergas gebleven ter dekking van uit de verkoop voortvloeiende aanspraken. In 2018 hebben wij de slotuitkering van Intergas ontvangen van € 145.000,-

Gegarandeerde geldleningen

De gewaarborgde geldleningen bedragen per 31 december 2018 € 2.628.000,- en hebben voornamelijk betrekking op leningen van toegelaten instellingen en zorgcentra.

Een overzicht van de gewaarborgde geldleningen luidt als volgt:

Organisatie	Omschrijving	Oorspronkelijk bedrag	Percentage borgstelling	Gewaardborgd/ garantiebedrag per 31 dec. 2018	Gewaardborgd/ garantiebedrag per 31 dec. 2017
		x € 1.000		x € 1.000	x € 1.000
Stichting Tante Louise	Diverse projecten	3.491	5,29	2.387	2.543
Stichting Kantine Sportpark Steenberg	Vernieuwen cv	34	5,20	3	4

Organisatie	Omschrijving	Oorspronkelijk bedrag	Percentage borgstelling	Gewaardborgd/ garantiedrag per 31 dec. 2018	Gewaardborgd/ garantiedrag per 31 dec. 2017
SC Kruisland	Vernieuwen inrichting kantine	30	5,50	4	6
SC Welberg	Nieuwbouw kleedkamers/ kantine sportpark	238	1,95	51	52
Hypotheek gemeentepersoneel		457	1,95	184	400
Totaal		4.250		2.628	3.005

Gegarandeerde geldleningen als achtervang

Naast de geldleningen waarvoor de gemeente volledig garant staat bij niet nakoming van de verplichtingen door de geldnemer, staat de gemeente nog indirect garant voor diverse door woningbouwinstellingen afgesloten geldleningen. Het gaat om leningen waarvoor het Waarborgfonds Sociale Woningbouw als eerste garant staat. Het risico dat de gemeente loopt bij de achtervang is vrijwel nihil. Van deze achtervang wordt pas gebruik gemaakt als het risicovermogen van het WSW daalt beneden de 25% van de gegarandeerde uitstaande schuldrestanten. In dat geval zullen het Rijk en de gemeenten (ieder 50%) het vermogen van het WSW door het verstrekken van renteloze leningen aanvullen tot die grens. De verdeling van 50% van de gemeenten wordt verder verdeeld, te weten de helft komt ten laste van de gemeente met het project waarvoor het WSW heeft betaald, de andere helft wordt verdeeld via een omslagpercentage over de overige gemeenten naar rato van de restant schuld. Het leningbedrag waarbij de gemeente als achtervang geldt bedraagt totaal € 34.455.000,-.

Niet opgenomen verlofdagen gemeentepersoneel / uitstaande kloksaldi

Het in de balans opnemen van verplichtingen van arbeidsgerelateerde kosten is volgens het BBV niet toegestaan. Per balansdatum bestaat er een verplichting voor nog niet opgenomen verlofdagen van € 327.700,-. Daarnaast is er veel gemeentepersoneel met een positief kloksaldo. Hieraan is een waarde van € 128.100,- toe te rekenen.

Arrangementen jeugdhulp

De gemeente is ultimo boekjaar voor ca € 1.043.000,-, waarvan intensief/perspectief € 708.000,- en duurzaam € 335.000,-, gebonden aan voorlopige verplichtingen uit contracten Jeugdzorg.

De regio Jeugdhulp West-Brabant West sluit met zorgaanbieders raamcontracten voor de inkoop van jeugdzorg. Met de raamcontracten zijn de algemene randvoorwaarden vastgelegd en krijgt de zorgaanbieder toegang tot de regio West-Brabant West. Met de zorgaanbieders worden door de gemeenten resultaatgerichte arrangementen gesloten, waarin - voor de intensiteiten Perspectief en Intensief - twee prestaties zijn opgenomen door de zorgaanbieder, te weten:

- het opstellen van behandelplan en arrangement bij start zorg en
- het behalen van het resultaat bij einde zorg.

NB: Wanneer het resultaat bij einde zorg niet wordt behaald heeft de zorgaanbieder geen recht op het overeengekomen tarief. De gemeente toetst of het resultaat is behaald. Op basis van ervaringscijfers blijkt dat de succesfactor nagenoeg 100% belooft. Het arrangement is juridisch het contract. In de arrangementen zijn geen afspraken opgenomen over looptijd van het zorgtraject. Het arrangementensysteem van de regio West-Brabant West werkt met profiel intensiteit combinaties (PIC). Een PIC is een doelgroepomschrijving. Het profiel omschrijft de aard van het probleem en de intensiteit de zwaarte van het probleem. De diversiteit van zorg binnen een profiel intensiteit combinatie is groot en aan verandering onderhevig. Vanaf 2018 zijn de intensiteiten A en B in hoogcomplex toegevoegd aan de afspraken waar een niet uit de balans blijken verplichting voor bestaat.

Het zorgtraject wordt beïnvloed door de bijdrage die de gemeente, het gezin en het netwerk kunnen leveren. Dat maakt het verloop en de doorlooptijd van ieder zorgtraject weer anders. Statistisch is aangetoond dat er geen samenhang is tussen doorlooptijd en contract (profiel intensiteit combinaties). Dat betekent voor het inschatten van de voorlopige verplichting van de nog niet afgeronde verplichtingen dat het overeengekomen tarief - de tweede 50% - volledig wordt verantwoord bij einde zorg na het behalen van het resultaat.

Meerjarige inkoopcontracten

Meerjarige inkoopcontracten van materieel belang

De gemeente is ultimo boekjaar voor circa € 8.420.000,- gebonden aan meerjarige financiële verplichtingen die niet in de balans zijn opgenomen.

In artikel 53 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is onder a opgenomen dat de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is verbonden in de toelichting op de balans worden vermeld. Verder heeft de commissie BBV de stellige uitspraak gedaan dat meerjarige inkoopcontracten die zouden moeten voldoen aan Europese regels in de toelichting op de jaarrekening bij de "niet in de balans opgenomen verplichtingen" opgenomen moeten worden.

Voor de bepaling welke financiële verplichtingen moeten worden opgenomen, is aangesloten bij de drempelwaarde voor Europees aanbesteden voor diensten en leveringen voor 2018. Deze bedroeg € 221.000,-

Niet rechtmatigheid inkoop (leveringen)

Bij de toetsing van de rechtmatigheid blijkt dat 2 opdrachten voor leveringen die aan dezelfde opdrachtnemer verstrekt zijn voor de toepassing van de Aanbestedingswet als één opdracht beschouwd moeten worden. Bij de opdrachtverstrekking was daar geen rekening mee gehouden. Hierdoor is sprake van overschrijding van de Europese drempelwaarde voor leveringen (€ 221.000). De in 2018 betaalde kosten tot een bedrag van afgerond € 85.000,- zijn daarom niet rechtmatig.

Overzicht gerealiseerde lasten en baten per taakveld

		Lasten	Baten	Saldo
PROG1 programma bestuur en veiligheid	Bestuur	1.695.183	-	1.695.183
	Overhead	7.604.569	187.326	7.417.243
	Crisisbeheersing en brandweer	1.130.650	729	1.129.921
	Openbare orde en veiligheid	848.283	4.837	843.446
	Mutaties reserves	-	998.407	-998.407
Totaal PROG1		11.278.686	1.191.299	10.087.387
PROG2 programma dienstverlening	Burgerzaken	919.994	440.291	479.703
	Openbare orde en veiligheid	1.800	17.110	-15.310
	Wonen en bouwen	495.848	808.381	-312.533
	Milieubeheer	136.253	-	136.253
	Mutaties reserves	-	41.777	-41.777
Totaal PROG2		1.553.896	1.307.559	246.337
PROG3 programma sport en cultuur	Sportbeleid en activering	232.886	-	232.886
	Sportaccommodaties	1.448.671	401.989	1.046.682
	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	159.883	11.739	148.145
	Cultureel erfgoed	82.821	-	82.821
	Media	403.823	91.835	311.988
	Samenkracht en burgerparticipatie	527.019	224.990	302.029
	Mutaties reserves	-	408.592	-408.592
Totaal PROG3		2.855.104	1.139.144	1.715.960
PROG4 programma WMO en jeugd	Onderwijshuisvesting	757.394	-	757.394
	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	738.687	29.666	709.022
	Samenkracht en burgerparticipatie	1.786.395	366.751	1.419.644
	Wijkteams	1.354.007	-	1.354.007
	Maatwerkvoorziening (WMO)	796.860	26.821	770.040
	Maatwerkdienstverlening 18+	4.435.978	23.367	4.412.611
	Maatwerkdienstverlening 18-	4.231.474	-	4.231.474
	Ge-escaleerde zorg 18-	541.070	-	541.070
	Volksgezondheid	1.213.789	8.618	1.205.171
	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-	7.869.380	-7.869.380
	Mutaties reserves	-	1.265.189	-1.265.189
Totaal PROG4		15.855.655	9.589.792	6.265.863

		Lasten	Baten	Saldo
PROG5 prog recreatie, economie en participatie	Inkomensregelingen	6.763.693	4.923.310	1.840.383
	Begeleide participatie	3.390.340	-	3.390.340
	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-	3.149.469	-3.149.469
	Arbeidsparticipatie	2.718	-	2.718
	Recreatieve havens	135.526	9.196	126.330
	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	498.669	249.141	249.528
	Economische promotie	91.653	-	91.653
	Economische ontwikkeling	215.966	-	215.966
	Economische ontwikkeling	54.840	1.169.893	-1.115.053
	Mutaties reserves	440.000	579.529	-139.529
Totaal PROG5		11.593.405	10.080.538	1.512.868
PROG6 programma milieu en ruimtelijke ordening	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3.554.000	3.551.337	2.663
	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	690.866	136.763	554.103
	Vennootschapsbelasting (VpB)	31.575	-	31.575
	Ruimtelijke ordening	880.965	380.747	500.218
	Wonen en bouwen	66.230	238	65.992
	Milieubeheer	81.290	-	81.290
	Afval	3.045.156	3.398.777	-353.621
	Mutaties reserves	78.783	291.056	-212.272
Totaal PROG6		8.428.865	7.758.917	669.949
PROG7 programma beheer openbare ruimte	Verkeer en vervoer	4.141.481	408.077	3.733.404
	Riolering	1.280.812	1.652.607	-371.795
	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.888.440	13.274	1.875.166
	Milieubeheer	20.334	-	20.334
	Wonen en bouwen	164.655	54.357	110.298
	Begraafplaatsen en crematoria	102.030	42.321	59.709
	Mutaties reserves	55.750	389.992	-334.242
Totaal PROG7		7.653.502	2.560.627	5.092.875
PROG8 programma financieringen	Treasury	92.888	205.927	-113.039
	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	4.668	22.704.164	-22.699.496
	OZB woningen	378.681	2.743.279	-2.364.598
	OZB niet-woningen	-	1.670.907	-1.670.907
	Belastingen overig	-	157.326	-157.326

		Lasten	Baten	Saldo
	Overige baten en lasten	61.555	-	61.555
	Economische promotie	-	63.380	-63.380
	Mutaties reserves	-	216.066	-216.066
Totaal PROG8		537.792	27.761.048	-27.223.257
Totaal programma's		59.756.906	61.388.925	-1.632.019

Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen

Bijlage: Voortgangsrapportage archiefbeheer 2018